

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectiones Opvscvli I. Marialis super Ave maris Stella.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

OPVS CVLVM I.

MARIALE PARVVM

Sive

DE LAVDIBVS BEATISSIMÆ VIRGINIS
MARIAE DEIPARAE

Ex Interpretatione Hymni Ecclesiæ
AVE MARIS STELLA.

Quem per singulos versus prosequitur hic Tractatus Parthenius, Unde Conciones, vel
Exhortationes pro laudibus B. MARIAE Virg. desumi possunt.

INTRODVCTIO.

Postquam ex ore Angeli, & S. Elizabethæ, prodijt coelestis illa Salutatio
MARIE, quæ initium dedit salutis
nostræ, filij Ecclesiæ, quasi ab Ange-
lo & Elizabetha præcedenti & præ-
monitioni non deservit ad eorum imi-
tationem, Cantica Hymnos, Psalmos, Odas depro-
mere, ad eam salutandam, venerandam, coleandam.
Nempe ad implendum à se agnoverunt illud, quod
scriptum est in Proverbij de Muliere Forti, Dei-
param hanc præsignificante: Surrexerunt filij eius,
& beatissimam prædicaverunt. Hoc autem omni-
bus sæculis factitatum est, quia leiebant filij eius
verum esse, quod S. Damascenus dixit de ea: Virgo
omnium encomiorum legem excedit, nec si omnes veto
orbe lingua in unum coeant, eius laudes ora-
tione consequi possent.

Præf. 31.

Orat. 1.

de Nativ.

Hymnus

unde de-

ctus.

Diversi

in laude

B. M.

Cantica

composu-

erunt S.

Casim.

Mariale.

anno

1600

1601

1602

1603

1604

1605

1606

1607

1608

1609

1610

1611

1612

1613

1614

1615

1616

1617

1618

1619

1620

1621

1622

1623

1624

1625

1626

1627

1628

1629

1630

1631

1632

1633

1634

1635

1636

1637

1638

1639

1640

1641

1642

1643

1644

1645

1646

1647

1648

1649

1650

1651

1652

1653

1654

1655

1656

1657

1658

1659

1660

1661

1662

1663

1664

1665

1666

1667

1668

1669

1670

1671

1672

1673

1674

1675

1676

1677

1678

1679

1680

1681

1682

1683

1684

1685

1686

1687

1688

1689

1690

1691

1692

1693

1694

1695

1696

1697

1698

1699

1700

1701

1702

1703

1704

1705

1706

1707

1708

1709

1710

1711

1712

1713

1714

1715

1716

1717

1718

1719

1720

1721

1722

1723

1724

1725

1726

1727

1728

1729

1730

1731

1732

1733

1734

1735

1736

1737

1738

1739

1740

1741

1742

1743

1744

1745

1746

1747

1748

1749

1750

1751

1752

1753

1754

1755

1756

1757

1758

1759

1760

1761

1762

1763

1764

1765

1766

1767

1768

1769

1770

1771

1772

1773

1774

1775

1776

1777

1778

1779

1780

1781

1782

1783

1784

1785

1786

1787

1788

1789

1790

1791

1792

1793

1794

1795

1796

1797

1798

1799

1800

1801

1802

1803

1804

1805

1806

1807

1808

1809

1810

1811

1812

1813

1814

1815

1816

1817

1818

1819

1820

1821

1822

1823

1824

1825

1826

1827

1828

1829

1830

1831

1832

1833

1834

1835

1836

1837

1838

1839

1840

1841

1842

1843

1844

1845

1846

1847

1848

1849

1850

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1861

1862

1863

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

anno 1040. Platus lib. 2. de Religi. cap. 32.

S. Antonius de Padua

Seculari in Regularis converteretur, habetur cap. 1. vitæ eius. Sed nunc ad singulos Hymnorum ver- sus, ad maiorem B. M. V. gloriam & honorem.

LECTIO I.

Thema. Ave Mariæ Stella.

Quicquid in cœlis pulchrum est & eminent, ac coruscans, symbolic & mystice MARIA V. solat attribui à SS. Patribus, propter eius eminentiam, pulchritudinem, lucemque admirabilem: simulque propter eius in inferiora hæc focendum influxum, per meritum, per dona, & efficacem intercessionem. Ideo vocatur, Cœlum, Sol, Luna, Aurora, Stella Matutina, Arcus Cæli, Thronus Dei, Sidus Mariæ, Cynosura, Pharus.

S. Damascenus vocat eam COELUM ANIMATUM: Virgo immaculata, quæ nulli inquinata est afflicta, sed celestibus educata cogitationibus, non in terram de- cetera est; sed cum esset Cœlum animatum, in celestibus tabernaculo collocatur. Similiter S. Chrysostomus eam sic laurat: Ave igitur Mater, Cœlum, Puella, Virgo, Thronus, Ecclesia nostra decus, gloria, & firmamentum Sic & S. Bernardus dicit: Omnibus firmamentis firmius firmamentum, tu Domina, quæ eam, quem cœli cœlorum capere non poterant, cepisti & concepisti, portasti & non defecisti. Tu in medio aquarum dirixisti aquas ab aquis, affectus videlicet æternorum ab affectibus temporalium. Posuisti in hoc firmamento Deum, Solem & Lunam, Christum & Ecclesiam, & Stellæ, prærogativas gratiarum multas.

Pulchritudo cali per claritatem spectatum, excellentiam ostendit Creatoris, sed multiplicius decoratur MARIA, in donis & miraculis, excellenti ostendit Redemptoris Pulchritudo est, illustrior & sublimior Cœlo sydereo, pulchrior, illustrior ac adentior Cœlo Empyreo & igneo, quia ipsa cœlum ipsum suo illustrat & exornat fulgore, suo accendit ardore, cœlique Dominum sua illecebra & oblectat pulchritudine.

An non hæc est Mulier, quæ Cœlo & terra magnam & adamante signum est? quæ Sol vestit, Luna calcet, Stellæ coronant? Dignum plane stellis coronari caput, quod & ipsi longe clarior micant, ornent eam potius quæ ornentur ab eis, inquit S. Bernardus. Sig. magu. An non ipsa est Aurora con surgens in Nativitate sua? Pulchra ut Luna in Filij sui Conceptione, Eleeta ut Sol in sua Assumptione, inquit ei devotissimus Rupertus? An non dea capimus: Hæc est Sole splendens Luna pulchrior, Aurora rutilantior, Stella præclarior? An deca verum est illud: Fons parvus crevit in fluvium, & in latum ac Solem conversus est?

Dicebat olim Iob: Si vidi Solem, eum fulgeret, & Lunam incedentem elare, & latatum est in abscondito cor meum, & osculatus sum manum meam, quæ partem haberet Deus in me desuper, & hæreditate omnipotens de excelis? Hoc est, quomodo habitaret in me, quomodo mihi tanquæ filio & hæreditis gratia

WANT!

Sed ut propius ad propositum accedamus: Hymnum Ave Mariæ Stella, quis composuerit, non est ita certum & exploratum. Interim Ecclesia illum recepit, approbavit, laudavit, in suo Officium illi inserens. Imo cum Sacra Congregatio Rituum iussu Urbani VI. Hymnos reformavit, hunc intactum reliquit, ne immineret in eo pietatem contentam, & rerum maiestatem: ut dicitur in præfatione Hymnorum emendatorum. In plerisque Ecclesijs decantatur cum pia genflexione; continetur & in devotis laudibus & encomia Virginis in varijs Hymnis, Canticis, Litanij, latius diffusa & sparsa, ut patebit in sequentibus. Antior putatur idem Hermannus Contractus, de quo supra. Illi enim adscribit Jacobus Voragine in vita Pelagij Papa hæc tria: Salve Regina: Alma Redemptoris: Ave Mariæ Stella.

Author Hymni. Ave Maria Stella

In hoc Hymno delicabatur S. Bernardus, cui ferretur Sanctissima Virgo ex verberibus suis lac infulasse in os dum oraret, & coram imagine Deiparæ illud piensissime recitaret & ruminaret. Monstra esse Matrem. Quod quidem contigisse in Ecclesia Castellionis in Burgundia, ubi primus in faustis Matre Deo oblatum fuerat, ex ore cuiusdam gravis & docti viri, Ord. Cister, Prælati, accepit nec enim in vita S. Bernardi reperitur, quamvis id passim receptum à doctis sit, & iconibus etiam publicis expressum. Quod autem Bernardus in Ecclesia Castellionis infans oblatum fuerit, quodque illam ex

4
Cor. 13

Multiplato semen tuum sicut Stella caeli. An non & saeculum mira est saledine conspersum, licet in illo de Beatis agit A. ostolus dum dicit: Stella à Stella lo immer si oblectari videantur ad tempus, in praedictis in claritate itaque Virgo nostra Stella est, & vix tamen conscientia fluctibus amarulenti sunt: quidem Stella, quae reliquas omnes superat claritate, hoc est omnes Beatos; ita vt in conspectu illius quodammodo non appareant, qui maius lumen obtinet & obcurat minus. Hoc de ea dixit S. P. D. Augustinus Ser. de Assum. eam propterea non solum Stella comparans, sed & Sol, cuius dum radiat splendor, ceterae Stellae non apparent, & sunt quasi non sint. Quod si de influxu agimus, ipsa est Stella ex Iacob, cuius splendor & radius, & praesulget in supernis, & in fornacem penetrat, & terras perlustrat. Lustrat neque Beatos & Angelos in caelis, vivificat homines in terris, illuminat & consolatur animas in purgatorio, in locis inferis. Quadruplex eius radius, unus lucis, unus dirigens lucem in caelis, alter pontificis se deorsum erga animas in purgatorio agentes tenebris, tertius velut à latere dextrorsum tendens, vt iustos laetificet; quartus sinistrorsum, vt necciores illuminet, & à peccatis educat.

Dixerunt quoque olim nonnulli Physici, Hominem esse opus fidere, ita vt cum concipitur aut generatur, à Sole fortitur spiritum, à Luna corpus, à Marte sanguinem; Mercurio ingenium, à Iove desiderium, à Venere cupiditatem, à Saturno humorem. R. de autem mystice dixerimus omnia haec à nostra Stella in fluxu in nobis fieri. Quia per eius influxum peccatores recipiunt vitam, iusti pietatis humorem, A. ostolus & Doctores sapientiam & ingenium, Martyres sanguinem fortificant, Confessores & Religiosi magnum cum gaudio erga divina desiderium, Virgines perfectionis & virtutis ardentem cupiditatem & amorem. O felicem & multivariam huius Stellae influentiam & efficaciam!

Cur vero specialiter Stella Marii nominetur, rationem producit S. Bonaventura in Spec. Virg. sic dicitur: Nauta dum in aliquam terram partem navigare disponunt, unum sidus eligunt cuius signo & luce radiantis, in eam quam desiderant partem, possunt sine errore adduci. Sic officium gerit Maria Stella marinis, quae navigantes per mare mundi in navi innocentes, vel poenitentia dirigunt ad litus patriae. Ob varias autem causas hoc saeculum Mare dicitur.

Primo, quia sicut Mare obnoxium est ventis, tempestatibus, nebulis, ita hic mundus multis turbationibus, multa est caligine circumfusus.

Secundo, Mare fluxum habet & refluxum, & naturali inconstancia est modo serenum, modo turbulentum, ita in hoc saeculo statum, fortunarum, rerum omnium est vicissitudo & instabilitas, vt nemo fidat.

Tertio, in Marii pisces maiores vorant minores, ita homines sibi mutuo praeda sunt: Vnde quoties impio consulente iustitiam se, & factes homines quos pisces maris?

Quarto, quoscumque Maris sinus explores, sal. sedine respergi sunt, non est gutta non salis, ita hoc saeculum.

Quadruplex stellae radii.

Mariae stellae maris praesens saeculum mare dicitur.

Abac. 1.

Hom. 2. super Job.

Nauta suavitatis laes Di. 23 habuit.

WANT

Tu placidum terris sidus, quod liberat omnes
A pelagi sermone raris: quod luce benignos
Saturni maris, grave eliminat iras,
Tu nobis illic, postis Cynosura per altum,
Te dace: vela damus, portus habitura secundos.

Exempla
SS. B. M. V. in mari propinquitiam habentium.

1. Admirabile est, quod de S. Hyacintho, Ord. S. Dominici alumno, & eius adhuc viventis discipulo, eximioque Deiparæ cultore legitur. Hic cum ob Tartaros grassantes, & iam minus Clivæ appropinquantes, ubi tunc agebat Vir sanctus, cogitur ex ea civitate & provincia in Ciacoviã transgredi, sumptu in vna manu Venerabili Sacramento, in altera Deiparæ Virginis imagine, non solum Boiſthenem fluvium rapidissimum & amplissimum sicco pede cum sociis pertransiit; sed & in illo vestigio sua sic impressit, ut semita quædam ab vna extremitate fluvij, ad alteram vsque cerneretur; immo & adhuc hodie cernitur, ut habetur in processu canonizationis eius. An non hic magna fide respiciebat in MARIAM, tamquam Sidus & Stellam suam, invocabatque eam tamquam Duce[m] viæ huius periculosa? Certe imago Virginis, quæ ex alabaſtro erat valde ponderosa, ubi eam in manus sumpſit, facta est levis velut Rosa. Exieratque vox ab hac imagine, dum ipse templo sese celeriter proriperet cum Venerabili Sacramento: *Fili Hyacinthe, secine hic me deseres, ut inter manus incidam hostium meorum? Et si in eis opprobrium? Hæc ergo voce admonitus (cum antea veritus esset se eum affluere ob pondus nimium) eam in manus sumpſit, & levissimam tenuit; naturalem autem suam ponderositatem Imago resumpſit, cum in Ciacoviã viam pertigisset.*

2. An non in hac Stellam Duce[m]que viæ respiciebat S. Raymondus Pennafortius, Virgini devotissimus, sicut & Pater eius S. Dominicus? Hic cum Iacobum Aragoniæ Ducem in Maiorica Insula reliquisset, eo quod pellicem non desereret; extendens eam suam super mare, & baculo suo scapulare in altum elevans iussit veli centum sexaginta miliaria sex horis conficeret, & Barcinonam appulſit vestigia sicis, toto populo confluente, & vestigia eius excolante. *O Maria stella! tu per mare eum direxisti: tu Marsi tui Dux fuisti.*

3. Audi de S. Forenſano, cuius corpus quiescit in nostra vicina in Cœnobio Valciodorenſi ad Mosam. Hic cum foret Archiepiscopus in Scotia, Angeli a visitatione monitus est trans mare Vallem Decoram adire, sive Valcidiorum, ubi Basilicæ venerabilis Mariæ Dei dicata est. Nec mora cum dno seim socijs ad mare venit: ubi eum nullam lepearet navem, duo ligna in formam crucis disposita conſpexit, quæ ligna eum comitibus conſecratis, & a S. Spiritus hænte, Angeloque &

Mariæ ducente, in Gallias pervenit: ac deinde Valcidiorum, seu Vallem Decoram pertigit, quam B. Virginis sub S. Benedicti regula consecratam voluit, ibidemque vixit, & sepultus est ad levam in Basilicæ S. Mariæ. Respicebat ergo & ipse in hæc Stellam maris, poteratque illud Domino & Mariæ decantare: *In mari viatica, & semite tua in aquis multis, ipse pervenit ad portum per Lignum & lucem, per Lignum Crucis, per Lucem Virginis Mariæ. vt ex Innocentio Pont. loquitur S. Bonaventura in Spec. Virg.*

M. l. an. 150. 3. p. 1. de S. S. B. 84.

Psal. 76.

Adamas & de S. Ludovico Galliarum Rege. Hic de itinere Hierosolymitano revertens, navi per mare vectus mirâ tempestate fuit aggratus: ita ut tres mali navis disfringerentur, cum magno naufragij periculo. Quam tempestatem ut evaderet, protinus se in preces dedit. Inter orandum autem Campanulam quandam resonantem audivit. Cumque interrogasset, vnde ille campana sonus? Responsum ei est, esse Campanam Religiosorum B. Virginis Montis Carmeli. Eâ igitur horâ votum fecit Virgini Deiparæ, si evaderet naufragium, visitatum se locum istum Mariæ dicatum, & in Galliam reditum Religiosos aliquos huius Ordinis Beatissimæ Mariæ ac Virginis, illisque Cœnobium ædificatum. Mox voto concepto, cessavit tempestas, votumque suum Rex consecutus, etiam quod Virgini voverat, illic adimplevit. Sic refertur in Libello Miraculorum Virginis de Monte Carmelo, inter miracula per Inquisitionem P. S. huiusmodi approbata. Ecce igitur MARIAM hic se Stellam Maris ostendit & Dominam, cui possumus post Filiam aggratulando dicere: *Tu dominari potestati maris, motum autem finitimum abis tu navigas.*

Psal. 80.

Possumus & hic sexcenta exempla appendere eorum qui in naufragio Virginis invocatione evaserunt incolumes; sed brevitati consulentes, remittimus ad libellos varios Miraculorum B. Virginis in diversis Orbis partibus. Consuli possent Turſelinus in Historia Lauretana, Iustus Lipsius in Diva Virgine Hallensî & Aspiciensî, Robertus Hautportius in Diva Virgine Servicensî, & alij Parthenij Historici. Ex his interim omnibus satis superque constat, quomodo Virgo redit sic salvetur à nobis, **A. E. MARIS STELLA.**

Concludamus exemplo quod his verbis refert Thomas Cantiprato lib. 2. c. 10. *Vidimus Fratrem Ordinis Prædicatorum, Dominus Brugensis in Flandria, Rainorum nomine sagacem ingenio, & litteratissim. Hic Ordinem ingressus, acriter studio Theologiae capiti institerat. Sed cum nondum illuminata mens, nec oratione preparata superat ad lumen: vento inconstanti fluctu ab volute discedere quæſit. Hæc enim, Indorum. Centibus. Ch. si in arum posiori veritate fulere erat. Vidit hæc Genes. Philosophos naturali ratione regi, Indos legem à Deo acceperunt, Christianos Evangelio clariari. Sed quid certius hic tenenda fluctuabat. Conuictus ergo Ludov. in confessionem legis proposuit. Sed Ora, Fratres obdormite.*

de hoc eorum suum mare, arrendum d' talibus censuerunt. At quia acutus ignis acior surgit in flammam, dia diabolo simulante gravatus est, ut nocte fugam accideret. Vbi vero ad exitum porre venit, obviam illi fuit Maria Stella, B. Maria, ad portum salutis devotum reducere. Cui dixit: Fluctuans vis devius, & veritas in fide Filii mei dubitas te in venisse. Certe scias quod diversis erroribus scater per orbem gentilitas: Iudai nihil soliti tenent, umbras sequuntur, senesbris nequiti obfuscata. At Evangelium nova gratia per hoc veritatem habere probatur, quod charitate humilitate, castitate resurget. Quia iria in Ordine quem intrasti, purgato mentis oculo praeclaro visibus. Ego autem sum Mater Christi, Patrona Ordinis tui, qua non passa sum solita pietate, eam castam indelem decipi, vel perire. His dictis, Virgo disparuit, & vocem firmatam in fide cum laetitia cordis reliquit. Falsusque est postea consummatus in doctrina & pietate. An non et Maria fulgida Stella Maris?

LECTIO II.

Thema. Dei Mater alma.

De dignitate B. M. ex divina maternitate proveniente.

Maria B. M. P. E. dogia & stulti.

Sicut antea diximus quicquid pulchrum est in Caelo, Mariae appropriari symbolice & mystice, ob eius eminentiam & lucem influxumque fecundum in hae inferiora: ita nunc dicimus, quicquid in Terra pretiosum est, & speciosum, Mariae similiter attribui, ob eius Virginitatem cum Maternitate divina confederatam. Propterea vocatur Paradisi voluptatis Hortus conclusus, Fons signatus, Puteus aquarum viventium, Arbor vitae, Lilium convallium, Lilium inter spinas, Rosa mystica, Cedrus excelsa Libani, Oliva speciosa in campis, Vitis fructificans fructus honoris, &c. Haec enim fecunditate deducta, attribuit Virgini SS. Patres & Ecclesia, partim ex Cantibus Canticorum, partim ex Ecclesiastici cap. 24, quoque ob fecunditatem eius cum puritate coniunctam. Explicemus vel id paucis per singula.

1. MARIA Paradisi voluptatis, in quo novus & fecundus Adam domicilium sibi elegit, ideoque omni benedictione ac felicitate replevit, omni busque delictis; ita ut magis sibi in illa complacere, quam in omnibus alijs creaturis.
2. MARIA Hortus conclusus, ad quem Serpens nullum potuit habere accessum, ut peccati venenum inspiraret Hortus etiam conclusus claustris & muro inviolata Virginitatis. Unde bis ei dicit Sponsus: Hortus conclusus, Soror mea sponsa. Hortus conclusus, quia in seclusa sacra recte dixerimus, quae est Maria nostra, eiusque sapientiam misericordiam, castitatem & fecunditatem designare. Nec sine mystica significatione ipsa rari quam Oliva in campis sita describitur, quia omnis ad ea accedentibus fructum suum exhibet: primumque, operem, venerationem, & salutem.

de Candidationis sublimi loco, ut per huius Puti venas purissimas fluens, animas reddat fecundas & virginicas.

4. MARIA Arbor & Lignum vitae, quae fructum illum produxit sine semine, quo aeterna nobis vita reddidit: fructum, colore, odore; sapore suavissimum.
5. MARIA Lilium convallium, ob humilitatem & candorem: Lilium inter spinas, inter saeculi huius cupiditates illudium & tutum, semper integrum, semper candidans, semper aureum, semper odentis, semper pandulum ad penitentes suscipiendos, semper incurvum ad condescendendum peccatoribus, & eos sua puritate, candore, odore illicandum ad se.
6. MARIA Rosa mystica, quae odorem suum quae verum diffudit, caelum & terram, Angelos & homines, ac Deum ipsam sua perfundens fragrantia. Rubicunda Rosa, non solum ardente charitate, sed & virgino pudore, per quem Regem attraxit, diu esset in accubitu suo in throno gloriae attraxit, inquam, eam in terras roseo Virginitatis suae colore & odore, coniuncto cum Nardo, hoc est, cum humilitate, Charitate enim, puritate, & humilitas in Mari. Virgine fuerunt vel vltima dispositiones ad divinam Maternitatem obtinendam, & in vtero suo concorporandum Filium Dei.
7. MARIA Cedrus excelsa Libani, quae quanto magis in auras conlurgit vertice: tanto profundius radicem in ima demergit; ut aulla quatitur tempestate, sed stabili consistat mole. Cedrus ergo est Maria, quae excelsa est & eminent in Significatus. Puteus aquarum viventium, Arbor vitae, & profunda radice, per humilitatem Cedrus rectissima, sine curvitate aut nodositate peccatorum, Cedrus incorrupta & imputribilis, sine corruptione, aut carie concupiscentiae, semper in sua perfectura durans integritate. Cedrus, cuius rami huc illic tenduntur, ut veniant aves & volatilia Caeli, & nitentur in eis. Denique Cedrus, cuius vti odore, vel umbra serpentes nec car tartareos.
8. MARIA Oliva speciosa in campis, quae sine cura, aut humana opera, & ad iniculo, fructu profecundus Adam domicilium sibi elegit, ideoque omni benedictione ac felicitate replevit, omni busque delictis; ita ut magis sibi in illa complacere, quam in omnibus alijs creaturis.

Ex eo tempore, ad confessionem hereticorum maiorem, & ad emergendum de stigmatibus impiis Nestorii erroris Matris Dei encomia ardentius affectu celebrantur, & Virginitatem eius ac divinam Materitatem mitis laudibus viri sancti & eruditissimi singulis seculis. Inter quos primum obtinet locum S. Cyrillus Alexandrinus, qui in dicto Concilio Ephesino palmam tulit contra Nestorium, facundia peroratione. Erat adhuc in eius scriptis quaedam homilia contra Nestorium, in qua sic Epiphania canit: *Hilarem video catum fidulum omnium, qui convenerunt promptis animis a S. Dei Matre Maria semper Virgine convocati. Laus & gloria tibi sit Sancta Trinitas, qua omnes nos ad hanc celebratam convocasti. Sic etiam tibi Dei Mater Laus, Tu enim es pretiosa Margarita orbis terrarum: Tu lampas inextinguibilis, Corona Virginitatis, Sceptum orthodoxa fidei, Templum indissolubile, continens eum qui nunquam contineri potest, Mater & Virgo. Tu benedicta inter mulieres, eius parens, qui benedictus venit in nomine Domini.*

nymus hostem se Virginis Deiparæ proderet, nomen eius ab Ecclesia expellere Iudeos, & intercessionem ipsius, per quas mundus constitit, nequidem volens nominari, asserens nemini eam posse opulari: motibus Carbonei pedes eius invasit, & febris ardentissima, quæ quæ animæ corporis mortem obiit, asserens vivum se exitu, gaubiliigni traditum esse propter Mariam Deiparam, iubeas exinde eam honorari & celebrari: ut Deiparam.

Advertendum itaque secundo, Mariam duplices habuisse hostes. Quidam eius negant virginitatem, nihilque eam supra ceterarum mulierum sortem habuisse dixerunt, quia ex Ioseph concepit & peperit. Iudæi in hoc errore fuerunt qui dicebant de Christo Matthæi 13. *Nonne hic est Fabri Filius? Nonne Mater eius dicitur Maria? & apud Marcum c. 6 dicebat de illo: Nonne hic est Faber Filia Maria? Et rursus apud Lucam c. 4. Nonne hic est Filius Ioseph? Denique apud Ioannem c. 6. Nonne hic est Filius Ioseph, cuius novimus Patrem & Matrem?* Sic & Iulianus Apostata persuadere conabatur, in contemptum vocans Christum Galileum & Nazarenum, quasi à Nazareth in Galilæa villi ortum conditione. Patre fabricem artem exercente. Unde quidam Iuliani sectator interrogabat per risum quemdam Christianum, *Quid facit nunc Filius Fabri? Cui ille appositè respondit: Feretrum fabricas vestro Imperatori Iuliano. Et vix ita contigit. Nam paulo post, cum ad bellum contra Persas processisset, minatus se in reditu Religionem Christianam funditus everterem, sanctus Basilus ut dissiparet eius consilium impium, congregavit populū suum & Clerum in Basilicam Matris Virginis, in dicit oratione publicâ, Cum ergo perseveraret in oratione, Beatissima Mater misit sanctum Mercurium Martyrem, qui & ibidem colebatur, ad necem inferendam Iuliano. Quapropter sagittâ sive lancæ acutius in illo bello percussus, videbatur sibi videre Christum contra se pugnantem, & præ rabie in clamabat: *Vicisti Galilæe, vicisti! Sanguinemque suum evolvere sicutantem eam manu colligens, in Cælum projiciebat vociferans: Saturare Nazarenus, saturare. Sic hostem suum Maria contrivit, & in eo caput serpentis, contra Virginitatem & Materitatem suam divinam blasphemias evomebat.**

Alij quidem Virginitatem Mariæ agnoverunt, sed eo quod sacra scriptura eam satis manifeste negant tamen eam esse Dei Genitricem, sed Genitricem tantum hominis iusti, qui & Christus dicitur esse. Dicit enim hæc hæresis in Christo esse duas personas, sicut duas naturas: & unam personam dicit esse Deum solum, & aliam hominem solum. Et huius personæ quam dicit esse hominem solum, dicit Beatam Virginem esse Matrem: & ita negat Virginem esse Matrem Dei. Huius erroris auctor fuit Nestorius Episcopus Constantinopolitanaus, qui à Concilio Ephesino, ut diximus, condemnatus fuit, & excommunicatus; Episcopusque dignitate privatus à Theodosio in exilium eiecitus. Sed obstinatus permansit, & in exilio miseram vitam egit, miseriusque mortuus est. Nam Deus vindicans Matris iniuriam, immisit in eius blasphemam linguam vermes, qui tamquam canifices eam corroderent, quasi novæ impietatis nefandum organum acerbe plectentes, donec iustitiam exhaeret animam, tataricis flammis cruciandam. Ita passim Historici.

Contra hos omnes errores triumphavit Mariæ, vadè prodiit Responsorium illud in Ecclesia suavi modulatione sonorum: *Gaude Maria Virgo, tuæ hæreses sola interemisti in universo mundo. Dû Virgo Deum & hominem genuisti. & post partum Virginitatem violatam permansisti. Cui plebsque in Ecclesiis licet verus adiungi ar: *Gabrielem Archangelum seminus divinitus te esse asserunt, & verum tuum à Spiritu sancto fecundatum, Erubescat Iudæus infelix, qui dicit Christum ex Ioseph semine esse natum. Quem verum dum quidam puer scholasticus in odium Iudæorum per plateas vesperis sæpe cæcavit, Iudæi nocte quadam comprehensum iugularunt, & in sepulchro sub cuiusdam sepulchri lapide absconderunt. Mande cum Mater filium ubique quaerens illac transiret, & ciulando clamaret identidem: *Fili charissime, ubi te perdidisti quæram te? Puer ex tumultu ingeminas honorâ voce: *Erubescat Iudæus; &c. Ad cuius vocem stupefacti quaerentes, cum ex tumultu respondentem animæ adverterent, vivum & incolumem sustulerunt. Ita refert Thomas Cantuariensis Suffraganeus Cameracensis, quæ ex fidelissima relatione PP. Prædicatorum se id didicisse asserit, in Notis libri Apum pag. miki 543. Vbi addit, quendam Responsorium: *Gaude Maria Virgo, Rome in Ecclesia quæ dicitur, Ad Sanctam Mariam Retudam, decar-*****

Caract.

NOTA: B. M. V. duplices hostes habuit. I. Quidam negant eius virginitatem, Matt. 13. Exempl.

Sunt in vita S. Basil.

WANT

taret ad laudem B. Virginis, subito lumen oculorum cum summa præsentium admiratione recepit.

Refert quoque Pelbartius, Ord. Minorum Theologus, in Stellario B. Virg. l. 12. p. ult. cap. 7. & Auctor libri qui intitulatur, Scala cæli, Ord. S. Dominici, Iudæam quamdam in partu mori appropinquantem à Christianis mulieribus visitatam fuisse, quæ instabant, ut se B. Maria commendaret. Illa periculum extremum videns, sic dixit: O Domina Maria, licet non sim digna regere te, cum sim de genere eorum, qui tuum occiderunt Filium; tamen audio clementiam tuam se extendere ad peccatores. Si liberos me, promitto cum prole baptismum suscipere. His dictis, sine dolore peperit Filium; & quia vir suus Iudæus tunc agerbas in remotis, mulier cum prole baptismum suscepit. Maritus reversus hæc audiens, gladio filium interfecit. Muliere autem inelamante, & concurrentibus vicinis, fugit Iudæus; sed cum iam clausa circuitate egressi non possent, huc illud discurrens, advenit Oratorium quoddam B. Virginis apertum, & ingressus est. Cumque circum spectaret, & sibi mortem imminere, ad cor reversus, videns imaginem Virginis in Arce, sic cum fiducia oravit: O Domina Maria, reverè magna est misericordia tua, quod me canem pestifimum, qui de voravit filium, permissis stare in domo tua & presentia tua; Audivi quid magna sit bonitas tua, sic ergo necum misericordiam, sicut Filius tuus cum Paulo Persecutore. Crede Christum ex te natum Virginem, & factor ipsum esse in lege nostra promissum Deum & hominem, cuius non est misericordia numerus. Sic ipse stetit, & orante, advenere satellites vindicturi eum. At ipse petijt baptismum, & dixit: Vt sciat, quod non ob timorem mortis baptismum peto, supplico ut me baptizatus, & ducatur ad mortem. Si negetis baptismum, Iesum Redemptorem accipio in datorem baptismi, & sanguinem accipio pro aqua. Stupescit, permiserunt eum baptizari, & inde ad carcerem duci. Vxor interim contemplans filium in gularum, videt eum vivere & arrire; audit quoque mariti baptismum, accurrit, & ostendit puerum viventem, sed cicatrice manente in gutture. Mirantur omnes, educitur Iudæus de carcere, moxque puero data est vox perfecta, & in presentia plebis hoc dicitur protulisse: Mater misericordiarum & totius consolationis, Virgo ante partum, in partu, post partum, Mater Filij Dei intacta, me in suum servitorem adoptavit. Sic Iudæus liber dimissus fuit, qui serviens ex corde Virginis, multa de ea contra Iudæorum perfidiam scripsit, & Filius crecens, de-votissimus Mariae servus existit. Hæc Pelbartius sup.

Pelbartius & alij.

B. M. V. à puerperis invocanda proficili par-tu.

rulus, quo Virgo desponsata fuit S. Iosepho, adferatur; ut per illius actum benedicantur, profuturi postmodum difficiles partus habentibus, quia & experientia docet eos multum proficere. De quo etiam egimus in nostra Vite Florigera, Lect. de Festo S. Iosephi.

Advertendum tertio, quod ob varias rationes & significaciones Maria vocatur Alma Mater, non solum hic, sed etiam frequenter in alijs Ecclesiasticis Cantibus. Sic Adventus Antiphona incipit: Alma Redemptoris Mater. Sic & alibi canimus: O Mater alma Christi charissima, suscipe pia laudum præconia.

Primo, vox Alma, quandoque accipitur, ut idem sit quod Illustris & clara. Sic lux dicitur alma, & dies almus apud Donatum & Virgilium: Præterea si nona diem mortalibus almus Aurora exulterit, inquit Virgilius. Hæc ratione rectè Matie attribuitur hic Terentius, Alma Mater. Nam ut ait S. Amb. Quid nobilitas Dei Matre? Quid splendor datus ea, quam splendor elegit? Quid illustrius non solum ob vitam radiantem, & promicantem omni virtutum specie, sed etiam ob virtutum prolapiam regiam: Hinc de ea canit Ecclesia: Navitas gloriose Virginis Marie ex semine Abraham ortæ de tribu Iudæ clara ex stirpe David. Et tursus: Navitas est hodie Sancta Mariae Virginis, cuius vita inclinat cunctas illustrat Ecclesias. Postet ergo gloriæ in nobilitate & illustri stemmate, sed novit exiguum esse nobilitatis diadema, nisi illustretur virtutis & pietatis rutilante gemma. Novit illud Poeta:

Quid tibi nobilitas, quid clarum nomen avorum, Si servus vitis factus es ipse tuus

Quapropter dicebat & Iuvenalis quibusdam de nobilitate vanè gloriantibus, Satyra 3.

Malo Pater tibi sit Theristes, At modo tu sis Eacida similis, Vult amaque arma capellas: Quam te Therisia similem producat Achilles.

Diva ergo Virgo, paupertatem & humilitatem cum Filio ultroneè complexa, & sanctitatem professâ, per illam multò magis in orbe rutilat, quam per generis claritudinem; idè Alma, id est, sancta & pulchra, illustris & præclara inticulatur, hanc præcipue ob claritatem.

Secundò, Alma, idem est quod fertilis & fecunda. Hinc Tellus propriè Aïona dicitur, ab alendo, cò quod fecundis suis frugibus homines alat. Et hoc Epithetum Ceresi proprium dicunt Poetæ, Alma Ceres; quia Terræ Dea est, fructus alios producens. Exinde ad matres fecundas prohibus, quæ eas lactant, educant, alunt honorificè, copiosè, splendide, vox ista translata est. meritò ergo Maria Alma Mater. Tum quia fecunda in filijs spiritualibus; quos lactat & alit honorificè & vberimè. Tum quia Filium Dei fecundata à Spiritu sancto progenit, & lactavit, aluitque vberè de Cælo pleno. Lac ex sanguine menstruo & impuro conficitur ad Medici; quem sanguinem

NOTA. 3. Cur B. M. V. vocetur Alma Mater.

Alma idè est, quod illustris & clara. Ambr. li. 2. de Virginitibus.

Alma idè quod fertilis & fecunda.

Mariale.

B

ad

ad se vbera vi attractiva alliciunt per venas, & candore ac dulcedine alijsque qualitatibus lacti condignis alliciunt. Sic candor, alizque qualitates inducuntur decoctione, quæ tum in venis fit, tum in mamillis. At in Virgine, quæ ex purissimis sanguinibus concepit Filium Dei virtute Spiritus sancti superueniente, eiusdem Spiritus virtute celestis lac suppeditarum est purissimum, eum sapore mirifico, & cum vi nutriendi: ita ut nullus inquam mulieris lac tanti fuerit vel candoris, vel puritatis, vel efficaciz altricis & nutritivæ, vel etiam vberatis. Hinc ergo Dei Mater alma merito dicitur Maria à virtute foecunda & altrice, quæ ei erga Filium suum, Filium Dei, non tam à natura, quam è cælo subministrata est.

P. M. V. fecunditas ad spirituales filios.

Quantum ad Filios spirituales, quàm foecunda sit, quàmque Mater alma, patere potest ex grandiorum numero, quos genuit sub cruce cum sanguinis Filij sui virtute, qui quæ quotidie adhuc claudantur eius lacte vberis. Sed quoniam in sequentibus differemus de huius Matris vberibus spiritualibus, explicantes illud, *Monstrare esse Matrem*, hoc solum hic dicimus, nullam inquam matrem tot proles genuisse, totque voluisse, ideoque hunc titulum merito ei adscribi, *Mater alma*.

Margareta Comitissa Hollandiæ anno 1276. à Nativitate Domini, ætatis verò suæ anno 41. die Pasche, feribitur peperisse infantes viros promissæ sexus numero trecentos sexaginta quatuor, quod circiter dies in anno reperiuntur. Hi postquam per Episcopum Guidonem Suffraganeum, in parentia Magnatum, in pelvi quadam baptismum percepissent, & masculis Ioannes, femellis nomen Elizabeth imponitum fuisse, ipsorum omnium animæ & matris ad Deum æternaliter vitæ redierunt. Huius rei extrat in Hollandia memoria marmoris inscripta iuxta locum, in quo sepulta sunt corpora eorum; & passim testantur Historicis relationis huius veritatem. Videri hic possit aliqua foecunditas, sed qua Mater ipsa oppressa fuit, & emori coacta, ita ut fovendi & alendi eos virtutem haud nata sit sufficientem: non ergo potuit dici Alma Mater.

Rom. 8.

Ephes. 4.

Longè foecundior est Maria, quæ de die in diem longe maiori numero sibi Filios parit, & fratres adoperat Voigenito Filio suo, *visit Primogenitum in multis fratribus*; eosque alit & perducit in mensuram ætatis plenitudinis Christi, donec ei occurrant in unitate Fidei, & plena agnitione Filij Dei, ac fruitione consummata eius faciei. Sic ergo Maria Dei est mater alma, & mater alma Filiorum Dei. Hinc verius ille:

Nec genitricis tuæ foecundior ulla parentum.

Tot bona per partum quæ dedit una suum.

Tertio, Alma apud Hebræos, sive cum adpiratione Haalma, idem significat quod *Abcondita*: & ita Mater Dei alma, idem est quod *Abcondita Mater*. Et verè maria mater abcondita, in qua ma-

gnum illud pietatis mysterium, quod à sæculis abconditum vocat Apollolus, peractum est in abcondito: solo scilicet consilio Deo, & Angelo Gabriele. Hic possumus dicere cum Isaia: *Verè tu es Deus absconditus, Deus Israel Salvator*: abconditus in carne, abconditus in vero maria: abconditus in Arca Virginali, summissimo claustro obsecurata. Hoc mysterium à sæculis abconditum, per incarnationem Verbi æterni in maria peractum, continuè miratur Ecclesia, & mirabitur per omnia sæcula. Alma & Abcondita huic matri decantant: *Beata mater munere: Cuius supernus Artifex: mundum pugillo continens: Ventris sub arca clausus est: Et ruitus repetens:*

Virgo Dei Genitrix, quem totus non capit orbis, In tua se clausit viscera factus homo.

Denique illud adiungens: *O Sancta & immaculata Virginitas, quibus te laudibus efferam, quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti.*

Quis novit, aut quis factis comprehendit istud mysterium, quomodo Filius Dei, qui tribus digitis appendit terræ molem, qui pugillo mentis est aquas, & cælos palmo ponderavit, libra que in pondere montes, quomodo, inquam, adeò excelsus, magnus, & immensus, se abbreviavit, contractavit, an ulla vitæ, exinanivit in gremio Virginitatis, ac in abcondito sicut virtute celestis & abcondita quam nec fuit Angelus comprehendit, nec ipsa Mater: *Venter puella bajulat secreta quæ non novit.* Hinc & illa Antiphona in Adventu Domini ad Canticum magnificat in Ecclesia Gallicana pietate ac doctrina antiquissima: *O Virgo Virginitas, quomodo fiet istud, quoniam nec primam similem visam es nec habere sequentem? Filia Terusalem, quid me admiramini? Divinum est mysterium hoc quod cernitur. Inroducuntur hic piæ animæ interrogantes Virginem de his, quæ circa cam supra naturæ legem gesta sunt. Quali dicerent. O Virgo Virginitas, Virgo candidissima, nulla sorte maculata, Virgo corpore & spiritu, omnium Virginitas decus & gloria, cæteras excellens ut Sol sidera, liliam flores, aurum metalla: Quomodo fiet istud, quod Mater sis & Virgo? Stupet hoc natura, non capit ratio, ignorat humana intelligentia. Quomodo etiam fiet istud, quod creatura paries Creatorem, plasma Conditorum? Quomodo fiet istud, quod vteri angulij contineas cum quem cæli & terra non capiunt: quod comprehendas incomprehensibilem, & coactes immensum? Nulla inquam inventa est mulier, nec sæculis invenietur futura, quæ viri nescia filium concipiat, quæ virgo pariat, quæ sine dolore infantem Deum & Hominem producat.*

Respondens porò interrogationi huic Maria, verè humilis nihil hic sibi adscribit: sed omnia Deo tribuit, & in eum solum refert vniuersa, dicens: *Filia Terusalem, anima fideles, pacis vitionem amantes, & contemplationi deditæ: quid me admiramini, quasi virtute mea factum sit hoc opus?* quid

MANTE

quid me obstupescitis, quasi tanti miraculi sim effectrix: quid me suspensa intuemini, quasi contulerim quippiam ad hoc inaudicium omnibus saeculis mysterium: Desinite me admirari, & divinam admiramini virtutem, magnificate & praedicare eius potentiam, cuius est opus illud, qui hoc ineffabile in me explevit Sacramentum. Divinum est mysterium quod cecoritis, & Miraculum Miraculorum, superveniente Spiritu sancto, & virtute Altissimi obumbrante completum. Illi tota laus tribuatur, benedictio, & gratiarum actio: nec id meis ascribatur meritis, sed dignitatem divinae. Vique Maria vere humilissimum refundit in fontem; attamen & ipsa huic Miraculo Miraculorum cooperata est consensu suo, & verborum illorum efficaci potentia: *Ecce Anella Domini, fiat mihi securum verbum tuum.*

LUC. 1.

Cur M. Quare in sacris litteris non legitur B. Virginem ulli V. non le. patrasse miracula? Resp. primum maximum ipsam edidit miraculum, totique orbi maximè salutiferum, dum Caelum & Solem, sive Solis & Caeli Conditorum in suum astraxit uterum. Tunc enim innovata sunt signa, immutata mirabilia antiqua: quia maius est hoc quam Solem sistere, ut fecit Iosue, aut cogere retrogredi, ut factum fuit tempore Ezechiae. Tunc reperitur verbum infantis, agnoscitur longitudo brevitas, latitudo angustia, altitudo subdita, profunditas plana. Ibi agnoscitur lux non lucens, aqua sitiens, panis esuriens, inquit S. Bernardus. Non ergo mirum, si exinde à miraculis efficiendis cessarit, cui simile efficere potius erat impossibile. Resp. secundò, Mariam, tanta quanta est, totam esse Miraculum, sive sapientiam ei infusam sanctes, sive gratiam super effluentem, sive Prophetiae donum, sive virtutem curationum, & alia dona. Sed haec ad tempus adhuc voluit Christus in Matre sua esse abscondita. Nec adhuc decebat, aut conveniens erat eius sexui, ut miracula passim partraret: quia Doctrina Evangelica à Christo eius Filio, & ab Apostolis eius filijs, primum per miracula erat confirmanda & propaganda, Ac verò mox ab obitu multa edidit miracula, nam & sacrum eius corpus clarum ad tumulum claruit miraculis, ut alibi dixi. Et exinde à Christo in regni & potestatis societatem assumpta est: ita ut ad eius arbitrium visus sit terrarum, maria, caelum, universamque naturam moderari. Hinc & illi rectè illud ascribit Ecclesia. *In fluctibus maris ambulavi, & in omni terra feci, & in omni populo & gente primum habui.*

Iosue 10.

4. Reg. 20.

Resp. 1.

Eccle. 24.

4. Reg. 4.

los, manus super manus, dicitur *Clausus ostium super se*. Sic nemo vidit, quomodo Elizeus, vir magnus, tam aptè ad formam pueri se contrahere poterit. Ita nemo vidit, nemo satis intelligere poterit, quomodo Filius Dei, ad eò sublimis & cellus, natura nostra sic potuit veniri, sic se homini coaptare, sic humiliare, ut cum natura hominis, etiam manus, brachia, os, animamque assumeret, & se contraheret in modum pueri in utero Virginis per incarnationem. In omnibus his mysterium grande est & absconditum: *Clausum est ostium, non est necesse nos videre, sed credere, & admiran, agnoscereque quod Maria; prout in Litanijs canit Ecclesia, sit Mater Creatoris, Mater Salvatoris, Mater Christi, Mater purissima, Mater castissima, Mater inviolata, Mater intermacata, Mater amabilis, Mater admirabilis, quae omnia comprehendere continentur in hoc brevi titulo, Deo & er*

LECTIO III.

Thema. Atque semper Virgo. *Felix caelis porta.*

MAternitas & Virginitas Mariae tot oraculis Prophetarum, totque figuris praenunciata sunt, ut & ecclesia canat: *Quando natus es ex Virgine, tunc impleta sunt scripturae*, quia haec Virginitatem praedixerat Ilias, Hieremias, Daniel, Michaeas, Aggeus, & alij Prophetae. Tunc quoque impleta sunt figurae praefiguratæ Virginitatem & Maternitatem Deiparae. Primum figura Velleris Gedeonis: *Sicut pluviam in vellus descendisti, ut salutum faceres genti humanae*. Sicut olivæ per miraculum ros in aridum Gedeonis vellus descendit, ipso perente hoc signum liberationis populi sui, & sine strepitu illapsum est suaviter, nihil noxae inferens velleri, tota reliqua terra manente arida: sic tacite & suaviter Virginis viscibus illapsum est Deus, caelestis fecunditate illam denans, nihilque Virginitati eius detrimenti afferens. Et hoc fuit signum salutis & liberationis populi Dei. De quo eleganter S. Chrysostomus: *Caestus imber Virginum in vellus placido se fudit illapsus, & tota divinitatis unda nostra carnis celavit se in vellere, donec per patibulum crucis expressum, terris omnibus in pluviam salutaria se effunderet.* Secundò impleta est figura Rubi ardentis: *Rubum, quem viderat Moyses incombustum, tuâ agnovimus laudabilem virginitatem conservatam. Dei Genitrix intercede pro nobis. Audi Richardum de S. Victore. Quid accipimus per flammam, nisi Spiritus sancti gratiam? Quid per Rubum, arborè parvulam, asperam, viridem, & floridam, nisi Mariam, contemptu sui vilem virtutis exercitio asperam contra mollitiam, viridem per fidem, floridam per castitatem? Domino itaque apparente in Rubo, flamma Rubum non laesit. Filio Dei carnem in Virgine sumente, obumbrans Spiritus sancti gratia, virginitas illa per-*

Virginitatis & Maternitatis B.M. V. Eignro 1. In Vellere Gedeonis. Iudic. 6.

2. In Rubo ardente.

manſi. Hæc viſio caeſtiti Sacramenti virtute redun-
dat. Vnde Moſes: Vadam & videbo viſionem hanc
magnam. Reverta viſio magna, qua & præſens tunc
miraculum exhibuit, & incarnationem Verbi, Virgi-
nisque Matris virginitatem perpetuam præſignavit.
Hæc ille pulchre & luculentè.

Porta in domo Domini clauſa, inquit Sanctus Augu-
ſtinus, niſi quia Maria ſemper erit inta:ta: Quid
magnum. Reverta viſio magna, qua & præſens tunc
miraculum exhibuit, & incarnationem Verbi, Virgi-
nisque Matris virginitatem perpetuam præſignavit.
Hæc ille pulchre & luculentè.

3.
In Virga
Aaronis
Moſis, &
Ieſe.

Tertio impleta eſt figura Virgæ Aaronis &
Moſis, Virgæ: è radice Ieſe germinantis & flo-
rentis. Virga Aaron ſine cultura vna nocte floruit:
Maria Ieſum ſine humana operatione perfectum
florem produxit. Virga Moſis mirabilia fecit in
Ægypto: Maria Ægypti & Pharaonis, hoc eſt, In-
ferni & Dæmonis potestatem conteriſ, è captivita-
te peccati per mare ponenturæ in terram promiſ-
ſam libertatis & gratiæ nos efficaci interceſſione
traducit, & omnia beneficia præſtat. Virga Ieſe
germinat florem, ſuper quem requieſcit Spiritus
Sanctus, Spiritus ſapientiæ & intellectus: Maria par-
tit Ieſum floridum omni virtute & perfectione. Me-
rito ergo rursus hæc canit Eccleſia: *Germinavit Ra-
dix Ieſe: porta eſt Stella ex Iacob, Virgo peperit Salva-
torem, te laudamus Deum noſtrum.* Sicut fidus radium,
Virgo parit Filium; neque fidus radio, neque Mater
Filio fit corrupta, canit S. Bernardus.

Quid eſt, quod clauſa erit in æternum, niſi quod Ma-
ria Virgo eſt ante partum, in partu, poſt partum: Dici-
tur verò clauſa Principis, hoc eſt, in vium Principis,
& in amorem ac honorem Principis præſens clau-
ſa. Quafi dicat: Etiam cum Princeps tranſibit,
per eam erit & manebit clauſa, ideoque vocabi-
tur *Porta Principis*. Hoc eſt ergo quod canit ille
Hymnus:

*Fit Porta Chriſti per via,
Reſerta plena gratia,
Trañſiſque Rex: & permanet
Clauſa, ut ſuit, per ſacula.*

In portu Magnatum ſolent eminer eorum Inſi-
gnia. Di- i Inſignia ſunt, eius Potentia, Sapientia,
Bonitas, Sanctitas. Hic ceteris eius attributa elucent
in Maria, auguſtiſſima Cœli D. ique Porta.

Secunda ratio, cur Maria Porta cœleſtis nomine
honoretur, eſt, quia per illam patet nobis acceſſus
& ingreſſus ad gratiam, & peccantibus ad veniam
& miſericordiam, atque ad merita Salvatoris Filii
eius. Hinc dicitur *Porta Orientis, & Porta lucis ful-
gentis*. Per eam enim venit ad nos Ieſus, cuius eſt no-
men Oriens, qui que, *Oriens viſitavit nos ex alto, ad
illuminandum his, qui in tenebris & umbra moris
tæra: Antiphona canitur: Alma Redemptrice Mater, ſe-
dent, ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.* Per
qua per via Cœli Porta manet. iterum canimus in
Hymno altero: *Tu Regis alit Ianua, & Porta lucis
fulgida.* Inſuper & alius Hymnus dicit: *Fit Porta
Chriſti per via: Reſerta plena gratia: Trañſiſque Rex,
& permanet. Clauſa, ut ſuit per ſacula.* Denique no-
ta eſt & illa Antiphona: *Inviolata, integra, & caſta
es Maria: Quæ eſt effluvia fulgida Cœli Porta.* Cum er-
go tam frequenter, tam que toleminer, Maria hoc
titulo decoretur; explicanda nobis ſpecialiter eſt
lumine rei ratio, que triplex eſt poteſt.

4.
In Porta
Sanctua-
rij
Ezech.
44.

Quarto celebriſ omnino figura ſuit Virginis
Mariæ in Porta Sanctuarj, que reſpicebat ad O-
rientem, quam vidit Ezechiel. Propterea Maria ſic
queoſuſumè Porta: titulo honoratur in Eccleſia
Canticis. Sic hic dicitur *Felix Cœli Porta*. Sic in Li-
tanijs Laurentanis vocatur *Ianua Cœli*. Rurſus in al-
tera Antiphona canitur: *Alma Redemptrice Mater, ſe-
dent, ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.* Per
qua per via Cœli Porta manet. iterum canimus in
Hymno altero: *Tu Regis alit Ianua, & Porta lucis
fulgida.* Inſuper & alius Hymnus dicit: *Fit Porta
Chriſti per via: Reſerta plena gratia: Trañſiſque Rex,
& permanet. Clauſa, ut ſuit per ſacula.* Denique no-
ta eſt & illa Antiphona: *Inviolata, integra, & caſta
es Maria: Quæ eſt effluvia fulgida Cœli Porta.* Cum er-
go tam frequenter, tam que toleminer, Maria hoc
titulo decoretur; explicanda nobis ſpecialiter eſt
lumine rei ratio, que triplex eſt poteſt.

Secunda ratio, cur Maria Porta cœleſtis nomine
honoretur, eſt, quia per illam patet nobis acceſſus
& ingreſſus ad gratiam, & peccantibus ad veniam
& miſericordiam, atque ad merita Salvatoris Filii
eius. Hinc dicitur *Porta Orientis, & Porta lucis ful-
gentis*. Per eam enim venit ad nos Ieſus, cuius eſt no-
men Oriens, qui que, *Oriens viſitavit nos ex alto, ad
illuminandum his, qui in tenebris & umbra moris
tæra: Antiphona canitur: Alma Redemptrice Mater, ſe-
dent, ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.* Per
qua per via Cœli Porta manet. iterum canimus in
Hymno altero: *Tu Regis alit Ianua, & Porta lucis
fulgida.* Inſuper & alius Hymnus dicit: *Fit Porta
Chriſti per via: Reſerta plena gratia: Trañſiſque Rex,
& permanet. Clauſa, ut ſuit per ſacula.* Denique no-
ta eſt & illa Antiphona: *Inviolata, integra, & caſta
es Maria: Quæ eſt effluvia fulgida Cœli Porta.* Cum er-
go tam frequenter, tam que toleminer, Maria hoc
titulo decoretur; explicanda nobis ſpecialiter eſt
lumine rei ratio, que triplex eſt poteſt.

Primæ ratio huius nominis, eſt Mariæ Materni-
tas eom Virginitate coniuncta. Quapropter de
Porta illa Orientali & fulgida dicitur: *Porta hæc
clauſa erit, & non aperietur, & ovis non tranſibit per
eam, quoniam Dominus Deus ingreſſus eſt per eam.*
Eritque clauſa Principis, & Principis ipſe ſeſebit in ea.
Pondera ſingula, & videbis eſſe myſterio plena.
Nam reperies, quod tertio dicitur Clauſa, quia Vir-
go ante partum, in partu, poſt partum. Primum enim
dicitur, *Porta hæc clauſa erit*: Ecce virgo ante par-
tum. Secundò dicitur, *Non aperietur*: Ecce virgo in
partu. Tertio adijcitur, *Eritque Clauſa*: Ecce virgo
poſt partum. Porta itaque iſta beata Virgo eſt, in
qua habitavit, Dominus Deus ingreſſus eſt per eam.
Hoc ægnoſcit & feliciter experta eſt Maria Ægy-
ptiæ Pater ſibi deſponſans, Spiritus S. fecundans, Filius
priaca. Hæc multis annis Veneris victima fuerat, Ægypti
carnem aſſumens, ut ſit eadem & Mater, & Filia, libidini promiſcua ſe proſtituens. Ocaſione ve-
& honora Dei. Sic explicant S. Patres, *Quid eſt rō concuſus ad Feſtum Edificationis S. Crucis in V. Inſup-
Hieruſa*

Reſerta
plenu-
dine gra-
tia. B. M.
V. cur
cœli Por-
ta dica-
tur.
Reſp. i.

Ezech.
44.

Primæ ratio huius nominis, eſt Mariæ Materni-
tas eom Virginitate coniuncta. Quapropter de
Porta illa Orientali & fulgida dicitur: *Porta hæc
clauſa erit, & non aperietur, & ovis non tranſibit per
eam, quoniam Dominus Deus ingreſſus eſt per eam.*
Eritque clauſa Principis, & Principis ipſe ſeſebit in ea.
Pondera ſingula, & videbis eſſe myſterio plena.
Nam reperies, quod tertio dicitur Clauſa, quia Vir-
go ante partum, in partu, poſt partum. Primum enim
dicitur, *Porta hæc clauſa erit*: Ecce virgo ante par-
tum. Secundò dicitur, *Non aperietur*: Ecce virgo in
partu. Tertio adijcitur, *Eritque Clauſa*: Ecce virgo
poſt partum. Porta itaque iſta beata Virgo eſt, in
qua habitavit, Dominus Deus ingreſſus eſt per eam.
Hoc ægnoſcit & feliciter experta eſt Maria Ægy-
ptiæ Pater ſibi deſponſans, Spiritus S. fecundans, Filius
priaca. Hæc multis annis Veneris victima fuerat, Ægypti
carnem aſſumens, ut ſit eadem & Mater, & Filia, libidini promiſcua ſe proſtituens. Ocaſione ve-
& honora Dei. Sic explicant S. Patres, *Quid eſt rō concuſus ad Feſtum Edificationis S. Crucis in V. Inſup-
Hieruſa*

ca hic patet reſponſio ad illam quaſtionem apud
Iob à Domino propoſitam: *Dic mihi qua via ſpar-
guntur lux, & dividitur aſtes ſuper terram?* Certe per
Mariam, tanquam viam & ianuam, lux gratiæ ſpar-
gitur in nos, & alius divini amoris dividitur ſuper
terrena & arida algidaque corda. Vtique, ò Maria,
Tu Porta Lucis fulgida, ſemper reſpiciens Orien-
tem, D. iſſi, Filium tuum, ut ab illo Oriente mu-
tues nobis lucem. Per te acceſſum habemus ad il-
lum, ut à peccati caligine per eum liberemur, &
meritis eius ditemur ac illuminemur.

Ob dictam rationem S. Carolus Borromæus, pro
ſuo ſingulari in Virgine affectu, ſtatuit, ut per to-
tam ſuam Dioceſim ſupra fores Templorum Pa-
rochialium Deiparæ imago collocaretur. Locum
nempe eminentem ei debere agnoſcit, & in foribus
Templorum conſpiciendum, ut qui precantur accedi-
rent, in oculos ſibi acceſſum ad Deum per B. Vir-
ginem procurandum eſſe; & neminem que ad ſeſus
gratiam admitti, qui eam non amet & colat, ideo-
que merito vocati, *Portam cœleſtium Clauſam*
gratia.

Ob dictam rationem S. Carolus Borromæus, pro
ſuo ſingulari in Virgine affectu, ſtatuit, ut per to-
tam ſuam Dioceſim ſupra fores Templorum Pa-
rochialium Deiparæ imago collocaretur. Locum
nempe eminentem ei debere agnoſcit, & in foribus
Templorum conſpiciendum, ut qui precantur accedi-
rent, in oculos ſibi acceſſum ad Deum per B. Vir-
ginem procurandum eſſe; & neminem que ad ſeſus
gratiam admitti, qui eam non amet & colat, ideo-
que merito vocati, *Portam cœleſtium Clauſam*
gratia.

Ob dictam rationem S. Carolus Borromæus, pro
ſuo ſingulari in Virgine affectu, ſtatuit, ut per to-
tam ſuam Dioceſim ſupra fores Templorum Pa-
rochialium Deiparæ imago collocaretur. Locum
nempe eminentem ei debere agnoſcit, & in foribus
Templorum conſpiciendum, ut qui precantur accedi-
rent, in oculos ſibi acceſſum ad Deum per B. Vir-
ginem procurandum eſſe; & neminem que ad ſeſus
gratiam admitti, qui eam non amet & colat, ideo-
que merito vocati, *Portam cœleſtium Clauſam*
gratia.

Ob dictam rationem S. Carolus Borromæus, pro
ſuo ſingulari in Virgine affectu, ſtatuit, ut per to-
tam ſuam Dioceſim ſupra fores Templorum Pa-
rochialium Deiparæ imago collocaretur. Locum
nempe eminentem ei debere agnoſcit, & in foribus
Templorum conſpiciendum, ut qui precantur accedi-
rent, in oculos ſibi acceſſum ad Deum per B. Vir-
ginem procurandum eſſe; & neminem que ad ſeſus
gratiam admitti, qui eam non amet & colat, ideo-
que merito vocati, *Portam cœleſtium Clauſam*
gratia.

Ob dictam rationem S. Carolus Borromæus, pro
ſuo ſingulari in Virgine affectu, ſtatuit, ut per to-
tam ſuam Dioceſim ſupra fores Templorum Pa-
rochialium Deiparæ imago collocaretur. Locum
nempe eminentem ei debere agnoſcit, & in foribus
Templorum conſpiciendum, ut qui precantur accedi-
rent, in oculos ſibi acceſſum ad Deum per B. Vir-
ginem procurandum eſſe; & neminem que ad ſeſus
gratiam admitti, qui eam non amet & colat, ideo-
que merito vocati, *Portam cœleſtium Clauſam*
gratia.

Hierusalem, veat cum cæteris, non tam pietatis gratia, quam ut animas illaquearet. Verum ab ingressu Templi ter & quater cæcus repulsa est. Hoc advertens, cepit vitæ turpitudinem deplorare, & ad Deiparæ Imaginem, quæ Portæ Templi supereminet, oculos convertens, cum lacrymis dixit: *O Domina Virgo, quæ Deum verum genuisti, & id est factus est homo, ut peccatores ad penitentiam vocares, auxilium mihi, ut postmodum Crucem, in qua passus est pro salute mea, cum alijs conspiciam.* Dixit hoc magna fiducia, & adiecit promissum, se posthac illecebris mundi renunciaturam, si voto potiretur. Virginis itaque ope ingressa est, & lucem vitæque invenit, per illam accedens ad Christum & eius Crucem, tamquam per ianuam. An post eam Maria Felix Cæli Portæ vitæque felicissima cælestis vitæ ei Porta fuit, quando quidem mox eius ductu in solitudinem contendit, vitæ prioris labes expiaturæ, eique se commendans, dicebat: *O Domina, quæ plaueris, me ducito: esto mihi salutaris Magistra: viam, quæ ad penitentiam ducit, inuicæ, nec me derelinquas.* Sub eius ergo patrocinio quadraginta & septem annos in austerâ penitentia exegit, acerrimis tentationibus divexata, postmodum & Cælum feliciter per hanc Portam ingressa.

Dicamus igitur, quod sicut Filius Mariæ dicit: *Ego sum Ovis, per me si quis introierit, salvabitur, & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet: idem posse & Mariam dicere, quando quidem sit ianuæ, per quam Filius ad se vult accessum esse. Rursum, sicut idem Filius dixit: *Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit eum*, sic quadam ratione ipse dicit, inquit S. Richardus de S. Victore: *Nemo venit ad me, nisi Mater mea traxerit eum.* Omnia etenim bona nostra per Mariam nobis obveniunt. Denique, sicut ab eodem dicitur: *Pater meus quod dedit mihi, manus omnibus est, & nemo potest rapere de manu Patris mei*, sic ex sua benignitate dicit: *Nemo potest rapere de manu Matris mee, quæ Pater & ego eius manus committimus.* Ego & Pater unum sumus. Non ergo peccit filius Mariæ adoptivus, quem ei delectat Filius naturalis & Pater eius æternus; sed per illam tamquam per felicem Portam, ingreditur ad salutem.*

Dicebat olim Sponsus de Sponsa: *Quid faciemus Sorori nostræ, quando alloquenda est?* Et mox respondet: *Si murus est, ad discendum super eam propugnacula argentea. Si Ovis est, compingamus illud tabulis cedreæ: Maria, & Sponsa Dei, & Soror nostra est, atque Angelorum.* Alloquenda erat in die Annuntiationis per Angelum: Verba ei danda, per quæ lactaret Filium mater futura Christi, & Filiorum Dei Fortitudo, ac mediatrix. Ideo ergo cælesti consilio statuitur, ut sit murus cum propugnaculis argenteis & presulgidis, ad defensionem eorum, qui eius protectionem subeunt; & quia simul Ovis est, per quod accessum habent, asseribus & tabulis cedreæ adstruatur, incorruptilibus, & suavissimi odoris, ut ad se grato suo odore attrahat eos, qui ad

gratiam venire cupiunt. O murus, & Propugnaculum fortissimum, quo protegamur ab hoste! O Ovis, odoriferum, cuius specie & odore alliciamur ad contemplantum hoc Propugnaculum! O Maria felix cælestis gratiæ Porta!

Tertia ratio nominis huius Mariæ, Felix Cæli Portæ, ex priori deducitur, quia non solum per Mariam accessum habemus ad gratiam, sed etiam consequenter ad gloriam. Porta est Paradisi, ad quem ab exilio redire speramus. Hinc & de ea canit Ecclesiæ: *Paradisi porta per te nobis aperta sunt, quæ gloriose hodie cum Angelis triumphas.* Ianua est, simul & Clavigera, ut nos illic introducat, unde excidimus. Quotquot intraverunt, per illam intraverunt; si aperit, nemo claudit; si claudit, nemo aperit. Paradisus dicitur situs ad Orientem, id est & Templum nostræ situm solent, ut Orientem respiciant. Maria ergo Porta Orientalis est Paradisi & Templi æterni ubi per eam delicijs fruimur perpetuis, & Deum perennalæ gloriæ glorificabimus. *O felix Cæli Porta!* Dicitur Salomon se fuisse duo Oltia in introitu Templi: *Utrumque Oltium se invicem aperta aperiebatur.* Non poterat ergo unum sine altero reperiri, nec unum sine altero claudi. Sic dicimus de IESU & MARIA, quod sint duæ Portæ, & tamen una Porta. Si claudis unam, vitæque claudis. Si unam aperis, vitæque aperis. Si agnoscis IESUM, agnoscere debes & MARIAM, eius Matrem dignissimam. Si fidus in IESU, & in hac fiduciam collocare debes. Si gratus esse vis IESU, & MARIÆ gratus sis oportet, & devotus. Si ingredi vis Regnum cælestis, per IESUM & MARIAM ingrediarius est necesse.

De Civitate cælestium est, quod duodecim fundamenta habeat, & in ea in scripta nomina duodecim Apostolorum Agni, simulque habet duodecim Portas, quibus inscripta sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israël, sed & duodecim Angeli habitant Portis. Nempe, oportet ut filij sint Apostolorum, utique filij spirituales Abraham & Isaac, Patriarcharum & Prophetarum, qui ingredi volunt, ideoque singulis his Portis ad sunt custodes Angeli, qui introeuntes introducant, quos nemo falleret, aut corrumperet. Hæc explicans S. Augustinus in Plal. 86. sic ait: *Quare fundamenta Apostoli & Propheta? Quia eorum auctoritas portat infirmitatem nostram. Quare sunt Portæ? Quia per ipsos intramus ad Regnum Dei. Predicant in nobis, & cum per ipsos intramus, per Christi intramus. Ipse enim est Iannua. Subiungit deinde in eandem sententiam idem Augustinus: *Cum dicuntur duodecim Portæ Ierusalem, & una Porta Christus, & duodecim Portæ Christus, quia in duodecim Portis Christus. Simili modo dicere possamus: Duodecim Portæ Civitatis cælestis sunt, & una Porta Maria, quia in duodecim Portis MARIA, quæ primaria est filia Abraham & Isaac, quam prædicant Patriarchæ, Prophetæ, & Apostolicei ad sunt & Angeli in ministerium, per quam intramus, quicunque intant, quia sic voluit Christus, quia dicit: *Ego sum Ovis* Cum ergo de-**

Ref. 3.

3. Reg. 6. Iesus & Maria duæ Portæ & una.

Apo. II.

Ioan. 10.

Ibid.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

eum, qui est in sinu Patris, etiam posse gestari vultis
Matri. Et qui est in solo, etiam posse tacere in spelun-
ca. Mirus est miles, ut Imperatoris mysterium promul-
gare, mysterium quod sola sine cognoscitur adorandum, non scrutandum. Hæc Chryl.

Ave An-
gelicum
M. V. &
no. is gra-
tissimum
ex. cau-
sa.

Illud ergo Ave Angelicum, Gabrielis ore primi-
tus deproptum, Virgini Deiparæ gratissimum,
nobisque debet esse charissimum, triplici de causa.
Tum quia fuit initium & fundamentum ineffabi-
lis gaudij in ea. Tum quia fuit initium & fundamē-
tum nostræ salutis, pacis & redemptionis. Tum quia
fuit initium & fundamentum consolationis filio-
rum Adæ & Evæ. Hanc triplicem rationem expli-
cemus, ut vestrum hunc plenius intelligamus.

Dicamus ergo primò, ineffabile gaudium ex illa
salutatione Angelica exortum esse in corde Mariæ,
quia per hanc certior facta est, non solum se in Dei
gratia esse, objectumque divini amoris, sed etiam
certior facta est de sua in statu gratiæ & amoris con-
firmatione, & consequenter de æterna sua præde-
stinatione & electione, per quam agnovit nomen
suum scriptum in Libro vite, immò in Libri capi-
te. An non hic copiosa gaudij seges, scire se æterno
amore dignam? Vbi hoc recitavit S. Franciscus de se
amoris ante mortem, ad eum miram in modum ex-
ultavit in spiritu, ut per octiduum nec bibere, nec
manducare, nec Horas Canonicas valeret perfol-
vere; sed in hunc jubulum continuata voce cordis
& oris erumpere: *Laudetur Deus meus, laudetur
Deus meus. Ipsa gloria in secula seculorum.* Sic &
Christus Dominus discipulis exultantibus in hoc,
quod de quaerentia eis subjecta forent, dixit: *In hoc
gaudete, quia nomina vestra scripta sunt in Cælis.*
Atque tunc & ipse exultavit in spiritu, & subiunxit:
*Confiteor tibi, Pater, quia abscondisti hæc à sapientibus,
& revelasti ea parvulis: ita Pater, quia sic placi-
tum est ante te.* Ingressus Christus abyssum præ-
destinationis divinæ, meritò in vocem laudis &
confessionis prorumpit cum gaudio & jubilo, pro-
pter discipulos. Sic & Maria huc abyssò immersa
in Angelica Salutatione, meritò perfunditur tota
gaudio, clarè agnoscens quæ circa se futura erant ex
æterno Dei amore.

M. V. per
Ave Ang-
cognovit
se æterno
amore di-
gnam.

Luce. 10.

Matth. 11.

Vltimus, non solum ipsa agnovit generaliter se
de numero prædestinatorum esse, sed etiam in spe-
ciali se electam esse Matrem illius in tertis, cuius
Deus Pater est in Cælis: & Sapientiam illam æter-
ni Patris Angelos beatificatam in Cælis, Filium
suum fore in terris, adeoque verum suum adori-
nari tanquam nobile Cælum, in quo Deus ipse e-
legit habitare, cum admiratione tam Angelorum, acceptissimum
quam hominum. Consequenter & ipsa agnovit se
electam Dominam ac Reginam Cæli, & Terræ &
Inferorum. Tam Angelus ex patre cælestis Hie-
rarchiæ honorem offert & subjectionem: futuris
verò temporibus, omnis sexus, omnis status, gene-
ritio omnis, hominum est ei declarata, & eius en-
comia decantabit totus Orbis, cum gaudio & ve-
neratione.

M. V. per
Ave Ang-
cognovit
se Matrem
Filij Dei.

Denique, per Ave Gabrielis ore deproptum,
gaudium indicibile enatum est cordi Mariæ, ob ap-
propinquantem redemptionem generis humani,
tot votis expectatam, tot oraculis prænunciatam,
tot figuris præfiguratam, tot lachrymis advocatam,
illius redemptionis iam nuncius erat Gabriel. Ob
hæc optavit omnia inenarrabilem concepit lætiam,
ita ut propterea prima vox Angeli sit: *Ave* id est
Salve, gaude, lætare. Si omnia gaudia a principio
creationis collata hominibus in vnum confluerent,
simulque & in finem sæculi conferenda, non adæ-
quarent gaudium illud ineffabile, quod Virgo ha-
bit de Filij Dei Incarnatione. Theologorum quæ
sententia est, soli animæ Christi & Virgini nostræ,
gaudij illius magnitudinem esse perspectam. Cui
lustrigatur, quod S. Bernardus ait: *Quis, excepta
illa, quæ hoc sola in se felicissime meruit experiri,
intellectu capere possit, qualiter splendor ille in acre-
stibus virginis se & visceribus infuderit? Res nimi-
rum erat in Sacramento, & quod sola per se Trini-
tas in sola & cum sola Virgine voluit operari, soli da-
tum est. Et nosse Ideò dicitur, Virtus Altissimi obum-
bravit. Quasi dicat: Sapientia Patris modum illum
Conceptioni secretissimo suo consilio contegerit, quasi
obumbrando, ut sibi solum notus haberetur, & sibi
illo scies Doctore, quo & Authore: nec potest doceri,
nisi à donante, nec potest addisci, nisi à suscipiente.*
Ita Bernardus. Sicut ergo ipse ait, soli Mariæ &
Christo notum fuisse admirabilem huius mysticij
modum; ita & dicimus soli Mariæ & Christo no-
tum esse gaudium ex illo perceptum. Certè non
potuit totus ille fulgor Divinitatis illabi in vterum
Virginis sine mira suavitate gaudij & amoris, quare
& ipse Spiritus Sanctus obumbrando, vires debuit
Mariæ adjuvare, ut tanto gaudio & ardori pos-
set par esse. Equidem nonnullorum Theologorum
etiam est sententia, Virginem in Filij Incarnatione
ipsam divinam essentiam in transitu vidisse, de quo
alibi. Hoc nobis sufficiat hic dicere cum admira-
tione:

M. V. per
Ave Ang-
cognovit
ad se re-
deproptum
novo ho-
minum.

Tom. 4.
super
Missæ.

O quantum rerum gaudia
Abus præca continet,
Ex qua novellum sæculum
Procedit, & lux æternæ!

Prudent.
in Hymn.

Hæc omnia gaudia continet Ave Gabrielis ore
deproptum, adeoque eius saluatio, coniuncta cum
salutatione Elizabethæ, in finem usque sæculi a pjs
de die in diem repetitur, etiam per centenarum vices,
ut illa ipsa gaudia renoventur, & recentibus velut
Rosæ & Lilij Maria cororetur. Quod quidem sibi
frequenter suis cultoribus indi-

S. Mechthildis animo versans, quod obsequium
Virgini gratissimum ostendere posset, vidit illam
per ore gestantem aureis literis Angelicam Salu-
tationem, hæcque verba eius ore excepit: *Supra
hanc salutationem nemo unquam pervenit, nec
dulcius aliquis me salutare poterit, quam is qui sa-
lutatione illa reverentia, qua Deus Pater me per
hoc*

Quæ gra-
ta sit B.
M. V. Sa-
lutatio
Angelica
hoc

hoc verbum, Ave, salutat, conficams me omni-
 potentia sua, vt effem immunis ab omni Eve cul-
 pa. Filius quoque Dei sua sapientia divina sic me
 perlustravit, vt sim clarum sidus, quo Caelum &
 Terra illustratur, quod per hoc hominea, MARIA,
 Monte Serrato, dum Imago Virginis tot miraculis
 quod sonat *Maria Stella*, notatur. Spiritus sanctus
 etiam tota divina sua dulcedine me penetrando,
 tam gratiosam effecit, vt omnis, qui per me grati-
 am quaerit, ipsam inveniat, quod inuitur per hoc
 verbum, *Gratia plena*. In hoc quoque verbo, *Do-
 minus tecum*, admonet ineffabilis vniouis & ope-
 rationis, quam tota Trinitas perfecit in me, cum
 carnis meae substantiam diuinam naturam in vna per-
 sona copulavit, ita vt Deus fieret homo, & homo
 Deus. Quid in illa hora gaudij & dulcedinis sceler-
 rim, nullus hominum potuit experiri. Per, *Benedi-
 cta tu in mulieribus*, omnis creatura mirandam a-
 gnoscat, & conteltatur me benedictam, & exalta-
 tam super vniuersa. Per, *Benedictus fructus ventris
 tui*, benedictur fructus, qui omnem creaturam vi-
 uificavit, sanctificavit, benedixit. Hæc Virgo B.
 Mechthildis.

Immo auxilium in hora mortis promisit Mech-
 thildi, si per tres salutationes Angelicas frequenter
 in vita eam saluaret, primam salutationi hanc ora-
 tiunculam subiungendo: *O Domina mea, S. Maria,
 sicut Deus Pater per omnipotentiam suam se potensif-
 simam effecit; ita mihi quoque ad ius in hora mortis, ex-
 pellendo à me omnem contrariam potestatem. Secun-
 da salutationi subiungendo: O Domina mea, S. Ma-
 ria, sicut Filius Dei ante cognitionem & claritate
 dignatus est, vt totum caelum illumines; ita in hora
 mortis animam meam sic illustres cognitione fidei &
 corroboret, vt nullo errore aut ignorantia parverta-
 tur. Tertia salutationi subiungendo: O Domina
 mea, S. Maria, sicut S. Spiritus suum amorem plene
 tibi infudit, ita tu in morte dulcedinem amoris divini
 mihi infilla, ex quo omnis amaritudo mihi reddatur
 suavissima. Hæc in vita S. Mechthildis.*

Ex his ergo patet, quam sit gratum Deo &
 Virgini, quam que nobis salutare, sepe repetitum
 illud Ave Angelicum. Et certe omnes alie Anti-
 phonæ aut Hymni, quibus Mariæ laudes decan-
 tantur, non sunt nisi explanatio quædam & repe-
 titio, seu amplificatio illius Salutationis Angelicæ,
 Vnde Antiphonæ de Virgine ferè incipiunt per
 Ave, aut Salve, quod idem est. Hinc illæ Antiphonæ,
 Ave Regina Cælorum: Salve Regina Mater Mi-
 sericordiæ: Regina Cæli letare. Quæ quidem Anti-
 phonæ etiam Angelico ore quandoque de prompte
 leguntur. Sic enim S. Gregorius in Processione pro-
 pestilentia, in qua deferebatur Imago Virginis à
 S. Luca depicta, audivit Angelos decantantes al-
 ternis vocibus: *Regina Cæli letare, &c.* Cui subiun-
 xit: *Ora pro nobis Deum, alleluia;* & tunc cessavit ac-
 pestilens, visusque est Angelus recondere gladi-
 um cruentum super Mole S. Adriani, qui locus ex-
 nunc vocatus est *Castrum S. Angeli*. Sic quoque sin-
 gulis Sabbathis prope Fontem in Ronca-Valle au-

diebatur vox Angelorum decantantium, *Salve Re-
 gina, Mater Misericordiæ*: & exinde dicitur esse Fons
 ille, FONS ANGELORVM. Similes Angelorum
 voces, Mariæ laudes resonantes auditæ sunt in
 Terra illustratur, quod per hoc hominea, MARIA,
 Monte Serrato, dum Imago Virginis tot miraculis
 quod sonat *Maria Stella*, notatur. Spiritus sanctus
 etiam tota divina sua dulcedine me penetrando,
 tam gratiosam effecit, vt omnis, qui per me grati-
 am quaerit, ipsam inveniat, quod inuitur per hoc
 verbum, *Gratia plena*. In hoc quoque verbo, *Do-
 minus tecum*, admonet ineffabilis vniouis & ope-
 rationis, quam tota Trinitas perfecit in me, cum
 carnis meae substantiam diuinam naturam in vna per-
 sona copulavit, ita vt Deus fieret homo, & homo
 Deus. Quid in illa hora gaudij & dulcedinis sceler-
 rim, nullus hominum potuit experiri. Per, *Benedi-
 cta tu in mulieribus*, omnis creatura mirandam a-
 gnoscat, & conteltatur me benedictam, & exalta-
 tam super vniuersa. Per, *Benedictus fructus ventris
 tui*, benedictur fructus, qui omnem creaturam vi-
 uificavit, sanctificavit, benedixit. Hæc Virgo B.
 Mechthildis.

Dicamus secundò, illud Ave Angelicum, fuisse
 initium & fundamentum nostræ pacis & salutis
 ideoque illud rememoramus Virgini, vt in illius
 memoria nobis pacem solidam & salutem consum-
 matam impetret. Nempe in vtero Virginis, mox à
 salutatione Gabrielis, concipi ille debebat, qui est
 Pax nostra, Princeps; Pacis, de quo etiam Prophe-
 tia præcellerat: *Orietur in diebus eius iustitia & ab-
 undantia Pacis*. De illo ergo vtero dicere possumus:
 Factus est in Pace locus eius. Ibi consecrigit potentias
 arcuum, scutum, gladium & bellum. Pacem venit
 iniretur later caelum & terram: *Pacificans per San-
 guinem suum, sive qua in caelis, sive qua in terris. Pa-
 cem fecit inter Deum & hominem, inter hominem
 & Angelum, inter homines & homines, inter ho-
 mines eisdem partem superiorem & inferiorem,
 qui & interior exteriorque; homo dicitur; hoc est, in-
 ter carnem & spiritum. Denique Pacem fecit inter
 Virulum & Leonem, Aguum & Lupum, Vrfum &
 Ovem, quia de illis scriptum est: *Serui pacem fecerunt*.*

Quia scilicet, homines
 superbi, rapaces, aegrestes, feroces, dimisso fastu &
 feritate, cum pauperibus & humilibus pacifice con-
 versabuntur, & eisdem eorum spirituales participes
 fient, Christo, vel eius vice, humili quolibet Duce
 Quisimò venit facere inauditam Pacem inter
 cunditatem & virginitatem, sicut Pius Pontifex,
 secundus huius nominis, (teste Iodoco Clithoueo
 in Elucid. Eccles.) versu isto significavit:
 Puer parvulus minabit eos. Quia scilicet, homines
 superbi, rapaces, aegrestes, feroces, dimisso fastu &
 feritate, cum pauperibus & humilibus pacifice con-
 versabuntur, & eisdem eorum spirituales participes
 fient, Christo, vel eius vice, humili quolibet Duce
 Quisimò venit facere inauditam Pacem inter
 cunditatem & virginitatem, sicut Pius Pontifex,
 secundus huius nominis, (teste Iodoco Clithoueo
 in Elucid. Eccles.) versu isto significavit:

*Partus & integritas discordes tempore longo,
 Virginis in gremio sacra Pacis habens.*
 Merito ergo ad Virginem, quæ Gabriele nunci-
 ante hunc Principem & Auctorem Pacis concepit,
 vota dirigimus, vt eius intercessione solidam & ve-
 rata pacem impetremus, & ideo dicimus: *Funda nos
 in pace*. Nominem autem Pacis omne bonum intelles-
 gitur Sacris in Litteris. Hinc illa saluatio frequens
 antiquis, *Pax tecum, Pax vobis, Pax vobiscum*, hoc
 est, omnis prosperitas. Sic salutat Ioseph fratres. Sic
 Angelus Gedeonem, qui & mox adificat Altare, Indi-
 vocatque illud, DOMINI PAX. Sic milites Davidis
 missi ad Nabal, hæc ei eius verbis nunciunt: *Si
 fratribus meis & tibi Pax, & domus tua Pax, &
 tibi Pax, & domus tua Pax, & tibi Pax, & domus tua Pax.*
 Hoc est, sit tibi bonorum omnium ac desideriorum complementum.
 Sic & Apostolus hac ferè salutatione vtitur: *Gratia
 & Pax vobis multiplicetur*. Petimus ergo per inter-
 cessionem Virginis benè fundatam & solidam Pa-
 cem.

Hort.
 Marian.

MANTE

em, quam Angeli promiserunt hominibus bonae voluntatis, in Filij sui Nativitate: Pacem, quam ipse Orients ex alto attulit, dum illuminare venit his, qui in tenebris & umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis: Pacem, quam datus per Apostolos nunciavit: Pacem, quam datus in ingressu cuiuscunque domus: Pacem, quam moriens testamentum reliquit: Pacem, quam velut Columba ad arcam rediens cum ramo Olivae, post Resurrectionem Apostolis nunciavit: Pacem, quam promittit super Israel, & velociter Paulus, super Israel Dei: Pacem, quam loquitur super Sanctos Iustos, & super eos, qui convertuntur ad cor: Pacem, quae exsuperat omnem sensum.

Angelus & homo dissidebant inter se, & luctabantur, ut patet in Iacob, nec lucta finitur, donec Aurora illecescit. At propter illam finita est. Angelus enim dixit: *Dimittite me, iam enim ascendis Auro-ram*. S. Bonaventura in Speculo Virg. cap. 9. interpretatur per Auroram MARIAM: *Adveniente Maria pacificanti sunt Angeli & homines*, ait ipse. Et haec pax plenè promulgata est, ascendente hac Aurora in Bethleem, quando Angeli prosoulerunt pacem hominibus bonae voluntatis.

Pacem ergo primò solidam cum Deo petimus, fundatam in eius sincero & perseverante amore, & vacuatis omnibus vitij & peccatis, quae inter nos & ipsum discordiam & divisionem faciunt: *Iniquitatis vestrae diviserunt inter vos & Deum*. Secundò petimus solidam pacem, per quam caro sit plenè in nobis subdita spiritui, concupiscentia rationi, ratio & spiritui Deo. Hanc pacem merito per Virgineam Deiparam flagitamus, in qua dono speciali Filij sui perfectissima pax reperita est: ita ut in ipsa fomes peccati planè extinctus fuerit, & omnis rebellis concupiscentia eliminata; quia neclevissimum morum adversus rationem in aliqua, vel corporis, vel animi parte pensaverit. Non ergo potuit dicere cum Apostolo: *Vides aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, & captivantem me in lege peccati*. Quia propter de ca rectè interpretantur nonnulli illud: *Vanitas & videte opera Domini, quae posuit prodigia super terram, auferens bella, & ad fidem terrae, Quem locum interpretans Richardus Victorinus, l. 2. de Emanue, p. 1. c. 19. sic ait: Quia est ipsa, obsecro terra, de qua bella omnia fuerunt auferuntur, nisi illa de qua idem Propheta: *Veritas de terra orta est*. De hac terra omni pugna solvitur; in hac pax plena reparatur. In caeteris Sanctis: *raugusticum habetur, quod à virgini non possint expugnari: in Virgine mirificum, quod à virgini non potest ipsa vel in modico impugnari*, ait idem, & c.*

Tertiò petimus pacem solidam cum proximo, & in vera charitate fundatam. Multi pacem loquuntur cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum. Ore raram Olive proferunt, corde spinas pungentes sibi neclunt, dum alijs eas pleclunt. Ore m. l. cordacaculum, ut apex, gerunt. Pacem ergo illam abominatur Deus, quia non solum labia, sed & corda scrutatur. Pacem illam toto corde scitari debemus, totisque votis optare, quam amat Deus, quam quae sic delcibit S. Augustinus: *Pax est serenitas mentis, tranquillitas animi, simplicitas cordis, amicitia vinculum consorsium obaritatatis. Hac est, quae simulatates tollit, bella compascit, comprimit iras, superbas calcas, humiles amas, asperas sedas, curas est placida non quarit alium, nihil de putas suum: docet amare, quia odisse non vult; necesse tolli, necesse inflari. Ita Augustinus. Hæc nimirum est pax, quam hic petimus, ab omnibus amandam de qua idem Augustinus subdit: *Hanc qui accipit, tenet, qui perdidit, repetat; qui amisit, exquirat; quoniam qui in ea non fuerit inventus, abdicatur à Patre, exheredatur à Filio, à Spiritu Sancto alienus efficitur.**

Quarò consequenter petimus, ut Maria Regum Regno: unquam omnium Domina (per quam Reges regnant, & legum conditores iusta decernunt) dignetur nunc illa pietatis oculo intueti, varijs collis contrariaque bellis, & pax firma ac bene fundata illa beate; ac Christiani populi vlcetius in mutua cædem & cruorem exardescant, & sese peccataur sed potius mutua charitate sincere se amplectantur & profectantur. Certè hoc est ardens votum Matris Ecclesiae, & eorum, qui veri filij eius sunt. Unde hanc sic introduximus loquentem in quodam Epigrammate, quod quia huic voci, *Funda nos in pace, consonat*, hic adscribo.

Non sistam lacrymas, nisi PAX rediret subactam
BELLONA M. perimat: MARS quoque & ipsa
obsas.
Exagitata malis meliorem postulo sortem.
Quam PAX sola dabit: VIRGO MARIA fave.
LILIA iunge A QVILIS, & LILIA iunge LEO-
NI.
Fæderat sancto Tres venerentur APES.
IANV. ARU COELI, in PACIS & Aurea POR-
TA
Dicaris à nobis, FOEDERIS ARCA simul.
Per te Pacem incant Reges, Populiq; seroces
VIRGINIS in gremio Cornua & Arma sinant.
Vulcanus sicut, sicut Mavortius ignis:
Fraterni atq; heu, sanguine prata madent.
Da PACEM cunctis, Rhanumque, Adosamque Sa-
bimq;.
Tuta peregrinis reddito, redde suis.
Itaque obsecramus te, ô Virgo, per Ave Angeli-
cum Gabrielis ab ore susceptum, quod pacis no-
stra fuit initium, ut tuis meritis & intercessionem
Principibus Populisque Christianis pacem & ve-
ram concordiam impetare digneris: ut unanimis
vno ore honorificent Deum & Patrem Domini nostrum
Iesu Christi Filij tui, vnoque humo ei serviant,
relictis dissidijs & bellis, ex quibus in perniciem
pietatis erumpunt innumera scelerum portenta,
quæ bellum parunt, vel secum trahit sibi agnata. Ef-
ficet ut Filius tuus Deus Pacis velociter concertet Sa-
MARIAM

Aug. lib. 37. de verbis Domi.

4. Intro- oim popu- liu Christi- anuum.

Van Ec- clesie hoc avo calo- missa.

Ferravio

Rom. vii.

sanam sub pedibus nostris; qui clavum in obte-
nent, ut sub eorum sceptro & diademate pacifico
verificetur illud, quod tempore Salomonis Regis
3. Reg. 5. pacifici dictum est: *Non est Satan, neque occurus
malus in circuitu.* Sat longo, cheu, tempore senfe-
runt Deus Pacis placatus: *In jonathab & tympano*
equidem potest laudari Deus Exercituum: sed me-
lius & quietius *in Choro & Psalterio* Deus Pacis:
melius *in cymbali bene sonantibus ac jubilationis*
Sanctus Deus Israel, *Deus totius consolationis.* Per te
ergo Maria consolatur nos Deus, bellis finem im-
ponens huiusce anni decursus, ut exultantes in hac
tua salutatione signare possimus annum, his verbis:
Ave se LL, a Ve porra,
a X q Va MVa Do pa X est orta.

LECTIO V.

Thema. Mutans nomen Eva.

De mu-
satione
Eva in
Ave.

Dicamus tertio, per Ave Angelicum Gabrie-
lis, mutatum fuisse nomen Eva. Quod qui-
dem etiam literaliter verum est, quia illud Ave
retrogrado ordine litterarum facit nomen Eva,
quo alludere videtur hic versus, quo canimus: *Su-
mens illud Ave, Mutans nomen Eva.* Vltimus aliqui
in sentu accommodatio notant primum verbum
Angeli, Ave, habere primam litteram, A, quasi si-
gnificantem Adam, vltimam, E, quasi signantem
Eva, inter quas media est littera, V, designans Vir-
ginem, quae media est inter Adam & Evam, quia
per illam tamquam mediatricem Adae & Evae veri-
que sexui salus est restituta. *Clamant, E, vel, A,*
quos quot nascuntur ab Eva, ait Doctor Theologus
Holoer. in cap. 7. Sap. Nempè mox geniti in hanc
mortalitatem & miseram vitam infantes plotant, &
vocem quamdam videntur emittere inarticulata,
quae in masculis videtur repetere, A, quasi Adam
in culpa est miserit suae; in foeminis, E, quasi Evam
eiusdem miserit arguerent. Atque huc referri vo-
lunt illud Salomonis: *Sum & ego mortalis homo si-
milis omnibus, & ex genere terreni illius, qui prior
factus est. Et ego natus accepi communem aërem, &
in similitudine factam decidi terram, & primam vocem
similem omnibus emisit plorans.* Denique & alij allu-
dentes ad illud, Ave, dicunt idem significare quod
sine Va; hoc est sine maledictione, quia, a, quan-
doque particula negatiua est. Va autem interdictio
maledictionem significat. Hinc illud carmen ad
Virginem:

Sap. 7.

*Felix Mater Ave, qua mundus soluitur à Va:
Qua genitrix Eva, Va factu esse breve.*
Qui quidem versus ascribitur cuida Ioanni Bono,
Canonico Regulari Ord. S. Augustini in Cantipra-
to iuxta Cameracum; & hic Virgini Matri fuit de-
votissimus. Vide Tho. Cantip. l. 2. Apū. c. 1. p. 9.
Hae omnia pia sunt & accommodatiua. In ve-
ritate autem illa mutatio nominis Eva à B. Virgine

ne, accipienda est secundum formam & conditionem
Evae, omnino mutatam in oppositas proprietates
per sacram Virginem. Hoc inter ceteros antiquos
Patres fusc explicat S. Epiphanius l. 4. her. 78.
Primo ergo hic advertendum ex doctrina S. Nomen
Evae videtur
Patrum, quod nomen Eva deducitur à vita, quod
ipsum significat textus sacer. Vocavit Adam nomen
uxorū Eva, eò quod esset Mater cunctarum viven-
tium. Quare admittantur SS. Patres, quod postquam
Adam se & uxorem ad mortem damnatos et tran-
gressione agnovit, nihilominus uxorem vocat
Evam, siue vitam, aut viventem, Matremque vi-
ventium.

1. Rupertus hoc adscribit impoenitentia Ada-
mi, & contemptui cuidam Dei, superbia & quaeve
eius duritia. *Quid in Janus, inquit, quae am in tali ar-
ticulo Evam dicere eam, quae non habet vitam? Di-
xerat Deus: In quacunque die comederis, morte mori-
eris. Et illa comederat. & viro dederat. & dandò
occiderat. Et nunc ei dicebatur. Quia pulvis es, in pul-
verem revertetur. Et sic utraque morte, tam corporis,
quam à vita mortuus erat, & adhuc mortuus, tam
spe quam vxor sua. Quid ergo in Janus, quàm in illo
talis causa iudicio nuncupare Evam, id est, vitam,
quae nec saltem habebat vitam, dicere Matrem, cun-
ctarum viventium, quae est Mater cunctarum mori-
entium? Quod si hoc aliis dixisset, ante peccatum sci-
lites, cum dixit: Haec vocabitur virago, quia de viro
sumpta est, si inquam tunc etiam dixisset: Haec voca-
bitur Eva, quia Mater cunctarum viventium, non
ita mirum esset. Nunc autem omnino mirabile est,
quod ubi moris corpore sententia praefertur, & iam
spirituali morte mortuus erat, uxorem Evam, id est,
vitam appellat. Notat quoque idem Rupertus, quod
nisi quae sacra Scriptura in Genesi nomen illud
quod est Eva, commemorat, nisi hoc loco, & infra,
cum dicitur: *Cognovit Adam uxorem suam Evam,*
De quo sic rursus ipse: *Ibi sicut & bit, si vite perspi-
cias, miranda cordis impoenitentia duritia est, mira
quoque carnis immutatio superbia, gloriantis adhuc in
ipsa peccata sua de posteritate futura.* Haec Rupertus.*

2. Alij interpretes excusant Adamum à con-
temptu, dicuntque hoc nomine uxorem suam nun-
cupasse, ad quoddam suum vxorisque suae solatium.
Solatur enim se & uxorem ad mortem damnatos,
quod per Evam gignet posteros viventes, in qui-
bus & ipsi, licet mortui, quasi parentes in Filijs vi-
cturi sint perenniter. Ita passim interpretes. Sunt ta-
men qui putant Adam sic uxorem vocasse per am-
orem iocum & ironiam, cum se videret tantis septu-
miserijs & doloribus, vocat eam vitam, quae mors
potius est & incertus. Imò Isidorus l. 7. Ethimol.
dicit, quod Eva non solum significat idem quod
Vita, sed etiam idem quod Calamitas.

3. S. Epiphanius id Prophetice factum putat & Resp-
mystice, inspiratione divina, respiciendo ad Mari-
am, cuius Eva typus erat. Videtur ergo Adam de-
disse hoc nomen habito respectu ad Mariam, qui
nasciturus ex sola muliere, remedium & vita afferre
debet

HANTRE

debebat. Sic in medio ite Dei memor fuit promissionis de contritione capitis serpentis per mulierem, de qua vita reddenda per ipsam. Ideo vxorem vitam vocat, siue viuificantem. Quasi dicat: Licet morti iusto iudicio Dei ad iudicor, non dubito tamen vitam reddituram per partum mulieris. Sic et ego credendo spem concipit vite eterne, vt leniat dolores, in quorum medio se videt constitutum. Audi verba S. Epiphani: *Beata Mater Dei Maria per Evam significatur, que per anigma accepit, vt Mater viuificantem vocetur. Illa enim Mater viuificantem vocata est, etiam postquam auauit. Terra est, et in terram reuertitur post transgressionem. Et mirum est, quod per transgressionem hoc magnum cognomen habuit. Et quod quidem pertinet ad rem sensibilem, ab illa Eva omnis hominum generatio delicta est in terra: hic autem uere dicitur Maria hec vita mundo generata est, viuificantem gigneret. Et sicut Maria Mater viuificantem. Per anigma regitur, Maria Mater viuificantem est appellata. Hec S. Epiphanius Hæc. 78.*

Itaque in hoc versu, *Mutans nomen Eva*, non aliud cogamus, quam vt Maria sit nobis altera Eva, & vere Mater viuificantem mutans calamitatem & maledictionem, quam nobis attulit Eva, in felicitatem & benedictionem. Est enim uere Maria altera Eva, sed primæ opposita in bonum nostrum, quod per varias antitheses ostendunt SS. Patres.

1. Eva datum est aperire corpus sensibile propter uoluntatem sensibilem: Maria datum est, vt pareret Agnum, ex cuius gloria & uolere ferret nobis indugentium incorruptibile, inquit S. Epiphanius.
2. Eva motus causa facta est hominibus: Maria causa vite, per quam genita est nobis vita.
3. Per Evam abundauit delictum: Per Mariam superabundauit & gratia.
4. *Auctrix peccati Eva, auctrix meriti Maria.* Illa occidendo obfusit. Ista uiuificando profusit. Illa per uisitationem sanauit, ait Aug. serm. 18. de Sanctis.
5. Eva lacrymas nobis protulit & dolores: Maria gaudium attulit & exultationem.
6. Eva causa fuit exilij & expulsiōis à Paradiso: Maria causa est reuocatiōis in Paradisum & Regnum.
7. Eva spinas nobis protulit, tribulos, & sentes: Maria flores, rosas, & lilia.
8. Eva multos genuit reprobos, & ideo Mater est merientium. Maria Mater est electorum, Mater viuificantium.
9. Eva genuit nos Terræ & Tempoti: Maria genuit nos Cælo & Aternitati. Ideo Eva Mater est huius sæculi: Maria Mater futuri sæculi.
10. Eva in cinerem reuerfa est, iuxta sententiam à Domino pronunciatam: Maria preseruata à corruptione, etiam cælum ascendit in corpore.
11. Eva in multis peccauit per superbiam, infidelitatem, inobedientiam: Maria nullo peccato infecta fuit, sed per humilitatem, fidem, obedientiam, restituit, quod Eva perdidit.

12. Eva consensit serpenti, Maria eius caput contulit.
13. Eva credidit uerbis Angeli deceptoris: Maria credidit uerbis Angeli Gabrielis.
14. Eva credens uerbis Angeli tenebratum accepit fructum omnium malorum seminatum: Maria credens uerbis Angeli lucis concepit fructum omnium bonorum seminatum.
15. Eva per colloquium cum Serpente mundo intulit bellum: Maria per colloquium cum Gabriele pacem attulit, & fœdus diuinum a humanum.

Propterea et ego dicimus: *Sumens illud Aue: Gabriella ore: funda nos in pace: Mutans Eva nomen.* Certe hoc Aue Angelicum sepe repetitum, & nobis gratiam, & Mariæ gaudium, & Trinitati gloriam, & Angelo honorem, quasi de nouo tribuit, vt ex dictis constat, ideoque pijs mentibus crebra illius rememoratio commendatur. Revelatum legitur apud Greg. lib. 4. Reuel. c. 12. S. Gertrudi Archangelum Gabrielem toties nouo spiritus irradiatione fulgore, quoties Annuuntiat per ipsam Virgini facta deuotè recolitur, & recitatur. Quare pia oratio praxis est, dum recitamus salutationem Angelicam, illam Gabrielem offerre, vt nostro nomine eam offerat B. Virgini, cum ea reuerentia, amore, & iubilo congratulationeque, quibus eam primum pronunciauit, quando Legatus à SS. Trinitate diuini partus nuntius extitit: sicque se ad pietatem componere, quasi audires Gabrielem tuo nomine Virginem salutantem; & exinde animi reuerentiam & demissionem magnam in illius recitatione concipere. Quinimodò & hoc iuuat considerare, vt illud Aue Angelicum non proreuit ab Angelo nisi tamquam ab instrumento, esse autem à Sanctissima Trinitate primario, que uirtut Angeli uoce inuengens singula uerba oleo Spiritus Sancti, vt penetraret efficacissime & cor Virginis, & cor nostrum; restatque oleum istud cum gaudio & gratiarum actione à corde Virginis & corde nostro in cordiuum.

S. Bern. ostendit, quomodo per illud Aue de promptu Gabrielis ore, mutatum sit nomen Eve, per dictionem & fors Filiorum ac Filiarum eius, sic alloquitur eas: *Currite Matres, currite Filie, currite omnes, que post Evam, & ex Eua, & parturimini, & parturite cum tristitia. Adite uirginalem thalamum, autem parietis apponite, auiscutate quid nuntiet Angelus, unde consolemini. Lætare Pater Adam, magistra Mater Eva, qui sicut omnium parentes, ita estis & preceptores, & prius preceptores, quam parentes. Latamini tamen super tali Filia. Currite Eva ad Mariam, Mater ad Filiam. Filia pro Matre respondeat, & Matre pro Matre auferat. Patri pro Matre satisfaciat, quia si uir cecidit per fornicationem, non erigitur nisi per fornicationem.*

Idem S. Bernardus illud Aue Angelicum ac Responsum Mariæ sic æstimat, vt Aue uocet Nuntium consolationis, Responsum Mariæ nomen Responsum.

M. V. al-
tera Eva,
sed prima
uere op-
posita.

Praxis
pia salu-
tationem
Angelicam
recitanda
& offerenda.

Serm. sancti
Bernardi
de uisitatione

sum iactia & misericordia pro Filijs Adæ & Evæ. ditione, tandemque fruamur utriusque visione. Sic enim alloquitur Mariam iam a Deo electam, & ad quam exules Filij Evæ suspiramus, generati & ab Angelo salutatam. Audisti Virgo salutum, audisti fletus in hac lacrymarum valle.

Nec cuiquam exigi momenti videatur, quod de mutatione nominis hic traditur: nam in scriptura sacra non sine mysterio mutata pleaque sunt nomina. Non sine mysterio nomen Abram mutat in Abraham Deus; & nomen Sarai in Sara, sive Sarah, addita utrobique littera, Hæc, quæ præcipua est in nomine Tetragrammato, sive ineffabili Dei, & idem significat quod Vita. Significabitur mysterium incarnationis, quo I. Messias, qui est Deus Deique Filius, & Vita per essentiam, ex Abraham & Sarah esse nasciturus, nobis vitam allaturus per illam nativitatem. Vnde & Sara typus fuit beatissimæ Virginis, quæ dum Isaac genuit, dicit: *Risum fecit mihi Dominus, quæcumque audiverim, dabitur mihi, sive ut Chaldee habet: Gaudium fecit mihi Deus, omni qui audiverit, congratulabitur mihi.* An non ibi typus Mariæ parientis Christum, qui est *Desiderium & gaudium collium æternorum*, An non ipsa canit: *Exultavit spiritus meus in Deo salvatori meo: ex hoc enim beatam me dicent omnes generationes.* Quid correspondentibus verbis Sara Maria potuit canere, ut Typus adimpletetur veniente

veritate? Adde, quod Sara, prout antea vocabatur, idem significaret quod *Principes, vix Domina mea*, pura donus mez, quomodo eam vocabat Abram. Sara verò, sive Sarah, absolute significat Principem & Dominam, quomodo eam vult vocari Deus. Quasi diceretur: Sara hæcenus vnus manii & familiaris fuit Domina: iam verò erit Sara, id est, absolute Principes & Domina, quia erit Mater multarum gentium per Isaac, quem pariet. Mariæ ergò hic rursus typus erat, quæ est verè Sara, id est, Princeps & Domina, Materque omnium gentium per Filium suum. Et idem omnes Nationes Christianæ eam *Dominam nostram* suo idiomate appellant per excellentiam. Sic Galli vocant, *Nostra Dame*; Itali & Hispani, *Nuestra Señora*. Germani sive Flandri & Teutonæ, *Onse Lieve Vrouw*, & alij conformiter suæ linguæ. Hinc & illæ nuncupationes, ob erectas varijs in locis Basilicas in honorem B. Virginis sub varijs titulis: *Nostra Domina de Fide, Nostra Domina de Consolatione, Nostra Domina de Misericordia, Nostra Domina de Lactitia, Nostra Domina de Bona Voluntate, &c.* Vtique ipsa est Princeps & Sara nostra, quæ in omni populo & gente primatum tenet.

Sicut verò ei convenit nomen, *Evæ*, & nomen Sara, in mysterio, quia Mater viventium, & Domina gentium; ita & nomen Maria non fuit ei impositum sine mysterio, præcipuoque honore est dignum, quia omnia alia nomina in se completivè, & excellit. Est enim proprium nomen huiusce Virginis ab æterno electæ in Matrem Dei, quod post nomen *Iesu* sanctissimum est & suavissimum, duplici affectu amotis & reverentiæ profertendum, ac

ergò

ergò

MANTE

1. Cor. 15.

R. Cor. 15.

cordi reconcedendum, ut tanquam Oleum effusum, illud caeli. Iti inbuat pietate & dulcedine, & ad se trahat cum iubilatione. Hac debent esse prima dici verba & nomina, corde concepta, & ore prolata. Iesus, MARIA, quibus cetera includantur, & per illa sanctificentur. & sic etiam debent esse ultima: immo quoties quis nocte expergiletur, sunt repetenda, quia sunt fidei, spei, charitatis, & devotionis excellentissima motiva, & contra cogitationes impuras, aut noxias, omnesque tentationes adiumenta fortissima. Hæc sunt nomina, quæ consolantur Filios Adæ & Evæ in hac lacrymarum valle, mutantque eorum lacrymas in gaudium & exultationem.

Picigitur & verè dixit quidam ex antiquis, I-diotia nomine, Sapiens veritate: Dedit tibi MARIA Trinitas Nomen, quod post Nomen Filij tui est super omne Nomen, ut in nomine tuo omne genua flexantur, cœlestium, terrestrium & infernorum. Hoc nomen super omnia nomina Sancti. Nam reficit lassos, sanat languidos, illuminat caecos, penetrat dueros, vincit Agonias, jugum Diaboli extrudit. An non cigo Oleum effusum, oleum efficax & suave Nomen Iesus, mutans nomen Evæ? An non Filiorum Adæ alleviatur & computrescit jugum à facie huius Olei? Addit idem viclandus: Tanta excellentia est hoc Nomen MARIA, ut ad eius invocationem caelum & terra lætetur, Angeli congratulanti, Dæmones tremanti, infernus conturbetur.

Huius conforme est, quod ex Revelationibus S. Brigittæ refert Dionysius Carthusianus, Exegeticus Doctor dictus, Beatam Virginem dixisse apparuisse, & dixisse. Audi quantum Filius meus nomen meum honorat. Angeli dum illud audiunt, gaudent, & gratias agunt, quod Deus per me talem gratiam tui fecit, ut videant humanitatem Filij mei in Deitate glorificatam. Qui in Purgatorio sunt, gaudent, sicut ager in læte, audito verbo solati. Angeli quoque boni audite hoc nomen Iesu magis appropinquant, & de eorum lacrymis profusa, quibus ad custodiam sunt deputati. Omnes quoque Dæmones verentur hoc nomen, & illud fugiunt. Hæc tibi.

Agnoscent nimirum Dæmones nomen illius mulieris, de qua dictum est, ipsa conteret caput tuum. Agnoscent Angeli nomen illius mulieris, quæ salutationem excipit ex ore primarij Archangeli Gabriëlis, Agnoscent Filij Adæ & Evæ Nomen novæ Matris; quæ mutat infelix Omen antiqui facinoris, & idèd Nomen eius est Nomen consolationis, & veritatis.

Hoc nomen ita in veneratione olim habuere Christiani & Monachi Hierosolimitani, ut Theobaldus Episcopus Cantuariensis Roma rediens, & in Capitulo S. Bertini Audomari sermonem faciens, afferuerit eos in honorem Deiparæ quinque Psalmos psallere consuevisse à singulis litteris nominis eius incipientes: Magnificat, Ad Dominum sum tribulaver, Recribue, In convertendo, singulis præmittendo Salutationem Angelicam. Hoc in-

telligens quidam Religiosus Virgini devotissimus, solacio nomine, omni die id imitatus est. Circa Festum vero S. Andree anno 1163, in dormitorio reperens est mortuus. Sed corpus septem diebus palam ostensum est cum duabus rosis purpureis ad oculos, totidem ad aures; & una ex ore, in qua Nomen MARIA habebatur. Convocati fuerunt Episcopi, quorum unus fuit Episcopus Atrabatenfis, fuerunt quoque Abbas Cisterciensis; & multi alij advenerunt, ut viderent Magnalia Dei Iesu habetur ex Archiepiscopo Masterij S. Bertini in Belgio, habetur, ibidem tabella huius rei testis, appensa iuxta Altare B. Virginis.

Hanc piam præxim multi non sine fructu imitabantur, eisdem Psalmos recitando in honorem nominis Mariæ. Aliqui etiam in eiusdem honorem quatuor Cantica specialiter laudes Virginis continentia, & eisdem litteras initialia habentia recitabant, scilicet, Magnificas, Ave Regina colorum, Regina cœli, Involuta, Ave Maria Stella. Quod si non omnibus propterea Rosa ex ore, aut oculis, vel auribus prodeunt, scilicet tamen dixerim, qui nomina Iesus & MARIA in corde per devotionem & amorem radicata gerunt. Sic enim fieri potest cor eorum charitate Rosa, puritate Lilium, humilitate Viola, cœlestium desiderio Hyacinthus, Felix Cor, ut antea insinuavimus, quod quotidie maneat, sicut flos ad Solem suum, se expandit ad Iesum & Mariam luminis omnis Fontem, pronunciando eorum nomina cum amore, reverentia, & gratiarum actione, ac dilatando se per desideria ipsius placendum, & per proposita firma à peccatis abstinendum. Felix Cor, quod vesperi rursus, instar floris ad Solis occasum se claudens, in se reflectitur, Iesum & Mariam simul in se concludens, non potest nisi in pace in idipsum dormire & requiescere. O in pace! O in idipsum! O qui dixit: Dormiam & requiescam, inquit Augustinus.

Concludamus & dicamus: O Maria, sumus ex ore nostro Ave Angelicum, sicut ex ore Gabriëlis, solidamque impetra nobis cordis pacem; quia Deo feliciter quiescamus, & exultemus in Iesu salutari tuo. Et ut labem ac sanem ab Eva in nos derivatam mutes, & à sensibus nostris amoveas, pone nomen tuum amabile super oculos nostros, ut in luce miserationum tuarum eos aperire possimus. Pone super aures nostras, ut non timeamus à verbo alpero in iudicio tremendo: Pone super os nostrum, ut in vita & in morte, imò & in æternum, misericordias tuas & Iesu Filij tui valeamus decantare. Sic non dubitabimus Rosas æterni viroris, æternique odoris, ab oculis, ab auribus, ab ore nostro posse tuo favore prodire.

LECTIO VI. Thema. Solve vincla rei.

Sicut supra demonstravimus, quicquid lucidum est in cœlis, quicquid speciosum in terris, solere Mariæ attribui à SS. Patribus, ob eius eminentiam & gratiam.

Nomen Maria, post nomen Iesus, super omnia nomina. Lib. de Constantia. Virgini c. 5.

Lib. 2. de laudib. Virg. cap. 41. mo.

Nomen Maria in quanta olim veneratione habitum.

Exemp.

De ditione B. M. V. Titulus & gra. & p. & c.

scimus
viscibus

& gratians ita nunc dicimus, quicquid factum fuit & illustre in Templo celebri Salomonis (quod accedebat ob peccatorum remissionem & donorum Dei impetrationem) mystice Mariæ appropriari, ad quam accedunt peccatores pro amolendis à se malis, & iusti pro obtinendis quibuslibet bonis, ut in hoc versu significatur. Propterea ergo Virgo nostra hic exornatur titulis: *Templum Salomonis, Tabernaculum Altissimi, Propitiarium Dei, Arcus Testamenti, Candelabrum aureum, Altare Thymiamatis, Mensa propositionis*. Explicemus paucis singula occasione huius terrij versus Hymni nostri.

B. M. V. templum Dei.

Primò, Maria beatissima à S. Damasceno orat. i. de Nativitate, vocatur *Templum Dei sanctum, quod Pacis Princeps Salomon, id est Christus, construxit, & habitavit, non auro & inanimis lapidibus ornatum, verum auri loco spiritu fulgens, pro lapidibus autem pretiosis Margaritam ingenio pretij Christum habens*. In templo Salomonis non fuit auditus malus, nec securis, nec serra dum edificaretur, quia omnes eius lapides, sicut & ligna, politissimi adhibebantur de monte, & sine strepitu suo loco componebantur. Sic in Virgine nihil impolitum fuit, sed ipsa in aeternitatis Monte, in Dei mente, perfectissime per prædestinationem preparata fuit, ac in tempore nobis exhibita Dei habitatio, Templumque sanctum Domino, quod admiraremur, veneraremur, adiremur in omnibus necessitatibus. Securus, aut malleus, aut serra poenitentiae, nullum in ea locum habuit, quia nullum in ea peccatum, nihil curvum, nihil nodosum, nihil imperfectum, quod excisione egeret, aut lima, aut politione.

I. Paral. 29.

Opus grande, non enim homini preparabatur habitatio, sed Deo. Templum Salomonis ornavit Deus varijs privilegijs. Ac inter cetera memoratur, quod cum innumera Sacrificia in eo offerrentur, nunquam tamen visa sit musca illis insidere. Deinde, quod in sacrificio incensi Thymiamatis, aut Thuris, fumus ascendens nunquam visus sit descendere. Denique licet ex rota Palestina in tribus solemnitatibus populi ad Templum venirent, nemo tamen unquam ab eo exclusus fuit, locusque semper superfuit. Certè sacrificium oblatum in hoc Templo mystico nunquam musca circumvolavit, aut insectis, nunquam vel minima distractio impediuit sacrificium laudis in Ara cordis Mariæ Deo oblatum: Semper quoque flamma & fumus odoriferus amoris eius incensit & Thuris orationis coram Deo recta ascendit, nec impedimentum ullum invenit. Denique quisquis quolibet tempore ad hoc templum accessit, & in faciem vsque seculi accedet, semper inveniet locum, etiam si mundus concurrat. *Eccc alienigena, & Tyrus, & populus Ethyopum, hi fuerunt illie.*

Psal. 86.

Secundò, B. Virgo est *Tabernaculum, quod sanctificavit Altissimus, in medio eius exiliens, ut non commoveretur. Tabernaculum, quod implevit*

B. M. V. Tabernaculi Altissimi.

tertiò, ipsa est *Propitiarium in Sancto Sanctorum, quod respicitur & admiratur Cherubini circumstantes, nec ad fatietatem contemplari possunt, ob eius perfectionem & potentiam apud Deum. In eo fons propitiationis habitavit corporaliter Iesus Christus, nec eam exinde descendit, quin per eam propitietur omnibus tirè accedentibus. Propitiarium est, & Oraclum, ad quod recurrere debet Aaron & Moyses in dubijs, hoc est, Dei Sacerdotes; imò omnes Fideles in omnibus necessitatibus. Hinc illud: *Sub tuum praesidium confugimus, S. Dei genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus*. Quoties per eam in anxijis rebus pie & humiliter *Os Domini* interrogare solemus, non designatur nos Responso interiori & salubri ad salutem dirigere.*

que, & nube, ac maiestate sua in incarnatione; ita ut admirantes, & in terram prostrati idem hic possumus dicere quod Filij Isracl: *Quoniam bonus, quoniam in saculum misericordia eius*. Tabernaculum, quod fabricatum est ex lignis Setim in incorruptilibus, quæ incorruptam mentem & carnem Mariæ designant. Tabernaculum, in quo omnia sunt deaurata, quia omnia ex motivo divini amoris & rutilantis charitatis procedebant in Maria, omnia operabatur ex amore in amore, propter amorem Dei.

Quartò, ipsa est *Ara testamenti*, quæ in Tabernaculi penetralibus asseruabatur, & continebat Tabulas legis, Manna, & Virgam florentem Aaronis. Maria Ara sacratissima est, & secretissima, in penetralibus cordis sui asseruans tabulas legis, quibus Dei inscripta sunt mandata: *In lege Domini sunt voluptas eius, in ea meditabatur àe ac nocte; vnum iocæ vel apicem non præterivit legis divinae; sed minima etiam mandata perfecte servavit, ut propterea asseratur, nec venialiter quidem deliquisse*. Coeleste quoque Manna consecravit, dulcedinem illam continuè fovens, quæ oritur ex terum divinarum contemplatione. Denique, Virgæ Aaronicæ rectitudo flores, & fructus, in ea semper inventi sunt, quæ voluntatem habuit rectissimam, internosque actus floridissimos, ac externos fructu plenissimos & perfectissimos. Et sicut Ara dicebatur *Gloria Domini, in xta illud. Translatio: Regia est gloria de Israel*. Ita Maria Gloria Dei est, & *Lux Israel*.

Quintò, ipsa est *Candelabrum aureum cum septem lampadibus*, quia in ipsa fuit plenitudo Spiritus Sancti cum septem donis: & viua luce fidei & charitatis non solum à se tenebras dispulit omnes, sed etiam Sanctis præluxit, & omnibus, qui in domo Dei sunt. Omnia quæ in ea sunt, excellenter irradiantur, lucis huius confortes efficiuntur.

Sextò, ipsa est *Altare Thymiamatis*, quod admirabilem semper odorem adversus pestiferos halitus inferni exhalat, & in cælum vsque emittit fragrantiam gratissimam. Odor unguentorum eius super omnia

Septimò, ipsa est *Mensa propositionis*, quæ in Tabernaculo asseruabatur, & continebat panes propositionis, quos Aaron & filij eius proponebant in odorem suavitatis. Maria Mensa est, in qua proponitur nobis Iesus Christus, & in qua proponitur nobis gratia salutis. Quoties per eam in anxijis rebus pie & humiliter *Os Domini* interrogare solemus, non designatur nos Responso interiori & salubri ad salutem dirigere.

Octavò, ipsa est *Propitiarium in Sancto Sanctorum*, quod respicitur & admiratur Cherubini circumstantes, nec ad fatietatem contemplari possunt, ob eius perfectionem & potentiam apud Deum. In eo fons propitiationis habitavit corporaliter Iesus Christus, nec eam exinde descendit, quin per eam propitietur omnibus tirè accedentibus. Propitiarium est, & Oraclum, ad quod recurrere debet Aaron & Moyses in dubijs, hoc est, Dei Sacerdotes; imò omnes Fideles in omnibus necessitatibus. Hinc illud: *Sub tuum praesidium confugimus, S. Dei genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus*. Quoties per eam in anxijis rebus pie & humiliter *Os Domini* interrogare solemus, non designatur nos Responso interiori & salubri ad salutem dirigere.

Nonis, ipsa est *Ara testamenti*, quæ in Tabernaculi penetralibus asseruabatur, & continebat Tabulas legis, Manna, & Virgam florentem Aaronis. Maria Ara sacratissima est, & secretissima, in penetralibus cordis sui asseruans tabulas legis, quibus Dei inscripta sunt mandata: *In lege Domini sunt voluptas eius, in ea meditabatur àe ac nocte; vnum iocæ vel apicem non præterivit legis divinae; sed minima etiam mandata perfecte servavit, ut propterea asseratur, nec venialiter quidem deliquisse*. Coeleste quoque Manna consecravit, dulcedinem illam continuè fovens, quæ oritur ex terum divinarum contemplatione. Denique, Virgæ Aaronicæ rectitudo flores, & fructus, in ea semper inventi sunt, quæ voluntatem habuit rectissimam, internosque actus floridissimos, ac externos fructu plenissimos & perfectissimos. Et sicut Ara dicebatur *Gloria Domini, in xta illud. Translatio: Regia est gloria de Israel*. Ita Maria Gloria Dei est, & *Lux Israel*.

Decimò, ipsa est *Candelabrum aureum cum septem lampadibus*, quia in ipsa fuit plenitudo Spiritus Sancti cum septem donis: & viua luce fidei & charitatis non solum à se tenebras dispulit omnes, sed etiam Sanctis præluxit, & omnibus, qui in domo Dei sunt. Omnia quæ in ea sunt, excellenter irradiantur, lucis huius confortes efficiuntur.

MANTE

omnia aromata. Quia omnes Sanctos victricis odor & charitatis inflammatio; eiusque fumus ex aromatis myrris & thuris ac uniuersis pulueribus pigmentarij non potest non ascendere in celum, Angelis admirabilis; hominibus maxime proficuis, toti Trinitati acceptissimus. De hac re sic dicit Doctor Eratucus: Tanta est suauitas virtutum

Peccata vincula sunt spiritalia, tum ratione reatu- tus culpae; tum ratione obligationis poenae. Sic cre- brio in Scripturis factis vocantur. Nam funibus pec- catorum suorum confringuntur impij. Item de iuue- ne deducto a muliere dicitur: Irretiuit eum mulier. Pro. 5.

Dion. **Carehu.** **in c. 4.** **Can.** **Mariae Dei,** ut cuncta mundi odoramenta tran- scendat, immo & totam personat Ecclesiam triumphan- tem. Insuper Ecclesia militans in saeculis huius exilij degenere odore & suauitate huius l. cistera Virgi- nis, Dominam suam, recreatur, fouetur, atq. exhilaratur.

sermonibus, & blandis labiorum protraxit illam. Pro. 7. statimque sequitur eam quasi bos ad uictimam, & quasi Agnus laeuem; ignorans quoad vincula pericula anima illius agitur. Sapiens vocat pecca- tum funes, vincula, laeuem, quia homo peccatis ligatur, & pertrahitur aeternae uindictae reus; fit- que Daemonis manducatus, & de peccato in peccatum per- tractus. His vinculis manus eius & pedes ligantur, quia bona opera & affectus impediuntur, ut non possit homo ambulare ad Deum, & ei obsequium & collum circum uoluitur. Hinc illud: Dissolue col- lura tua. 2. Tim. 2.

S. Gerardus Canadensis in Pannoma Episco- pus, & Martyr, Virgini Mariae deuotissimus, me- mos, quod illa uocetur *Altare Thymiamatis*, cum Thurbulum a genuum collocari, duosque pro- uocet aetas homines adhiberi, qui id uinum diu nocturne curant, ne inquam incensum thuribu- lo sufflatusque desceat.

Denique, ipsa est *Mensa propositiois*, quae uifi- sum illum panem nobis propositit, & proponit, quod alium in vitam tota hac peregrinatione mo- stra Ipsa quoque duodecim primarios nostrae fidei articulos, tamquam duodecim propositiois pane- nes, in ioc Ecclesiae fidelibus exposuit, mensam fi- dei eius ita tenens, in qua paruuli, qui petierunt pa- nem, illum inueniunt aduersus elucem spirituaalem sufficientissimum & laportissimum. Haec est enim

B. M. V. **Mensa** **proposi-** **tionis.** **Pro. 9.** **Sapientie** **Mater,** quae adificauit domum, misceuit uinum, posuit mensam, & inuoluitur locuta est: Si quis est paruulus, ueniat ad me. Venite, comedite panem meum, & bibite uinum, quod misceui uobis.

Propiterea dicitur *refectis pec-* *catorum, ut enim torquetur, refectis semper additur,* in Psal. 139. *Et non adduntur refectis filia sed tora.* Sic praeuocet sibi connexa ducitur in longum, & non cogit praecidere quod male texuit, sed addere & proferre, ut habeat in fine, unde illi ligentur manus & pedes, & projecia- tur in tenebras exteriores. Vae tibi cuius manus con- nectunt iniquitatem. Sed non vis modo dirumpi vincula tua, quia non sentis uicula tua; delectant te, & uoluptati sunt, senties in fine, cum dicitur: Li- gate illi manus & pedes, & projicite in tenebras, ubi erit stetit & frider dentium. Vae, inquit Propheta, qui trahitis iniquitatem in funiculis uanitatis, & tamquam uinculum plausis peccatum. Quasi di- cat: Vae uobis, qui uelatis faciat uanitati ueltra, & uoluntati ac uoluptati, multa quasi curru ueltri in ex quibus sunt funes, quibus quasi curru ueltri in infernam ruitis. Insuper animis ueltri ambitio, cu- piditas, libido, & ut adimpleatis ambitionem, cu- piditatem, libidinem, peccata peccatis accumulatis, quasi filia filis, sic sunt uobis uincula longa & fortia, quibus alligati in praecipitium aeternae dam- nationis eurritis, & uobiscum alios trahitis & per- ditis. O abominanda uanitas, quod nam ruos extor- res & sequaces ducis! O funerei funes peccati, qui collo nostro conuoluiti & impositi, post longum & graue jugum, non sine gemitu & dolore susceptum tandem trahunt ad inextinguibile barathrum!

Ex his ergo omnibus patet, cur Maria in Litanis sacris uocetur, *Vas spirituale, Vas honorabile, Vas in- signe deuotionis.* Quia nimirum electa est a Deo, ut Arca & Vas praclarum Mannae continens spiritalia & caelestis dulcedinis, ut Candelabrum & Lam- pas in suo uase oleum & lucem continens ab om- nibus experendam & honorandam; ut Thurbu- lum & Altare continens Thymiama deuotionis coram Deo odoratissimum; ut *Mensa* continens panem suauissimum fidei & pietatis, imo ut *Vas* aureum uinum propinans caelicum diuini amoris. Sic *Vas* est insigne & honorabile diuinae electio- nis & dilectionis, eiusque figuram gesserunt omnia sacra & aurea uasa Tabernaculi antiqui, ad deuo- tionem excitantia, & honore digna.

Peccata ergo funes sunt; tum quia sunt ex si- lis, hoc est, incipiunt a rebus & uoluptatibus, & dicantur. tum quia distorta sunt ut funes, tum quia sunt ex si- lis, hoc est, incipiunt a rebus & uoluptatibus, & dicantur.

B. M. V. **Iuste pro-** **soluendis** **ci.** **Mala nostra pelle,** **Bona cuncta polce** Cum n. ipsa peccatorum sit Templum, & Altare, & Propitiatorium, simul seruit in Asylum, quod Rei habeant refugium, & in- ueniant propitiacionem. Cumq; sit Candelabrum lucidissimum, his qui in tenebris sunt, & quadam uelut cecitate proferre nouit lumen salubre. Cumq; sit Arca & Oraculum, ex quo pecantur diuina re- sponsa, omnia nobis ab illa proueniunt bona. Sed hic specialis explicatio horu uerborum danda est:

Peccata ergo funes sunt; tum quia sunt ex si- lis, hoc est, incipiunt a rebus & uoluptatibus, & dicantur. tum quia sunt ex si- lis, hoc est, incipiunt a rebus & uoluptatibus, & dicantur.

quæ quia fortia sunt et funes et tum quia in membris
 connexa & implexa sunt venies. Initio dum texe
 bantur, facile poterant frangi, ut araneorum telæ sed
 densa ita implicata, ut non nisi obore & sapientia
 celesti specialiter sibi datâ valeat se homo ex
 plicare: sed post cruciationem, instar araneæ con
 volutus, æterno igitur tradatur.

scilicet, & respiciat. Clamet ergo sublimi voce omis &
 cordis: *Incurvasum sum multo vinculo ferreo, & non
 est mihi respiratio, nec possum invenire alitudinem
 coeli: propter multitudinem iniquitatis meæ. Non valeo
 flectere genua corporis, ætatem flecto genua cor
 dis, precans a te bonitatem, qui peccavi & iniquita
 tem agnosco.*

*Peccata
 cur vin
 cula fer
 rea di
 cantur.*

*Lib. 2.
 Confess.
 c. 5.*

Neque solâ nunc peccata sunt, sed & vincula
 terrea, ex quibus catena connectitur dura & indom
 abilis, quod maxime verum esse constat in his,
 qui consuetudine & occasione peccati invol
 vuntur. Haec catenam describit S. Augustinus in
 seiplo ante conversionem, *Suspirabam ligatus, non
 ferro alieno, sed mea ferrea voluntate. Velle meum te
 nebat inimicus. Et inde mihi catenam fecerat, ac con
 strinxerat me. Quippe ex voluntate perveria facta est
 libido, & dum servitur libidini, facta est conjunctio;
 & dum consuetudinis non resistitur, facta est necessi
 tas. Quibus quasi anulus quibusdam sibi me annexis,
 (unde catenam appellavi) tenebat me obstrictum du
 ra servitus.*

Clamet ad Iesum, qui ad hoc venit, ut dissolvat
 vincula peccatorum nostrorum, ut dissolvat ope
 ra Diaboli, ut educat vinctos in fortitudinem, similiter
 est qui exasperant, qui tibi in sepulchro, colligati
 in istis & funereis s. f. loquitur. Ipsi in
 languine testamenti semper potens est educere vin
 ctos de lacu, in quoniam est aqua. Hic est ita peccati
 in quo non nisi facta laetitia est amaritudo con
 scientiæ, & deest aqua consolationis & gratiæ: *De
 reliquarum me. Fontem aquæ vivæ, & foderunt sic
 ut cisternas distipatas, quæ contrarie non valent
 aquas.*

*Figura in
 Sampson*

Nota est figura Sampsonis, qui dum in sinu Da
 lilæ suæ dormit, & occasionem negligit, primo qui
 dem funibus cervicis colligatur, quos quidem fa
 cile dirupit: sed postea iterum novis funibus gra
 vioribus constringitur; & licet etiam illos dirupe
 rit, dum rames in occasione perdidit, & in Dalila
 consuetudine crines ei absconduntur, fortioribusq;
 vinculis colligatur, hostibus traditur, oculi erun
 gu, ad molam circumducendam infelicitate petra
 hitur. Sic peccator negligens occasiones & illece
 bras peccati à mihiis ad maiora procedit, ab aspectu
 ad sermones, à sermone ad tractatus, à contractu
 ad oscula, ab osculis ad peccati consummationem:
 Tandem crines absconduntur, hoc est, verecundia
 & oculi evelluntur, confidatationeque coeli & in
 ferni privatur. Denique dum de peccato in pecca
 tum labitur, fortius colligatur, & ad molam æterni
 doloris circumducendam in æternum petrahitur,
 nisi succurrat divina misericordia, & crines rursus
 faciat crescere, novam spiritus fortitudinem conse
 quens, quâ & funes dirumpantur & oculi aperi
 antur.

Clamet & ad Mariam, tamquam Reus, flexis ge
 nibus, iunctis manibus, respiciens terram cum con
 fusione, non auctens vel oculos in coelum levare, hic
 acmpè est habitus, hic mos Reorum. Clamet, in
 quam, sincerâ humilitate, sincerâ cordis contriti
 one, & mox aderit illa, quæ acrimiam delicti, sed
 quantumlibet multiplicatæ sint iniquitates, caput
 supergressa, & sicut omni gravante, prorsus sublevari,
 erigit elatos, solvit compeditos, idèoque et hic caui
 tur: *Solve Vincula Reus.*

*Figura in
 Manasse.*

Figura quoque altera cerni potest in Manasse,
 qui ferreis vinculis ductus in Babylonem, quæ
 quidem sibi vincula fabricat per peccata sua, longam
 que catenam ærummarum sibi contexterat. Quam
 postmodum agnoscens & poenitens, sic in
 clamat: *Multiplicata sunt iniquitates meæ, & non
 sum dignus intueri altitudinem caeli; neque natus sum
 multo vinculo ferreo, ut non possim attollere caput,
 & non est respiratio mihi, quia excitaui iram meam
 suam, & malum coram te feci. Et nunc flecto genua
 cordis mei precans à te bonitatem. Idem in clamare
 potest omnis peccator, qui vinculis duris con
 stritus pravæ consuetudinis, per quam adiecit peccata
 peccatis, fabricans sibi longam & acerbam cate
 nam, ducitur in Babylonem, hoc est, in confusio
 nem; & quidem æternam, nisi oculos aperiat, peccati*

Tectis ut vultus pro mille Theophilis, Archidia
 conus ille famulus in Cilicia, celebris in Ecclesia,
 qui postquam Christianum abjurasset, & Dæ
 moni per lyographam se tradidit, ad eor rediens,
 ad Mattem Domini reversus est cum hac sup
 plicis voce. *O Domine, tu es protectorum eorum, qui ad
 te confugiunt, scio quid gravissime te offenderim &
 ex te natum Deum nostrum, nec dignum sum os aperire
 iniquitatum. Intecum rogo totâ cordis mei contri
 tione, offer me Christo, qui natus est ex te, & ne abo
 mineris me infelicem, nec despicias preces peccatoris
 correpti à maligno hoste. Perleverat quidaginta
 diebus in templo Mariz diceo in simili oratione
 cum lacrymarum vberate, & tandem ope Virginis
 lyographam suam recuperavit, quâ christum abno
 garat, & Dæmoni se servum vinciat & addicitat.
 Postmodum verò sanctè vixit, Catalogo Sancto
 rum adscriptus 4. Februarij. Sic ergo ad Aram Vir
 ginis Catenam impietatis, quâ se Dæmoni colligat,
 suspendit, & reatum agnoscens, efficitur
 huiusce petitionis feliciter percepit: *Solve Vincula
 Reus.**

*a. Para
 lip. 13.
 in Oras.
 Manasse.*

Beatissima igitur Virgo solvit vincula peccato
 rum, non per autoritatem principalem; sed id
 facit solus Deus: Nec per ministerialem virtutem
 clavium, sicut Sacerdos, Ego absolvo te: Nec per po
 tentiam excellentiæ, quomodo dixit Christus Pa
 tralítico & Magdalenæ, *Remittimus tibi peccata
 tua. Sed hæc vincula solvit Maria potestate sua apud
 Deum intercessione, per quam peccatoribus im
 peccata solvit.*

MANASSE

Exc. 7.
Psal 115.

petrat contritionem, penitentibus perfectam remissionem: ita ut possint Mariæ gratias agentes dicere: *Diripiisti vincula mea, tibi sacrificando hostiam laudis.* O quot peccatoribus lacrymas impetrauit contritionis, ad dissolvendum vincula, quibus eos Dæmon victos tenebat!

Sic S. Augustinus catenam, quam sibi fabricarat ferrea sua voluntate, dirupit lacrymarum imbre, dum sub Arborem se projiciens; laxavit habenas lacrymis, à fundo arcano alta consideratione contrahens & congerens miseriam omnem suam in compellenti cordis sui, ut loquitur ipse l. 8. Conf. c. 12.

Exempla
diversorum.

Has porrò lacrymas impetrat Maria ad se confugiens: Has impetravit Augustinus, Theophilus, Maria Ægyptiaca, Pelagia penitenti, & innumeras alij. Neque solum contritionem peccatoribus impetrat, sed & plenam eorum confessionem, quia sine illa vel eius voto non est peccatorum remissio, aut vinculorum solutio: dum vult eam ex corde & ore perfectè ponentes, audit ex parte Dei: *Ego te absolvam.* Quid est, Te absolvo, nisi idem ac si diceret: *Ego te eximo à servitute aspera Satana, & omnibus quibus te prædicitis compediibus, laqueis, vinculis, iugum, quo te oppressit, dirumpo, & in libertatem Eiliorum Dei te assero.* Hoc vt possit peccator audire, non solum est necessaria cordis contritio, sed & jungi debet oris plena confessio, si fieri potest; ad hanc iuvat Maria, vt perfectè vincula reis exsolvantur sua interventione.

Exemplum
primum.

Audi huius rei exemplum ex Thoma Cantipratano, Viro religiofissimo, ac Episcopo peregrino. Hic lib. 2. Ap. m. c. 29. p. 8. sic ait: *Vidi & cognovi iuvenem in partibus Brabantia generosum circa annum 1251. qui quantumvis esset saeculo totaliter deditus. Et tamen Virgini Mariæ devotus, quotidie tres quin-quagenas in salutationibus exalabat. Infirmatus autem, ad extrema deductus est. Cumq; per horas dies plurimos mortuus iacisset, revixit subito, & Sorori Moniali, qua iuxta sedebat, clamavit: Soror, ecce redi, curo ad vocari facias Sacerdotem. Mirantibus omnibus, Presbyter advocatur, & in maxima cordis lætitia palam omnibus confitetur, dicens: Ad tribunal Iudicis rapsum, cum in tribus maximè à Dæmonibus accusarer, ferrug. deberet sententia contra me. Pissima Mater Christi rogavi Filium, ut ad corpus rediret, locum penitentis suscepturus. Nec mora factum est ut rogavi Vnum de peccatis, pro quo damnatus eram, erant decima, quas de bonis & agris meis subtraxeram Sacerdoti. Secundum quod cum sodalibus meis pisces quorundam Religiosorum furtive subtraxeram. Tertium, quod segetes & fruges pauperum cum canibus venaticis vagabundus destruxeram. Hac cum coram omnibus loqueretur, quidam ex mansu-narijs dixit. Cur, inquit, pro damnato isto damnandus eras, cum nos illud tibi puro corde remisimus? Et ille: Mihi quidem vestra remissio nequaquam suffecerat ad salutem, cum copiosior esset vobis in iniurijs refundenda, quam vos mihi in iniurijs dimittenda. *Et hoc dicens, restitenda damna pretinus assignavit,**

Mariæ

scilicet disponens rebus & domui, in pace mirabilis spiritum exhalavit. Hæc Thomas Cantiprato loco citato. Ex quibus patet, quod Nobilis iste iuuenis tribus potillimum vinculis detinebatur reus, ad quæ extorrenda Virgo Maria sua intercessione potens fuit, impetrans ei gratiam contritionis & confessionis, ob devotionem quam erga ipsam ostendebat obsequio quotidiano. Merito ergo ad eam illud dirigimus: *Solve vincula reis.* Et cum S. Augustino rectè dicimus: *Non est dubium, quia meritis pro liberando proferre pretium, posse plus omnibus liberatis impendere suffragium.*

Neque hic solum per vincula intelligi possunt vincula spiritalia peccatorum, sed etiam vincula corporalia incarcerationum, quæ sua benignitate frequenter dissolvit legitur B. Virgo, ad hoc specialiter invocata. Horum exempla nonnulla habes in libello Sodalitij B. Virginis Mariæ Montis Carmeli; & plurima alia suppeditare possunt libelli alij de Miraculis. Deiparæ editi.

Ser. 35. de
brando proferre pretium: posse plus omnibus liberatis
impendere suffragium.

B. M. V.
Etiam
vincula
corporalia
dissol-
vit.

Exemplum.

Audi vnicum non iniucundum pietatis simplicis, & pie simpliciter: s. s. cuiusdam viduæ, referentem Iacobo de Voragine, Archiepiscopo Genuesi. *Quandam mulier solatio viri destituta vnicum Filium habebat, quem tenens timè diligebat. Quandam vice Filius eius ab inimico captus, & in custodia vincalatur. Quod illa audiens inconsolabiliter flevit, & B. Virginem, cui multum devota erat, pro liberatione Filij importanter precibus exorabat. Tandem videns quia sic nihil proficeret, Ecclesiam, in qua erat sculpta imago B. Virginis sola intravit, & sic locuta est: Virgo B. pro liberatione Filij meo sepe rogavi, & necdum Matri misera succurristi: Tuum pro Filio meo imploro patrocinium, & adhuc non sentio fructum. Igitur sicut Filius meus mihi ablatus est, sic & ego Filium tuum tibi auferam, & obsidem pro Filio meo in custodia ponam. Hac dicens, propius accessit, & imaginem pueri, quam Virgo huiusmodi auferens, in domum abiit, ipsamq; purissimo linteo involvit. & in arcam recondens, ipsam clausi diligentius obfirmavit, bonum obsidem pro Filio suo se habere gaudens, & ipsum diligenter custodiens. Et ecce sequenti nocte B. Virgo iuuenis apparuit, & ianuam carceris aperiens, inquit ut exeat, præcepit, eiq; dixit: Mater tua, Fili, dices, ut meum mihi reddas Filium, ex quo reddidisti sibi suum. Qui exiens, ad Matrem venit, & qualiter eum Virgo liberaverit, enarrauit. Illa autem plurimum gaudens, imaginem pueri accepit, & ad Ecclesiam Domina refero, quia mihi meum vnicum Filium reddidisti, & nunc vobis vestrum reddo, quia meum me recepisse profiteor. Hæc Archiepiscopus Genuesis in Festo Natiuitatis B. Mariæ.*

Possunt denique per vincula hic intelligi poenæ Purgatorii, quæ sunt velut vincula ignea, à quibus etiam sicut Quocirca audiunt S. Brigitta Virginem Mariam purgatoricentem: *Ego sum Mater Dei & Mater omnium, vsq; pro qui sum in Purgatorio, quia omnes poenæ, quæ debentur quibus-*

Vincula
Purgatorii, quæ sunt velut vincula ignea, à quibus etiam sicut
Quocirca audiunt S. Brigitta Virginem Mariam purgatoricentem: Ego sum Mater Dei & Mater omnium, vsq; pro
qui sum in Purgatorio, quia omnes poenæ, quæ debentur quibus-

D

soluam-
tur.

des etiam tur filigantibus pro peccatis eorum, per preces meas qua-
B. M. V. liber hora aliquo modo mitigantur. Ita lib. 4. Revelat.
in uoca- canis. Recte ergo pro his Maria supplicamus, &
gunt. dicimus: Solue vincla reu.

Hinc & illa pia Prosa in Ecclesia Leodiensi, & ple-
que alijs, decantatur, & ad Beatam Virginem car-
canti lugubri dirigitur:

1. Lugentibus in purgatorio,
Qui purgantur ardore nimio,
Et torquentur ignis incendio,
Subueniat tua compassio.

O M A R I A.

2. O Fons patens qui culpas abluas,
Omnes lauas. Et nullum respicias,
Manum tuam extende miseris,
Qui sub paena languent cantibus.

O M A R I A.

3. Ad te pia suspirant mortui,
Cupientes de paena erui,
Et adesse tuo conspectui,
Et aeterni gaudij perfrui.

O M A R I A.

4. Clauis David qui coelum aperis,
Non bona succurro miseris,
Qui tormentis torquentur asperis,
Eiue eos de domo carceris.

O M A R I A.

5. Laxius forum, Norma cre. lentium,
Vera salus in te sperantium,
Pro defunctis sis tibi studium,
Assidue orare Filium.

O M A R I A.

6. Benedicte per tua merita,
Te rogamus mortuos iucita,
Et dimittes eorum delicta,
In requiem sine eis remita.

O M A R I A.

Certe Beatissima Mater plena plane est Misericor-
dia & Pietatis, ad intercedendum pro pie defun-
ctis, qui in statu sunt satisfacti di. Quapropter &
in Sodalitio Carmelitano extat *Bulla Sabbatina*
sibi vocant, in qua testatur Ioannes 22. Pontifex
sibi apparuisse B. Virginem, & promississe se pios cul-
tores suos erepturam e carceri: & vinculis purgato-
rijs sabbatho primo ab eorum obitu, si Officiu diu-
num vel Virgineum, singulis diebus recitauerint, aut
feria quarta & sabbathis a carnibus abstinerint, se-
cundum leges huius Sodalitij, de qua re alibi plura.

Imitanda itaque nobis est Misericordia Virginis
ergo animas purgatorio carcere detentas vt Reas
siquensque tum ad Christum Dominum, tum ad
Mariam debet esse nostra oratio, vt eas e vinculis
ignis eripiant. Hoc quam sit Deiparae gratum, vi-
sa est significasse Ioanni Ximenei, Societatis Iesu
Coadiutori, pietatis & sanctitatis fama celebri. Hic
cum in Festo omnium Sanctorum eoram imagine
B. Virginis animas in Purgatorio detentas mila-
tus, pro his Deum oraret, doleretque tam parum
a vniuersis fidelibus adiuuari, audiuit sibi in clamarit

Ximene, memor esto animarum Purgatorij. Quave-
ce ita permotus est, vt ab eo tempore vique ad obi-
tum, per octo circiter annos, omnia opera sua, tam
interna, quam externa, tam deuotionis, quam mor-
tificationis, in suffragium earum animarum obru-
lerit. Ita habetur in vita P. Baltasaris Aluarez c. 45.

LECTIO VII.

Thema. Profer lumen caeci.

Mariae nomen non pauci sic interpretantur, vt
idem sit quod ILLUMINATRIX. Et vetè o-
mnium Illuminatrix merito audit, quae illum Orbem
Solem protulit, de quo scriptum est: Dabo te in lucem
gentium, vt sis salus mea usque ad extremum
terrae. Et rursus: Populus, qui habitabat in tenebris,
vidit lucem magnam, habitantibus in regione umbrae
mortis lux orta est.

Antiqui, vt significarent mulierem pregnantem,
solebant pingere Solem, & in medio eius stellam:
sicque indicabant, quod sicut Stella lucem accipit
à Sole, eodem modo infantem accipere à Mater-
nis visceribus vitam. Hoc iam inuestum videmus,
dum MARIAM patientem consideramus. Non eni-
m hic Stella in sinu Solis cernitur, sed Sol in si-
nu Stella agnoscitur. Maria enim Stella est, Sol
Christus, qui in gremio Mariae reperitur, & ex
eius sinu ortum ducit, vt illuminet his, qui in tene-
bris & umbrae mortis sedent, ad dirigendos pedes
nostros in viam pacis. Sic ergo merito ad Mariam
fuerit & ad Iesum, illud dirigitur: PROFER LUMEN
CAECIS.

Multiplices autem sunt caeci, qui egent lumine,
& ope Illuminatricis Mariae.

Primo caeci corpore ad eius recurrunt auxilium,
quia non curat eius meritis & intercessione caeci-
tatem corporalem à multis depulsam fuisse. Nam
quod de Filio eius in terris agente & miracula o-
perante pronuntiatum fuit: *Caeci videntes, claudii am-
bulant, leprosi mundantur, surdi audiuunt, mortui re-
surgunt*, id singulis etiam saeculis fieri cernimus,
Maria à Filio id ipsum impetrante, & miracula pa-
trante per Imagines suas varijs in locis sibi speciali-
ter dicatis. Nec opus est hac de re miracula cetero
prolixiori stylo, cum Sole clariora sint nonnulla,
ita vt non possint negari nisi ab his, qui caecis cae-
ciores sunt, à spiritu Satanæ ad contradicendum
impulsi.

Nec silentio tamen hic praeterendum, quod
paucis ab hinc hebdomadis nobis relatum est
contigisse in vicinia Ciuitatis Sedanensis. Est ibi pa-
gus distans vnâ circiter hora à vrbe diDa, in qua
Virgo Maria colitur in quadam pia imagine, non
sine concursu populozum, & paratione nonnul-
lorum miraculorum. Haereticus quidam irridens
haec miracula, dicebat ubi esse domum canentem caeci-
tatem, ideoque conuenire illum eodem miti, ubi
Deiparae imago miraculorum est operatrix. Audi
quid in peccam huius blasphemiae contigerit: non
caeci.

WANTI

enim hoc Deus & Maria inultum debuit relinque-
re. Percussus est ipsemet cecitate, ita ut diuinam
opem & MARIAE patrocinium cogere implo-
rareque potentiam in operandis miraculis ag-
nosceret. Fecit id, facti sui magnopere poenitens
& postmodum testatus est sanctorum. Ita mihi reu-
lerunt, qui id ipsum amore publico audierunt in
ipsa ciuitate Sedauensi. Ac propediem circum-
stantia specialis huius facti dabuntur luci, ut
agnoscatur quam verum sit. *Maria profert lumen
caecis.*

Secundo, caeci mente multi sunt, qui oculos ha-
bent, & non vident lucem, immo illam oderunt.
Tales sunt non solum haeretici & infideles, qui lu-
cis Fidei sunt ofores, mira quadam cecitate tene-
bras amantes, sed etiam illi, qui voluntarie in pec-
catis grauiissimis & tenebrosissimis permanent, lon-
ga nocte compediti, ita ut de illis dicere possimus,
quod de Aegyptijs in triduo tenebrarum dicitur.
*Dum putant se latere in obscuris peccatis, tenebroso
oblitus uelamento dispersi sunt, paucos horrende
& percutiunt. Et illis superposita erat grauis nox-
a, imago tenebrarum quae superuenit illis erat. Nempe
de tenebris pergunt ad tenebras, sicut caeci pal-
pantes, & tandem de uoluntate in tenebras aeter-
nas, nisi lux & manusque caelestis speciali auxilio
praeruat, & cecitatem tergat. Hanc impetrat Ma-
ria nonnullis opem specialem, ideoque illi canim-
us: *Profer lumen caecis.**

Inter hos caecos quondam fuit S. Augustinus, ut
ipse fateatur, cum in Confessionibus suis, tum in So-
loquijs, ubi suam deplorat cecitatem, simulque
gratias agit Deo illuminatori suo. *Va, va, tenebrae
meae, va, va cecitati, in qua non poteram videre lumen
caeli. Va, va praeterita ignorantia mea, quando non co-
gnoscebam te Domine. Sed gratias tibi illuminator me-
us, quia illuminastime, & cognouit te. Et rursus
idem S. Augustinus fateatur se ex paupere, dum agno-
uit tenebras suas, & abyssum tenebrarum, in qua ia-
cuerat. Erat, inquit, nubes magna & tenebrae ante
oculos uisus meae, ita ut non uiderem Solem iustitiae
& lumen ueritatis. Inuoluebar in tenebris Filij tene-
brarum. Caecus eram, & cecitatem meam amabam. Et ad
tenebras per tenebras ambulabam. O quam inulti es si-
miles, uel in errore mentis, uel in luxuria carnis ma-
gna cum cecitate iactes! Sed si eum tandem Dominus
repperit, & eduxit e tenebris & umbra mortis, ceteri
& illa ad id ipsum cooperata est, quae profert lumen
caecis, nouitque alios ei similes simili caligine & ce-
citate detentos adiutare efficitur.*

Tertio in omni statu & conditione hominum
caecos est reperire, quia oculos habeat impios
passione multiplici, ne agnoscant lumen caeli. Cul-
pas avaritiae quorundam oculos impleto &
terra, ut ob terrenum lucrum uix possint respicere
caelum. Echi similes sunt Talpis, qui oculis cap-
ti terrae inhiant, terram fodiant & accumulunt.
Luxuriosa concupiscentia alijs obducit oculos
& excaecat, sicut steruus arundinis calidum ocu-
cum lassum quatum eius praebent.

los Tobia excaecauit, Inuidia & odij virosus hu-
mor miram nonnullis effudit caliginem in ocu-
los eorum incidens, ita ut instat Heli non possint
inspicere lucernam Dei ardentem. Denique, repe-
riuntur & aliqui ita caecitate percussi, ut sint sicut
ciuitas Sodomae, qui non poterant offitium iusti
Lothi reperire; non possunt enim hi pro cecitate
agnoscere offitium poenitentiae. O MARIA, tu potes
omnibus his caecis lucem proferre, si digneris ocu-
los tangere. Immo etiam caeci sint a Natiuitate,
quia nunquam seauerunt benedictae; benedicta
manu tua eorum pores cecitatem abstergere, tol-
lendo ab oculis eorum caenam auaritia, steruus li-
bidinis prauas, uenenum inuidiae, caliginem impo-
nitentiae. Hoc igitur tua petage Materna pietate,
pro illis enim toto cordis eximus tibi clamore:
Profer lumen caecis.

Quarto, quidam caeci sunt ex mentis praesum-
ptione & uanitate, dum iactant se oculos habere, &
clare videre, nec se ipsos uident. De his dicitur cri-
dam: *Tu dicis, quia deus sum, & nullus ego, & ne-
scis quia miser es, & miserabilis, & pauper, & caecus, &
& nudus. Collyrium inunge oculis tuis, ut uideas. Hoc
Collyrium petendum est a MARIA Virgine, quo
pellatur ne xius humor huius saeculi cum puluere
uauitatis commixtus, caliginem oculis inducens,
& magnam exinde confusionem ingenerans. Sed
quodnam est hoc Collyrium, seu medicamentum?
Humilitas est, quae perspicuitatem oculis spiritua-
libus affert, ut homo seipsum agnoscat, & nudita-
tem, ac inopiam suam. Haec nos facit clamare ad
Dominum, instat caeci illius qui praetereunte Iesu
inclamabat: *Iesu Fili David, miserere mei.* Inteu o-
gatusque a Domino: *Quid vis ut faciam tibi.* Re-
spondit: *Domine, ut uideam.* Teramur & nos magno
uifus spiritualis desiderio, & ad Iesum, & ad Ma-
trem Iesu uota dirigamus, ut uideamus. Sicut enim
Dominus illuminat caecos, & saluam sapientiae lue-
luto nostro commiscens ex ore suo: ita & Maria,
Domina nostra, profert lumen caecis, hincens ocu-
los saluatoris Filij sui, quia ex illa Collyrium aq-
uis conficit, & commiscet cum felle amaritudinis
passionis eius. Salua enim ista, & fel, ualent ad uin-
gendos oculos, in quibus fuerit albugo, nam per
illa sanantur. Et qui antea non uidebant lumen cae-
li, nec iudicia Dei, nec poenas inferni: nec miseriam
ac infelicitatem animi sui, impingentes & cotru-
unt oculos, & dicunt: *Ergo errauimus a uia ueritatis,
& lumen iustitiae non illuxit nobis, & sol intel-
ligentiae non est ortus nobis. Lassati sumus in uia inie-
quitate, & perditionis. Et ambulauimus uias diffici-
les, uiam autem Dei ignorauimus.* Talia dixerunt
quidam in inferno, sed sero nimis & infructuose.
Talia & aliqui dicunt, & quidem sero & infructuose,
dum adhuc in uia agunt, & per uiam licet eis ve-
lites caelesti ambulare poenitentia duce, & MARIA
& excaecat, sicut steruus arundinis calidum ocu-
cum lassum quatum eius praebent.*

4. Caeci ex
mentis
praesum-
ptione &
uauitate.
Apoc. 3.

Sap. 5.

Appo-

Mala scens va- gus. Gila- bricus quomodo olim de- pictus.

Apposita quidam antiqui inuentum cæcam & in vita lubricam volentes nobis repræsentare, depinxerunt adolescentem oculis velatum, pectore & capite nudum, manu dextra colligatum, ambulante per præcipitium & iter lubricum. Sed huic Adolescenti retrò aderat figura Senis cuiusdam, eo schemate quo depingi à nobis solet Tempus : & Senex ille ei paulatim detrahebat fila singula veli, quo erat obvelatus, ita vt tandem clarè videret. Significabatur itaque hac pictura Adolescentia, quæ non erubescit ob nuditatem, effrons & audax capite erecto ob arrogantiam, dextram habens ligatam sinistra libera, quia vix quippiam dextrè agit, sed sinistra omnia libertate licentiosa & præsumptuosa, per quam præcipiti gressu ruit in varia lubrica & damnoia peccata : donec tandem ætatis progressu incipit sapere, & præteritam vanitatem & ignorantiam agnoscere, paulatim velo discillio à Tempore retrò stante. Adiciamus & hic, Virgineum Beatissimam, quæ temporis & ætatis nostræ curam habet, Adolescentibus quos adamat hoc velum excæcans detrahente, vt clarè tandem videant, in quibus versentur periculis : eiusque vincula detrahere discolorere, vt opera sua rectius agant, vitantes lubricum & præcipitium, quod antea ob cæcitatem non prævidebant. Propterea igitur iure ei dicimus: *Solve vincula res: Profer lumen cæci.*

faciens pacem, & creans malum. Hæc mala pœna, cum non sint absolute mala, non nisi sub condicione à nobis depelli exposcendum est, si scilicet ita expediat saluti nostræ. Hæc ergo conditio subdeprecantes illud à nobis dirigitur: *Mala nostra pelle.* Ceterum, innumerabilia sunt mala, quibus homo cingitur durante hac misera vita, pro quibus gemitus meritò in eorum edit, dicens cum Plate: *Leuauis oculos meos in montes, vnde venies auxilium mihi.* Iustar Montium sunt Sancti, qui in cœlis minorum vertice fulgent, possuntque nobis auxiliari, quia apud Deum potentes sunt: scintilleque mala nostra, & ea inuentur non sine compassione, quia per similia transire eos oportuit. Mons autem in vertice montium est Maria, quæ vsque ad Deitatis solium sublimitatem suam exiit: vnde lateret omnes est potentissima, & simul promptissima ad succurrendum. Id eod seuerius dixit Plates: *Sicut oculi ancille in manibus Domine sue, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, vt misereatur nostri.* Similiter & dicere possumus: *Sicut oculi ancille in manibus Domine sue, ita oculi ad DOMINAM nostram, vt misereatur nostri.* Miserece nostri, o piissima Domina, quia multum repleti sumus deprecatione. Repleta est malis anima nostra, & vita nostra inferno appropinquauit.

LECTIO VIII.

Mala nostra pelle: Bona cuncta posce.

Pro quibus malis pellendis. & bonis poscendis. In uocanda B. M. V. Mala sine duplici culpa.

Duplicia mala, quæ possumus petere per Virgineis Mariæ intercessionem, & apud Filium auctoritatem à nobis depelli. Primi generis sunt mala culpa, hoc est, peccata, quæ quia absolute mala sunt, nec à Deo proueniunt, quia *Deus eius non est auctor, cuius est vltor*, teste d. Augustino) ideo vt ea amolatur à nobis, suppliciter & simplicitate debemus deprecari: nullamque hic oportet iactare conditionem. Cum enim Deo absolute displiceant, & grauissimè noceant nobis, ac retardent à summo bono, gratiaque diuina nos priuent, odio ea habere, & omni nitu à nobis auertere necesse est. Sic iurat feruenter orare Deiparam Virgineam, vt compassionis suæ oculis nos respiciens, & infirmitatem nostræ commiserans, liberet nos à peccatis præteritis, presentibus & futuris, & huc tendit ille versus, *Mala nostra pelle.*

Sunt impendia nobis mala spiritalia, sunt & corporalia: sunt interna, sunt & externa: sunt temporalia, sunt & æterna: à quibus omnibus Mariæ Virgineis ope liberamur. Quidam diabolicis suggestionibus intus vexantur, internisque tentationibus agitantur. Et cuiusnam felicitis auxilium implorabunt, quam Mariæ, & cum gemitu dicentes: *Mala nostra pelle?* Sunt qui patiuntur inquietudinem animi & conscientie angorem, tristitiam turbulentam, acediam opprimentem, aliasque tenebras interiores: iam non hæc grauiora mala: Sed illa luce sua dispellere potest auxiliatrix Mariæ. Hæc nempe sunt interna & spiritalia mala, pro quibus pellendis cœleste auxilium est necessarium. Sunt & alij qui affliguntur infirmitatibus, persecutionibus, periculis, & in dijs inimicorum, aliisque accidens deplorabilibus, quæ se, et familiam, vel consanguineos, vel affines concitant. Certè hæc vita scætar innumeris miseris & afflictionibus. Nec ferè elabitur dies aut hora, quin aliquid triste aut funestum accidat. In figura huius rei primus nuntius, qui annuntiabat Jobo infortunium quod acciderat, vix verba expleuerat, quin secundus aliquid duntiarer, mox deinde & tertius, illuc & quartus. Sic funesta funestis, nunquid nuntius succedebant, deligentes quid in hac miserie uolubili rota contingat. Sicut enim in rota molendini continua reuolutio est, axisque axem trudit, gradus gradum in aquam impellit & mergit; quod si mergat sursum, mox reuoluitur deorsum: ita se habet vita nostra, hora horam, dies diem trudit, & in miseriam nouas impellit, nouasque sollicitudines: si ex

Mala pœna.

Secundi generis mala vocant Theologi mala pœna: Et sic vocantur omnia, quæ nobis molesta sunt, afflictionesque & pœnas nobis infligunt, si cò & quartus. Sic funesta funestis, nunquid nuntius succedebant, deligentes quid in hac miserie uolubili rota contingat. Sicut enim in rota molendini continua reuolutio est, axisque axem trudit, gradus gradum in aquam impellit & mergit; quod si mergat sursum, mox reuoluitur deorsum: ita se habet vita nostra, hora horam, dies diem trudit, & in miseriam nouas impellit, nouasque sollicitudines: si ex

Amos 3.

De hoc malo intellige illud: *Si est malum in ciuitate quod non feceris Dominus.* Et rursus: *Ego Dominus, & non est alter formans lucem, & creans tenebras,* miseriam nouas impellit, nouasque sollicitudines: si ex

vaa emerit homo, in alteram citò recidit. Au-
numera possunt afflictiones & mala totius vite
nostri, immò, sufficit diu malitia sua, ait Domi-
nus. si ergo petimus Mariam, vt hæc mala etiam ex-
teriora, quatenus nocere possunt salutem nostram, de-
pellat nobis, vel patientiam & fortitudinem sug-
gerendo vertat in bona; vt sic transeamus per mala
temporalia, vt nos incidamus in æterna. Scire eni-
m debemus cum S. Bernardo, quòd tribulationes
& alia mala pœnarum & afflictionis tria nobis bona
conferre possunt. 1. Exercitium, ne virtus amoris
ostij torpore frigeat. 2. Probationem, vt nostra con-
stantia fortitudo ad exemplum hominibus imoretur.
3. Præmium, vt iuxta tribulationis modum homo
immenso gloria pondus accipiat. Quocirca suadente
eodem Bernardo, tribulationi in nos incurrenti tria
sunt opponenda, vt facilius & iuuuins perferatur.

Tribula-
tiones tria
nobis bo-
na confere-
unt.

Tribula-
tioni oc-
currenti
tria sunt
opponenda.

1. Electionum agones & angustie, quas patiuntur
qui pie viuunt.
2. Redemptoris afflictiones & molestia, quas ei sa-
uissimi Principes inuoluerunt.
3. Dispositio moderatricis iustitia, cuius altitudi-
nem, quæ virgo Ioseph summam adorare debe-
mus, non discenter. Hæc Bernardus in Sentent.

1. Electionum agones & angustie, quas patiuntur
qui pie viuunt.
2. Redemptoris afflictiones & molestia, quas ei sa-
uissimi Principes inuoluerunt.
3. Dispositio moderatricis iustitia, cuius altitudi-
nem, quæ virgo Ioseph summam adorare debe-
mus, non discenter. Hæc Bernardus in Sentent.

3. Bonam itaque est à Deipara postulare, vt avertat
à nobis morbos, pestilentias, calamitates, peri-
cula, ab igne, ab aqua, a tempestate, fames, bella,
torque flagella quibus percutimur, & plagas qui-
bus terremur. Sed tamen præcipue & enixissime
flagitandum est, vt depellat plagas spirituales, quæ
maiori nos inuoluunt periculo, quàm tempo-
rales.

Admirabilis fuit & terribilis Virga Moysis, quæ
velut instrumentum Ægypto tot induxit plagas. Hæc
enim percussit aquas, vertit in sanguinem, percus-
sit quoque fluuios & paludes eduxit ranas, &
cyniphes, & muscas; percussit aerem, induxit
grandinem & tenebras; denique pestilentiam &
victa saniosa in fluxit, tandemque primogenita
omnia acerbissimo cum luctu interfecit. O Virga
tot malis inductis plane exosa Ægyptijs, & lamena-
bilis, ac horrenda.

Virga etiam nomen competit Mariæ: Egressa est
Virga de radice Iesse. Sed Virga tota florida, suaui-
& amabilis. Virga virtutis ipsa est in manu Dei, sed
non ad infligendas plagas & inducenda mala; imò
potius ad illa depellenda seruit, & ad bona omnia
adducenda. Quapropter Virga ista omnes tollit
plagas, quæ in Ægypto nostra tenebrosa, hoc est,
in mundo possunt reperiri, propterea et canimus:
Mala nostra pelle.

Decem
plagæ Æ-
gyptiæ
seu milii
per B. M.
V. vt Vir-
gam sol-
uantur.

Decem sicut Ægypti plagæ, & totidem mala in
mundo perniciose præsidant, quæ MARIA, Vir-
go & Virga, sua intercessione depellit.

Prima fuit, conversio aquæ in sanguinem, ita vt
esse cruor in omni terra Ægypti loco aquæ pota-
bilis, quo cruore pisces omnes intermoriebantur,
& homines siti grauissima cruciabantur. Per san-
guinem in Scripturis sacris peccata designantur,

quæ ita in hoc seculo, cuius Ægyptus erat fortis, i. Plaga
exundant, vt rectè dicatur. Infecta terra in sanguine est conuer-
nibus. Propterea etiam dixit Propheta: Aquis ver-
sum Domini Filij Israel, quia iudicium Domino in san-
cum habitatoribus terra. Non est enim veritas, & quidem.
non est misericordia, & non est scientia Dei in terra, Plos.
Maledictum est mendacium, & homicidium, & fur-
tum, & adulterium inuadaverunt, & sanguis san-
guinem tetigit. Ecce vbi debet esse aqua veritatis,
aqua misericordie, aqua scientie & gratie diuinæ
ad reficiendas animas, non nisi sanguis corruptus &
inficiens peccati reperitur. Hoc intuentur MARIA,
omnes licentes in vitæ ad aquas, hydria benignita-
tis suæ tanquam altera Rebecca de puteo aquæ vi-
uæ haurit, & in canales refundit; à sanguine flui-
minibus mundi dehortatur, vt ultra non sint Viri
sanguinum, sed omnes Filij Dei, qui non ex sangui-
nibus, nec ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt.

Secunda plaga fuerunt Ranæ, ingredientes do-
mos, cubacula, lectos, furnos, cellas, plateasque
completesita vt nec foras progredi possent Ægy-
ptij vijs oppletis, nec intris manere, referit etiam
iouis penetralibus ad summam vique contigna-
tiones. Hinc fiebat vt & sedentium, & edentium
mensas, & cubantium lectos invaderent; ac con-
spurcarent omnia, cibosque corroderent, imò cum
cibus in eorum ora profunderent. Per has ranas desi-
gnati possunt rixosi, & inquiri, ac tumultuosi, qui
turbant pacem in domibus vel communitatibus,
per discordiam, per vanam loquacitatem, per detra-
ctionem, per inflationem; Ranarum instar inflati
& coarctantes, & impuritatem exhalantes, alijs
omnibus sunt tædio. Possunt & designari (inter-
prete Gregorio Nysseno) qui vitæ luxuriose & vo-
luptuose sunt addicti, quia hi instar ranarum in cæ-
no & luto, in aquis putidissimis agunt, fœdique sunt fœ-
tentes, alios turpiloquio inquietantes & commu-
culantes; quorum magnus est numerus. Vbi que ve-
rò penetant, in mensis, in conuiujs, in colloquijs,
in cubiculis, in penetralibus suam turpitudinem ex-
halantes. O Virgo Maria, amolire à nobis hanc pla-
gam virga virtutis tuæ: expelle hunc fœtorem flo-
re & odore charitatis & castitatis tuæ, vt concor-
des & vnanimes, vnusque moris habitantes in do-
mo Filij tui, in Ecclesia sancta Dei, verba nostra ni-
hil redolcant, nisi vnitatem, nisi pietatem, nisi pu-
ritatem, allegata procul omni contumione & dis-
cordia, omni rixa & coarctatione, omni gula, omni
denique putida corporum & verborum salacitate
& libidine. Amoue etiam à nobis Ranas, hoc est,
inflatas hæreticorum doctrinas iuxta S. Augustini-
qui loquacissima vanitate tumidi, è paludibus &
putidis aquis suis clamitant, & nobis importuni
sunt voce & clamore suo nocturno & diurno; con-
nanturque in penetralia nostra, & in penetralia do-
mus Dei sele ingerere, profana facta; omnia con-
spurcantes suæ veneno doctrinæ. Loquacitatem su-
cundiam & purant, impudentiam consuetam exstis-
mani, maledicere omnibus officiis bonæ conscientia su-
ascent.

2. Plaga
Ranarum.

2. Plaga
Ranarum.

dicant inquit Tertullianus. Tu illas abige & com-
pecceras iniquitas & iniquitates; imò illas in-
terime, quia, Tu sola cunctas hæreticas interemisti
in vniuerso mundo. Sic Mala nostra pelle, bona cum
illa posse.

3. Plaga
Cyniph.

Tertia plaga fuerant Cyniphes, per quos aliqui
intelligunt pediculos, alij pulices, alij culices. Mi-
nuta, sed molestissima animalia fuerunt, cuiuscu-
que generis fuerint, quæ multitudine sua totam æ-
gyptum, velut nubes expansa obumbrarent, inquit
Philo, & corpora aculeatis stimulis terebant, in
aures, nates, oculos involantes. Rectè autem per
hos cyniphes & culices intelligimus curas & solli-
citudines varias, quæ peccatores carni & mundo
deditos pungunt, inquietant, cruciant. Hæc est pla-
ga multorum atarorum & mundanorum, imò
& ambitionum, qui nunquam quiescunt, sed se-
cum continuo mordentes & pungentes curas cir-
cumferunt. O Beata Maria, Virgo Virginitatis, dis-
curre à nobis hæc cruciantes sollicitudines, vt in hæ-
reditate Domini tecum morari possimus, & partem
habere cum sancta illa quære, de qua dixisti: *In o-
mnibus requiem quaerit.*

4. Plaga
Muscari.

Quarta plaga fuit muscarum acerbissimarum,
quas caninas multi vocant. Et hæc significare po-
tèst odia & iras, quibus æstant, & sese mutuo
mordent ac laceraunt plerique litigiosi, detractores,
malefici, caninque homines, hoc est, caninis mor-
dibus præditi. Hæc plagam & mala, quæ parit, au-
dit, o Virgo, Virgo virtutis Dei, ab hereditate tua,
& hereditate Domini. Sis Ad vocata lites dirimens,
conter ventosas componens, iras & odia tollens,
mufcas eliminans, quæ animos & corda lanciant,
in pacem & concordiam omnes reducens sese mor-
dentes, sese inuicem consumentes. Hoc certe ex
corde petimus, dum dicimus: *Mala nostra pelle.* Tu
potes contere caput serpentis, & omne quicquid
venenatum est, eliminare potes, ac calcææ tuo
interimere. Hæc de te promissum Domini ha-
bes, & quidem in favorem nostrum; idèò suppli-
citer imploramus tuam gratiam hæc in plaga vene-
nata.

5. Plaga
pestis.

Quinta plaga fuit e silentia grauis animalium,
equos, alios, camelos, oves, boves depascens. Hæc
designat recordiam & stultitiam mortalium, qui
tamquam irrationabilia pecora viuunt in Ægypto
hæc tenebrosa: tamquam equi hincunt in viros
proximi sui: tamquam canes gibbosi sunt, & lu-
perbia rumidi: tamquam asini recalcitraant: tam-
quam boues & oves pascuntur ad occisionem, &
non nisi ventri indulgent: idèòque plagis Dei pro-
merentur affligi. Hunc fruendi, motem irrationa-
bilem amoue à nobis, o Beatissima Virgo, vt & si-
mul eximamur à plagis diuinis irrationabilium pec-
corum vertice incumbentibus. Bæc, ne illud in
nobis verificetur, malorum omnium origo: *Homo
cum in honore esset, non intellexit, comparatus est in-
uenti insipientibus, & simile factus est illis.* Sic, ad a-
lla nostra pelle, bona cum illa posse.

Psal. 48.

Nona plaga fuerat tenebræ densissima, quibus
involati fuerat Ægyptij cum horrore, ita vt non vis
derent seipfos, nec alios, quousque vincula tenebræ
constricti in caliginosa carcere iacebant, hæc tene-
bræ typos fuerat cæcitatatis, quem impij parturunt
in peccatis. Has potes est expellere Maria luce
sua & intercessione, vt supra dictum est, omnem-
que nostram cæcitatem tergere.

Sexta plaga fuit vesicarum & vicerum turgen-
tum. Io vicibus arguitur (interprete Origene & Vribe
Hidoro) dolosa huius seculi & purulenta malitia; ceterum
in vesicis tumens & inflata superbia; in ferore ve-
ficæ & vlcera elevante, ira ac furoris infamia. O-
mnia hæc tollere potest Beatissima Maria, quæ &
compefcit malitiam, & sanctem omnem sanam, & in-
sanam mundanam comprimit, furoremque miti-
gat ætatis & turgentis animi. Rufus ergo hæc
nobis plagas deprecantes, dicamus ei supplices:
Mala nostra pelle.

Septima plaga fuit grandis duræ, lapidis inflata
cum conituo & tempestate horrida, quæ nihil
molluit animos Pharaonis & Ægyptiorum. Hæc
ergo significat duram oblationem multorum
mundanorum in suis sceleribus, qui nec increpationes,
& nec correptiones diuinas volunt intelligere,
quantumlibet percutiantur. Hanc quoque obli-
uionem & duritiem auerte à nobis precibus tuis,
O MARIA.

Octava plaga fuit locustarum corrodentium
fœdantium domos, lectos, cibos, arbores, & quic-
quid viride ac fructiferum erat in Ægypto. Per
quam locustarum plagam S. Augustinus, & eius se-
cutores Prosper & Rupertus, dicunt significari
culpam & penam eorum, qui violant octauum
Præceptum, *Non solum testimonium dices.* Lingua enim
nempè mendax & detrahoria deare locustis no-
centior est. Quæ mendaces hæretici comparantur
locustis. Sic & S. Gregorius per locustas intelligit
linguas adulationum, quæ omnem virtorem virtu-
tum sua corrumpunt adulatione, dum ad appeten-
das laudes transitorias cor operantis inclinant. O-
Virgo potentissima; ab hac plaga locustarum ex-
emptos nos redde, quæ grande ingratum nobis
malum. Tibi autem de voce repetimus: *Mala nostra
pelle.*

Decima plaga fuit mors primogenitorum. Per hoc
hanc significatur damnatio animæ & mors eius, Meritum
quia animus primogeniti dignitatem & principatum
tuum obtinet in homine: idèòque grandis iustus rapin-
e esse debet de eius morte & damnatione. Hæc mors
& damnatio cumulus est & consummatio omni-
um malorum. Hanc auerte à nobis o pssima Ma-
ria, hisque vitioribus tuis, Virgo deuotissima, Virgo
consolatoris, Virgo decoris, Virgo virtutis, quicquid
nocuum esse potest eorum salutari, tua benignitate,
dilectione, directione, consolatione, potestare a-
molens ab eis. Tibi ergo iure milles repetimus:
Mala nostra pelle.

MANTE

Bona tua haec peccata

Sicut porro de peccatis per Mariam omnia mala nobis amovet, ita & per eam omnia nobis bona provenire postulat. Optamus ut ipsa non solum plagas delectat Aegyptiacas, vel Aegyptiacis similes, sed sicut Virga Moysis initium fuit illi cunctis omnibus bonis, educes eos ex Aegypto, aperiens viam maris, transitum faciens per invia & inaccessa, sepelens Aegyptios persequentibus, educensque postea de petra aquas ad refrigerium totius populi: ita MARIA Virga mystica educat nos de peccati tenebris, tutetur contra hostes, appetat viam in caelum, suppeditet nobis aquas vias, & omnia alia necessaria in terram promissionis fluentem lacte & melle nos tandem introducat, in illam, inquam, terram vivientium, in qua felix est omnium bonorum aggregatio perfectus.

Ceterum, sicut omnem maledictionem sollicita est a suis clientibus Virgo Deipara depellere, ita sollicita procurat omnem benedictionem, & quae cumque saluti conveniat. Sic & Rebecca Mater affectu specialiter protegens Iacob Filium suum paterfamilias, non solum eum ab iracundia fratris liberavit, sed etiam conciliata ei Patris benedictione, in Mesopotamiam cum fecunditate transmisit, & quicquid ei bonum iudicavit, ipsa sollicita pertransit. Talis ergo Mater est MARIA, immo longe precitior, sapientior, sollicitiorque de suis Filijs, voverunt enim benedictionem conciliet, omneque bonum procuret. Ipsa probe novit, quid nobis conducatur, quid bonum, quid malum: eius ergo pijs manibus pijsque voluntati omnia nostra securè possumus commendare. Si non solum Patres, sed & Matres norunt bona data dare Filijs suis, quanto magis Mater nostra caelestis? Merito igitur omnia nostra ei committentes (cum plerumque necessitiamus quid oremus, eumque spiritus sumus) generaliter ei supplices dicimus: Mala nostra pelle, bona cum ea posse.

Neque ipsa poterit esse similis Matri Filiorum Zebedaei, quae quadam immoderata cupiditate materiam, i tacis specie & pallio velata, honores & similia petebat Filijs, iuxta eorum votum. Sed repulsam passa est a Domino dicente, tam Matris quam Filijs: *Ne scitis quid petatis.* Mater scit bene autem qui haec viderat, interrogat exeuntem, perfectè quid petere oporteat, nec aliud petere possit, quam quod Matrem deceat, quodque Filijs conducatur, nec repulsam pati potest: *Pete Mater, non enim decet ut confundam faciem tuam.*

Concludamus haec omnia exemplo, quod refert Gregorius in libro de vita beatae, quo declaratur Virginem bonis temporalibus cum spiritualibus quandoque redire regere ad se confipientibus. In *Diocesi Leodisensi* quidam adolescens nobilis, episcopi sibi à parentibus relictis, in hisse & torneamenta dissipatis, compulsus fuit praedia sua ad vendere vicino nobili. Cum vero ad inopiam redactus, etiam consilij imperserit, dixit ei quidam rusticus suus, magis arribus in servitibus, *Domine, si mihi vultis credere, numquam venissemus*

sufficiens, sequimini me. Secutus est miser, quasi Evam vocem serpentis, quasi avio sibi illum aucupis, in laqueum Satanae cecidit. Duxit autem eum nocte in montem quoddam, ubi cum aliquo miscerat sermonem. Interrogat adolescens quem alloquitur: Cur ille? Non sit hoc vobis cura, silentium observate. Tandem adolescens adolecentem Satana dixit: Ecce nobilem hunc hominum meum adduxi vestra maiestati, ut eum pristinis honoribus & episcopi restituatur. Spendet Satana episcopi honores amplissimos, si modo velit sibi esse fidelis. Et renunciare Christo. Horret hic, & haeret adolescens. Sed homo ille perditionis serpentina rursus voce ait ei: *Quid timeris? unicuique verbum profertur. Dicite. Abrenuntio. Illo igitur persuadente, abrenuntiat Christo, & homagium offert Diabolo.* Hoc peractis, ait Satana: Non est hoc satis, debet etiam renunciare Matri Christi. Expaucescit adolescens, & dicit se nunquam id acturum. Cur vellicus? Fecisti quod maius est, at, quid vereris quod minus est? At ille: Licet vestrum mihi mendicandum sit, non acquiescam. Sic inspecto negotio redeunt. Iter autem eis erat iuxta quandam Ecclesiam, quam adolescens adveniens aperierat, desilite e quo, illumque comiserit villico, ut contingeret procederet, & eum in via expectaret. Ibi in ara erat imago Virginis puerum Iesum gestantis. Ecce mentis Mariae lux caput oriri in corde Adolescentis, uae vix contritiens in gemitibus & lacrymans tota liquefecit. Eadem hora diuino nutu adfuit alter Nobilis, cui omnia sua vendiderat, agnouitque Adolescentem lacrymantem & plangentem, ac lacrimas admirabatur quae ibi fiebant. Audiuit autem Virginem per os imaginis hunc in modum Filium suum alloquentis: Dulcissime fili, miserere huic peccatori. At ille faciem avertens, nihil respondit. Rursus rogabat Maria: Misereere ei, quia Iesum est. Cui Filius: Quid vis ut ei faciam, quandoquidem me abnegavit? Post haec imago puerum IESUM iuxta Aram collocavit, & se eius subsistentibus pedibus, dixit: Rogo Te Fili, ut propter me dimittas ei. Tunc Filius elevans Matrem, subiunxit: Nunquam tibi quicquam denegavi, propter te dimitto totum, & Mater dicit illi: *Prudens dimiserat culpam ab contritionem suam & poenam, ob Matris intercessionem.* Surgens egredietur adolescens, tristis de culpa, hilarius de indulgentia. Nobilis autem qui haec viderat, interrogat exeuntem, quid sibi velit oculis turbidus? Ille à vento id prodixit ait: Cui ipse: Non me laet causa tristitia tua. Habeo Filiam unicam, si in uxorem eam cupis, omnia tibi restitue, teg, habeam ex a se meum in statu. Consentit Adolescens, nuptiae celebratae sunt, omniaque bona sua recuperavit. Alerit Celarius haec accidisse circa Floret, quae olim erat Leod. Diocesis, nunc Namurcensis. Id autem factum est patrocinio Virginis quae & mala ab eo pepulit, & bona cuncta peperit. Merito ergo ei accinimus & nos: Mala nostra pelle, bona cum ea posse.

Qua bo
na B. M.
V. potenda

Matt. 20.

3. Reg. 2.

Exemplum.

LECTIO IX.

Thema. *Monstrare esse Matrem.*

Quomodo Mater Dei Mater officia emaria Dei nobis exhibeat.

MULTIS titulis Beatissimam MARIAM possumus honorare: ac inter ceteros hic ei gratissimus est, quo compellatur non solum Mater Dei, sed & Mater nostra. Est enim hic titulus plenus devotione & affectu, quo in nobis Filialem excitamus fiduciam, in ipsa mouemus & ad nos allicimus Maternam pietatem & amorem. Sicut ergo Filius nos docuit æternum suum Patrem Deum & Dominum postulum, fiducialiter Patris nomine cum ipso compellere & invocare, dum sic docuit orare, *Pater noster qui es in caelis*: ita ei gratissimum est, hanc & Matrem suam, Matrem etiam nostram agnoscamus, ac sub nomine Matris Filiali amore & confidentia invocemus. Et certe merito ipsa Matris titulo honoratur quatuor ex causis, quas compendiosè profert Albertus Magnus super *Millus*, & S. Antonius 4. p. 11. c. 14.

Mat. 6.

Primo, quia genuit omnes Sanctos spiritualiter. Secundo, propter curam quam gerit omnium. Tertio, dignitate, quia est primogenita ante omnem creaturam. Quarto, prioritate prædestinationis.

Causa 4. cur M. V. maritico titulo honoratur ab omnibus.

Ipsa nimirum ante omnia sæcula prædestinata est, ut esset ex quo recreandum fuit omne creatum. Et sic dicitur de ea, Dominus possedit me in initio viarum suarum, ut sim prima omnium, quæ pura creatura sunt. Hæc S. Anton. ex Alberto Magno loco citato. Sicut ergo eius Filius Christus, Sapientia incarnata, dicitur Principium viarum Dei, hoc est, operum eius, tum ob prioritatem prædestinationis, secundum suam humanitatem ante omnia alia Dei opera, tum ob primatum & principatum, quem obtinet inter illi: idem & Maria post Christum attribuitur, quia prima inter puras creaturas est prædestinata, Princepsque ac Domina omnium operum Dei est constituta. Nempè in electione & prædestinatione diuina Mater à Filio non fuit sejuncta, eique post Filium principatus super omnes homines & Angelos, non solum in ordine naturæ, sed etiam in ordine gratiæ, denique & in ordine gloriæ fuit decretus. Fuit ergo ipsa idem quædam sanctitatis in mente Dei, iuxta quam S. Angelos, Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, Religiosos efformaret. Et sic cum Deus B. Virginem mente concepit ab æterno, & prædestinavit hos omnes, adeoque & cunctos Fideles prædestinavit, ipsaq; potest dicere: In capite libri scriptum est de me, in primo scilicet loco constituta est post Christum in libro prædestinationis & electionis diuinæ, ideoque Regina dicitur & Mater omnium. Quia de re dicit Rupertus in persona Mariæ. Priusquam nascerer, Deo præsens adoram: antequam forem, bene illi cogitarem. Elegit me ante mundi constitutionem, ut essem sancta & immaculata in conspectu eius in charitate. Et si delicta ipsius esse cum Filij hominum, quanto magis delictabatur cum ipsa Ancilla Domini, miraculo eun-

Prov. 8.

*Hanc autem Maternitatem erga omnes licet ab æterno per diuinam præordinationem & electionem adeptam sit: illam tamen in tempore de congruo per actum proprium promeruit. Tum lub Cruce, per constantiam & vigilem, qua cooperata est, quo ad in se fuit, redemptioni totius generis humani, & consequenter novæ generationi Filiorum Dei, vnde & tunc omnes ei commendati sumus, tamquam Filij Mariæ, in persona Ioannis. Tum etiam antea, quando Angelo annuntiantem consensum dedit per humile sublimemque suum responsum, quo factum est, ut esset Mater Dei. Simul etiam facta est & Mater Christi & Mater nostræ, quia in Christo continebatur tamquam membra in capite. Vnde dum illud concepit, parturuit, peperit, nos quoque tamquam Mater concepit, parturuisse, peperisse censenda est. Acque sicut Rebecca contulit utero suo Iacob & Esau capita duorum populis, censetur Mater utriusque populis, vnde et dicitur: *Dua gentes & duo populi in utero tuo sunt*; ita & Maria Christum, in quo omnes electi continentur, gignens, Mater omnium dicenda est. Huc refert S. Ambrosius de virg. c. 14. illud: *Venerimus sicut acerum tristici, vallatus libijs*. Vnum granum erat Christus, factum in terra virginica inter lilia castitatis, puritatis, sanctitatis: dicitur tamen *Acerum tristici*, quia virtute omnes Fideles complectebatur, quos etiam incemerat Mater utero suo sacratissimo & fecundissimo eniti promeruit coelitus irrorata.*

B. M. V. post Idem, iuxta quam quatuor in Deo omnes sancti efformantur. Plal. 39. in cap. 2. Cantie.

Quapropter S. Bernardinus asserit B. Virginem in conceptionis Filij Dei consensu plus promeruisse, quam omnes Angeli & homines in cunctis conuagationibus & actibus suis. Hanc assertionem tra-

cturam Filiorum hominum: Hæc Rupertus. Vltimus: Sicut Christus fuit noui mundi principium, quia nouam Ecclesiam, nouumque Christianorum & Sanctorum cærum instituit & progenuit, ac deinde per resurrectionem tamquam regenerationem alteram nouæ ac beatæ vitæ exordium dedit, & Beatorum familiam effecit, ideoque ab ipsa vocatur PATER FVTVRI SÆCVLI. Sic & Maria nouo Christianorum sæculo, nouo auroque Virginitatis, Martirij, Sanctiorumque omnium mundo exordium dedit. Quare iure etiam vocari potest MATER FVTVRI SÆCVLI. Hinc illud Sybillæ apud Virgilium ecloga 4.

Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo. Iam redit & Virgo, redeunt Saturnia sæcla: Iam noua progenies Cæli demititur alto.

Propterea etiam dicunt Theologi, quod omnes sæculorum ordines, successiones, & status, optantur videre Virginem hanc & Matrem concepti & nasci Cui conforme est illud Damasceni, Certabant scæcula quoniam maxime ortu tuo gloriaretur Verum æternum conuersionem superans præfinitum Dei consilium, à quo facta sunt scæcula: & postrema prima facta sunt, dum ipsi felicissima tua Natiuitas obit: Hæc ille.

*Hanc autem Maternitatem erga omnes licet ab æterno per diuinam præordinationem & electionem adeptam sit: illam tamen in tempore de congruo per actum proprium promeruit. Tum lub Cruce, per constantiam & vigilem, qua cooperata est, quo ad in se fuit, redemptioni totius generis humani, & consequenter novæ generationi Filiorum Dei, vnde & tunc omnes ei commendati sumus, tamquam Filij Mariæ, in persona Ioannis. Tum etiam antea, quando Angelo annuntiantem consensum dedit per humile sublimemque suum responsum, quo factum est, ut esset Mater Dei. Simul etiam facta est & Mater Christi & Mater nostræ, quia in Christo continebatur tamquam membra in capite. Vnde dum illud concepit, parturuit, peperit, nos quoque tamquam Mater concepit, parturuisse, peperisse censenda est. Acque sicut Rebecca contulit utero suo Iacob & Esau capita duorum populis, censetur Mater utriusque populis, vnde et dicitur: *Dua gentes & duo populi in utero tuo sunt*; ita & Maria Christum, in quo omnes electi continentur, gignens, Mater omnium dicenda est. Huc refert S. Ambrosius de virg. c. 14. illud: *Venerimus sicut acerum tristici, vallatus libijs*. Vnum granum erat Christus, factum in terra virginica inter lilia castitatis, puritatis, sanctitatis: dicitur tamen *Acerum tristici*, quia virtute omnes Fideles complectebatur, quos etiam incemerat Mater utero suo sacratissimo & fecundissimo eniti promeruit coelitus irrorata.*

Quapropter S. Bernardinus asserit B. Virginem in conceptionis Filij Dei consensu plus promeruisse, quam omnes Angeli & homines in cunctis conuagationibus & actibus suis. Hanc assertionem tra-

MANTE

Tom. 2. tione ista confirmat. Omnes qui meruerunt, nihil aliud paruerunt mereri, nisi secundum varium statum & gradum gloriam sempiternam. Hæc autem Virgo in se lo admirando consensu meruit totalem formam extrinsecam, dominum & primatum totius Orbis, plenitudinem omnium gratiarum, omnium donorum, & omnium virtutum, omnium beatitudinum, omnium fructuum Spiritus, cunctarum scientiarum, interpretationes sermonum, spiritus prophetia, discretione spirituum, operationum virtutum. Meruit fecunditatem in Virgine, Maternitatem Filii Dei. Meruit quod sit Stella maris, Regia Cæli, & super omnia quod Regina & Mater misericordiam nuncupetur. ac tali nomini consequatur effectum. Vnde meruit de ipsa dicitur: Multa filia congregaverunt divitibus, & supergressa est universis. Hæc ille.

Mater-nus Virgini affectus
 Cæciliam, sicut ipsa spiritaliter genuit omnes Fideles, sic etiam suum habet maternum, quo eos amplectatur ac protegat, vberaque faciat, quibus lactet & alatur. De eius sinu pietas & eruditio dicitur Guericus Abbas, ser. 1. de Assumpti. Nullatenus creditur: materis esse felicitatis & gloria habitare in sinu Abrabæ, quam in sinu Mariæ, cum ibi non suum in se possideret Rex gloriæ. Gavius admodum fuit S. Dominicus, vt patet in eius vita. lib. 2. c. 12. & c. eiusque Filij, dum ei reuelatum fuit sub pallio Beatiſſimæ Mariæ, se suosque speciali protectione fovet, & peculiari amoris brachijs in sinu eius stringit. Exiit de tanta devotio & reverentia, tantumque amandæ & colendæ Virginitatis studium, cum amore ignito, & fiducia filiali, in eis excitatum est, vt nihil nisi eius honorem respirarent, & alijs inspirarent, si que in omnibus ad ipsius præsidium confugerent, tanquam ad matris sinum. Hinc illud Salvæ Regiæ, Mater misericordie, tantâ celebritate ab eis quotide decantatur, in quo frequenter prædicare via est Mater hæc clementissima, & eis benedictum fructum ventris sui Iesum specialiter favore benignum ostendere, vt semper fervente zelo gloriam Filij, Matrisque procurarent, verbo prædicationis, exemplo conversationis, affectu orationis & meditationis. Quia enim hæc ratione ei filios procurabant, Filio eius vnguento & primogenito futuros coheredes, idcirco eis specialem affectum & protectionem exhibebat; immo Filij sui curam committebat, vt esset per eorum vigilantiæ zelum. Primogenitus in multis fratribus.

Exemplum.
 Sic & alijs ordinibus Religiosis sese Matrem ostendit, maxime illis qui Filios novos Deo parere, aut illos iam genitos speciali curâ in pietate cultuque dirigere & conservare conitebantur. Istud enim Maria reputat idem esse ac sibi cooperari gignendo vel conservando Filio suo. Hoc quodam visione ostensum est viro nobilitate & virtute illustri, Cambersonensi Abbati, cui Fastredus nomen. Cum de Clavallensi Abbate eligendo conventus haberetur, ad quem et ipse vocabatur, veritus ne ipse eligeretur, excusavit se, ne cum alio veniret. Sed frustra, quia vna omnium voce electus est. Quo nuncio turbatus animo, Cæciliam, sicut ipsa spiritaliter genuit omnes Fideles, sic etiam suum habet maternum, quo eos amplectatur ac protegat, vberaque faciat, quibus lactet & alatur. De eius sinu pietas & eruditio dicitur Guericus Abbas, ser. 1. de Assumpti. Nullatenus creditur: materis esse felicitatis & gloria habitare in sinu Abrabæ, quam in sinu Mariæ, cum ibi non suum in se possideret Rex gloriæ. Gavius admodum fuit S. Dominicus, vt patet in eius vita. lib. 2. c. 12. & c. eiusque Filij, dum ei reuelatum fuit sub pallio Beatiſſimæ Mariæ, se suosque speciali protectione fovet, & peculiari amoris brachijs in sinu eius stringit. Exiit de tanta devotio & reverentia, tantumque amandæ & colendæ Virginitatis studium, cum amore ignito, & fiducia filiali, in eis excitatum est, vt nihil nisi eius honorem respirarent, & alijs inspirarent, si que in omnibus ad ipsius præsidium confugerent, tanquam ad matris sinum. Hinc illud Salvæ Regiæ, Mater misericordie, tantâ celebritate ab eis quotide decantatur, in quo frequenter prædicare via est Mater hæc clementissima, & eis benedictum fructum ventris sui Iesum specialiter favore benignum ostendere, vt semper fervente zelo gloriam Filij, Matrisque procurarent, verbo prædicationis, exemplo conversationis, affectu orationis & meditationis. Quia enim hæc ratione ei filios procurabant, Filio eius vnguento & primogenito futuros coheredes, idcirco eis specialem affectum & protectionem exhibebat; immo Filij sui curam committebat, vt esset per eorum vigilantiæ zelum. Primogenitus in multis fratribus.

Rom. 8. Exemplum secundum.
 Dicere itaque poterant Virgini illud: Exaltabimus & letabimur in te, memores vborum tuorum super vinum. Felicissima sunt, o amantissima Mater, vbera quibus Filium tuum lactasti: sed felicissima quoque & fecundissima sunt vbera tua spiritualia quibus fratres & coheredes Filij tui lactasti. Sanctissima sunt super omne quod lapidum est & fave: idcirco filij tui exultabunt, & letabuntur in te, ac in vberibus tuis, respicientes omne vinum voluntatis

Beronam deserens, Monasterium Carthusianorum, quod Vallis S. Petri dicitur, adiit, ibique aliquot diebus latuit. Dum vero noctem diei in oratione contingeret, in extrinsecum raptus Virgo cum Filio in vlna exhiberi. Hæc Vir Dei advertebat, in genua provolutus, humillimè rogat vt sui miseretur. Cui Mater & Virgo Quid turbatus? Accipe Filium in meum, cuiusq; curam gere fidelem. Sic Filium in eius vlna & brachia deposuit, vberibus onus nobis. Mox oculis fugit, Virque Dei ad se rediens, verbum hoc ab ore Altissimi prædixisse, illoque qui sua cura committabatur, verò Filio Dei & Maria leſu Christi verè esse intellexit. Ita habetur in Annal. Cisterciæ. c. 30.

Quantum ad vbera huius Matris, mox agnita fuerit ab initio Ecclesiæ, quia per illa novos fideles, quasi modò genitos infantes lac sine dolo concupientes, lactavit & aluit, vt gustarent quod suavis est Dominus. Lacte scilicet doctrinæ facies eos pavit, luce sapientiæ suæ illos illuminavit, exemplo pietatis corroboravit. Agnita fuit etiam honorata vt Mater Filij Dei, habens duo vbera nulli alteri competentia Matris. Agnita fuit etiam vt Mater omnium Fidelium, vberibus geminæ charitatis, vberibusq; misericordie & pietatis adornata in gratiam eorum. Vnde in eam speciali affectu ferebantur.

Sicut enim agnelli instinctu naturæ inter mille oves matrem quæ runt, matrem agnoscunt vel solâ voce: Ita electi inclinatione gratiæ Virginem Mariam tanquam matrem agnoscunt & colunt; ad eamque recurrunt, sicut agnus ad vbera matris, aut sicut pullus ad alas gallinæ, quæ eum fovit & peperit.

Hoc confirmat auctoritas S. Ippatii, Antiochiæ post Petrum tertij Episcopi. Alieit enim quod omnes qui ad fidem veniebant, continuo flagrabant desiderio videndi Mariam, & ad eam concurrerebant. Hinc & ipse S. Dionysius per S. Paulum Athenis conversus Hierosolymam venit cum multis Sanctis Fratribus, ad contuendum corpus illud, quod Auctorem vitæ Deumque in se tulerat, vt taltatur lib. de divinis nominibus, c. 3. Si videns Moyses Rubum igne circumdatum, & nihil in flore aut virore læsum admirabatur, dicebatq; Vadam, & videbo visionem hanc magnam: Non absimiliter primi Fideles audientes de Maria, Rubo illo involato, qui Divinitatis ardorem sine Virginitatis læsione sustinuerat & pepererat, dicere poterant cum Moysse: Vadam, & videbo visionem hanc magnam.

Dicere itaque poterant Virgini illud: Exaltabimus & letabimur in te, memores vborum tuorum super vinum. Felicissima sunt, o amantissima Mater, vbera quibus Filium tuum lactasti: sed felicissima quoque & fecundissima sunt vbera tua spiritualia quibus fratres & coheredes Filij tui lactasti. Sanctissima sunt super omne quod lapidum est & fave: idcirco filij tui exultabunt, & letabuntur in te, ac in vberibus tuis, respicientes omne vinum voluntatis

Que sint vbera B. M. V. & illa quomodo agnita.

Electorum desiderium videndi B. M. V.

Exod. 3.

Cant. 1.

Isa. 66.

Ibid.

sa. 66.

Can. 7.

E. M. V. multipli- ei lacte sacris v. beribus suos la- ctis. La- ctis fidei & sapin- tia. salu- tatis.

pratis terrenæ præ lacte devotionis, quod ex te su-
gunt. Hæc sunt vbera, de quibus illis dicitur per
Prophetam: *Ad vbera portabimini, & super genna ad-
blâdiatur vobis, Quomodo si cui Mater blandiatur:*
ita ero consolator vos. Christus Dominus nobis Ma-
terem constituit Matrem, per quam nos consolatur,
& dicit nobis: *Exultate in ea omnes qui diligitis eam.*
Certè hæc est Mater, de qua idem dici potest quod
eodem loco de Sion, hoc est Ecclesia, dicit Pro-
pheta: *Quis audivit unquam tale quis vidit huic si-
milit? Nunc quid parvulus terra in die vnatu par-
tur gens simul, quia parvulus & peperit Sion filios
suos, Quoscumque peperit Ecclesia, hos parvulus
& peperit Maria.* Et quidem in die illa quâ Chris-
tum concepit, qua Christum peperit, omnes si-
mul electos concepit & peperit, ut sententia est, ut
declaratum est. Et hæc utraque dies admiratione
digna est. Sed agnoscendum, quod Deus eam pare-
re facit vna die totum genus electum, eam facit
dam reddens, qui ab æternitate totus est fecun-
ditatis origo, & primum principium. Quapropter
dicit: *Numquid ego qui alios parere facio, ipse non pa-
riam? Si ego qui generationem cæteris tribuo sterilis
eros, Sic correspondit fecunditati. Et tibi Patris in
Cælis, fecunditas Mariæ Matris in terris Cuius
terius Pater verum dedit ad portandum & pari-
endum Filium suum cum coheredibus, fecunditate
virginæ & admiranda: sed & Filius postquam
Crucem ascendit, dedit vbera pro collegæncis suis
vberima & saluberrima, Huc refertur potest illud
Dixi, ascendam in palmam, & apprehendam fructus
eius, & erunt vbera tua sicut horri vineæ. Hoc Ec-
clesiæ dicitur, hoc & Mariæ quia Christus Domi-
nus postquam in palmam Crucis conscendit, ubi
victoriam de hostibus reportavit, tunc Virginis
Matris vbera agnita sunt, tanquam fertilissimi &
dulcissimi horri quandoquidem per totum orbem
decanantur fuit vberibus suis lactasse Dominum
Iesum, nec ei deesse spirituales mamillas, quibus e-
ius lactet fratres adoptivos, ut sit ipse Primogenitus
in multo fratribus.*

Dicamus ergo, quod Maria Mater multiplici
lacte sacris vberibus suis lactet, ab initio usque
modò.
Primo lacte Fidei, & doctrinæ ac sapientiæ sa-
lutaris, quam & in alios possint refundere. Hoc lac-
te abundè replevit sanctum Bernardum, cui in
symbolo specialis hæc in re favoris etiam lac ex
vberibus in os stillasse per imaginem suam asserit-
ur, dum cum fervore oraret, & illud rememora-
ret: *Monstra te esse Matrem.* De hac re sic Poëta
quidam.
*Cum tibi maternam Bernardus VIRGO, salutem,
Dicit, materni munus amoris habet,
Hæc tua divinum distillat mamma liquorum,
Arida cui cupido cessat in ore sitis!
Virgo tunc sicut quem fundis ab vberibus vorem:
Miris a vberibus refero, vere sicut E va sitim*
Ceterum Bernardus, quod Iesu collegæncus, fav-
ri corona gloria in manu Domini, & Dandem

ultima sapientia fuit prædictus, lacque Virgineum S. Bern.
cum melle sublingua eius reperitur, quoties de in-
fancia Christi mysticis dicitur in suis libris, sive
de Incarnatione, sive de Nativitate. Testis est ce-
nim auctor vitæ eius, quod in his qua ad illud perti-
nent sacramentum, & sensus ei profundior, & sermo-
piofor suppeteret. Testis est & tractatus quem edi-
dit in laudem Genitricis Dei Mariæ, super illud
Euangelij, *Missus est Gabriel ad Mariam Virginem*, qui
omnino lacte sapientiæ superat fuit, & excellit.
Hoc fidei & salutaris doctrinæ lac a Deipara
Virgine & Matre mutuantur multæ Virgines, quæ
in Symbolo candidæ fidei & castæ innocentie in
martyrio suo pro sanguine lac profundere vifæ
sunt Sic de S. Catharina legimus, ex collo eius
virginico per speculatore percussio lactis rivulum
emanasse, non solum castitatis & innocentie, sed
etiam sapientiæ symbolum manifestum. Simili-
ter de S. Aquilina Virgine habemus apud Sotium
13. Julij, quod ea quidem post multos cruciatus
diffusissimos iussa sit gladio ferri: Cum tamen ad
locum certaminis & coronæ ventum foret atende-
tissimo spiritu Deum peccata, placidissimè efflavit
animam, antequam Carnifex gladium in virginicæ
vibraret cervicis. Ne autem Carnifex officio
desuisse videretur, ex sanguine caput prædidit, ex
quo lac pro sanguine in terram distulit. Sic deni-
que refertur in martyrio S. Fidei Virginis & Mar-
ty is ex Metaphraste anno Dom. 122. quod cum
Iudex furore percitus, mamillas eius excidit sufful-
set, novo & miro prodigio lac profluxit pro san-
guine, qui niveo quodam candore, stupente Iudice,
eam exornavit.
Idem de S. Paulo testatur S. Ambrosius, sic disse-
rens: *De Pauli cervicis, cum eam persecutor gladio
percussisset, dicitur fluxisse lactis magis unda, quam
sanguinis. & mirum in modum S. Apostolum baptis-
mum gratia in ipsa cade extulisse splendidi, potius quam
cruentum. Quid enim mirum si abundans lacte Nutri-
cis Ecclesiæ, sicut ad Corinthios dicit; Lac vobis po-
rum dedit?*
Similiter dicimus: Quid mirum si abundat lacte
Nutrix Ecclesiæ Mariæ? Quid mirum, si & illud
Virginibus & Martyribus vberim valeat commu-
nicare omnium Mater? Audi Guariticum Abba-
tem, Mariam cum Paulo sic confitentem: *Sed servus
Christi filios suos iterum atque iterum parvulis, cura
atque desiderio pietatis, donec se metum ei Christi
quam magis ipsa Mater, Christi: Et Paulus quidem
genuit eos in verbo veritatis, predicando. Maria autem
longè divinius atque sanctius Verbi ipsi generando
Laudo quidem in Paulo predicationis mysterium: sed
plus miror ac veneror in Maria generationis mysteri-
um. Hæc ille. Et hoc quidem generatiois my-
sterium non solum in eo est quod Filium Dei ge-
neravit, sed etiam quod simul omnes Filios Dei
adoptivos, ut ante instantiniam. Quocirca i-
dem Guariticus Abbas Mariæ attribuit illud. E-
ius corona gloria in manu Domini, & Dandem*

MANENTI

S. Bern.
qua Col.
lactans
Iesu Chri-
sti
Lm. 1.
S. Virg.
res. lac
pro san-
guine su-
perat
Serm. 44.
Serm. 1.
de Al-
fampi.

regni in manu Dei sui. Nō vocaberis ultra Desolata, & labia dentibus suis commāduare cogetur. Cum terra tua non vocabitur amplius Desolata: sed vo- que iucet aspectu horrendus, vidit iuxta caput le- eaberis, Voluntas mea in ea. Terra tua inhabitabi- bus quēdam saci Angelicā, qui creditur fuisse Ange- tur. Habitabit enim in venis cum Virgine, & habita- lus eius custos, sic B. Virgine alloquunt em. O Domi- bunt in te Filii tui. Equidem hac scimus de Eccle- na misericordis, fons pietatis, hac cine est lingua in be- fa sponsa Christi generaliter scripta esse: attā- atificationem ventris & parvi tui longe vsu & ara men Virgini specialiter posse accommodari, agno- denti affectu se assuefacta, ut gene nil aliud sonare scimus. Audi verba dicti Abbatis pia & erudita nescit in Ecclesia Dei? O Domina & Mater, si tu es tu- O Maria, non vocaberis ultra Desolata, & terra tua is, qui adortu suu? Vix hac dixerat, & ecce Mater Do- nō vocabitur ultra Desolata, ut quia Virgo, ideo sis in- mini ad lectum propius accedit, extracta, ubera vna facunda, sed vocaberis, Voluntas mea Cū est. Dilectus est immittit in os agri, & sancti lactis sutoro infuso, Filius meus in ea. Habitabit enim iuvenis in Virgine subitū lingua in egritatem, labiū antiquum decoras & habitabit in te Filius tuus in modo habitabit in te Fi- corporis, pristinam restituit sanitatem. Surrexit ergo lu tui. Quod quidem vltius his verbis explicat: incolunt, & hanc circa se expertus misericordiam, Ipla unica Virgo & Mater, qua se Patri vnicum ge- non solum gratiarum actione, sed & morum mutati- nuisse gloriarū, eundem unicum suū in omnibus eius one illam omnibus capit predicare. Nam cum faculo memris amplectitur, omnium, in quibus Christum antea deditus esset, abundās opibus, se & sua Deo mō- suum formari agnoscat, Matrem se vocari non consu- cipans, vitam auxit religiosam. Hæc Belvacensis. ditur. Hæcille ad nōstrum propositum accom- An non hic se Matrem ostendit Maria? Merito modē. Quia verū tot filios peperit, aluit ad matrem ergo repositus: Latamini & exultate in ea omnes ritatis gratiam, & æternitatis fructuonem percipiat qui diligitis eam, ut sugatis, & repliamini ab ubere ideo vocatur Corona gloria in manu Domini, quia vt consolationis eius Quomodo si cui Mater blandiatur, alibi dicit sapiens, Corona Parentum gloria Filiorū. ita ego consolabor vos, ait ipsa. Notum est quomodo Splendor ergo Corona Martiane multitudine efflu- Mater consolatur infantem, sed maximē v- beribus. Quod si Mater obliuiscit potest illius, ego getur, quod de ea possit dici: Habitabant in te filii tui, imo tanquam Splendidum diadema regni citumcingent, & coronabant e. O quam ei glorio- sum, dum in congregatione tot Religiosorum fa- miliarum, & tot Sodaliciorum Partheniorum, per Orbem diversis in locis in laudem Virginis con- gregatorum, postquam diceret: Monstra te esse Ma- trem. Leua in circuitu oculos tuos, & vide, omnes isti congregati sunt, venerunt tibi, Filii tui de longe venier- & Filii tua de latere surgent. Vel vt alia lectio ha- bet. Filia tua & Filii de latere tuo surgent. Quid su- gent, nisi vbera fidei & pietatis, vbera gratiæ & sanctæ doctrinæ, quibus se Matrem ostendit iam ab initio Ecclesiæ? Quid fugent, nisi lac ad quod convocatur omnes qui sine dolo crescere cupi- unt in salutem?

Quomodo
M. V. coro-
na gloriæ
in manu
Domini.

Isa. 60.

B. M. V.
multos u-
beribus
consolati-
onis lau-
dat.

Exemplū.

Secundū dicamus, quōd Maria afflicto sibi de- votos lactet, vt Mater, vberibus consolationis. In huius rei synbolum B. Fulberto Abbate (teste Ba- ronio tom. 11. de grotanti) adfuit per visum, fugen- daque aperuit sacra vbera, ad consolationem eius, & ad patientiæ firmitatem. Fuerat hic nempe de- votus Virgini Filius, Basilicamque in eius hono- rem struxerat, & Librum in eius laudem scripse- rat. Refert quoque Vincentius Belvacensis l. 7. cap. 84. de quodam Ecclesiastico viro, ei morem fuisse continuum, quoties Ecclesiæ in ingrederetur, vel egre- deretur, vel per illam transiret, omni cum devotio- ne & humilitate genu flexo coram imagine B. Ma- riæ cum salutatione Angelica illud pronuntiare: Bea- te ueneri que in porta viui, & Christe beata ubera qua te laudauerunt Deum Salutarem meum. Contigit ip- sum egritate, & tantus inualuit dolor, vt linguam

Isa. 66.

3.
B. M. V.
uberibus
consolati-
onis lau-
dat.

Salve Mater pietatis,
Et totius Trinitatis
Nobile trichinum.
Gloriosa Virgo ei apparetis, & quasi pro honoris
laude satisfaciens, eidem altissimi humilitatis
verticemincl navit. Testis est Thomas cantipra-
to. l. 1. Apud. c. 19.
De eidem vberibus dicebat S. Bernardus: Nec
ad Mariam accedere trepidat humana fragilitas:
E 2 nihil

nihil austerum in ea, tota suavis, omnibus offerens
 Lac & Lanam. Omnibus omnia facta, sapientibus
 & insipientibus copiosissima charitate debitorum so-
 fecti: omnibus misericordia suam aperit, ut de pleni-
 tudine eius accipiant universi. Et rursus auctorem
 Bern. omnes ad hanc convocatus vbera, & ad grati-
 tudinem erga talem matrem: Sileat misericordia tam
 eam à Virgo si quis est qui invocatum te in necessita-
 ribus suis, sicut me miseris defuisse. Nos quidem servuli
 tui ceterum in virtutibus congaudemus tibi, sed in hac
 potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem, miramur
 humilitatem: sed misericordia miseris sapit dulcius:
 misericordiam amplectimur charius, recordamur sa-
 pius, crebrius invocamus. Hac est enim que salutem
 omnibus impetra vit.

Numquid non ostendit se esse Matrem, dum
 in clamat: Ego Mater pulchra dilectionis, & agniti-
 nis, & sancta spoi Transi ad me qui concupiscitis me,
 & generationibus meis adimplemini. In me omni-
 gratia via & veritas, in me omnis spes vita & vir-
 tutis. Adverte illud: Transi ad me qui me concupi-
 scitis, ut Matrem: Quasi dicat: Aliena vbera relin-
 quite, & lac inspidum; tranfite à peccato ad gra-
 tiam, à vanitate ad veritatem, à complexu sceculi
 ad complexum mei amore casto.

Numquid rursus ostendit se esse Matrem, dū
 cum Sapientia incarnata Filio suo ipsa Sapientie
 Mater dat vocem suam. In fumis excellisq; verti-
 cibus supra viam in medijs semitis stans, iuxta
 portas civitatis, in ipsis foribus loquitur, decens:
 O Viri ad vos clamio, & vox mea ad filios hominum,
 intelligite parvuli a stultia, & insipientes animadu-
 rite. Relinquitte infantiam, & vivite, & ambulate per
 parviam prudentiam. An nō hoc est ab vberibus sceculi
 insipientes ad sua vbera convocare, vti aut sapi-
 entes, & desinant esse parvuli in herentes inanibus
 crepidibus & vanis succatque bonis: Et quā-
 do nam id clamor honore in fumis excellisq;
 verticibus, nisi quando in Oratorijs & Ecclesijs
 honoris suo dicatis inmittitur cordibus hominum
 vox infans, & increpans, aut exhortans ad con-
 versionem: Item quoties in illis locis ex cathedris
 suis & pulpitis similibus concionatores ad me-
 horem fugem, vocat peccatores, roties Maria
 censetur predicare prudentiam & sapientiam Filij
 hominum, & eos exhortari ad veram humilita-
 tatem, charitatem, puritatem, amorem Dei & ti-
 morem, in quibus veta prudentia & sapientia con-
 sistit. Et quia tot Templi, Basilicæ, & Oratoria om-
 nibus penè locis Virgini sunt erecta, semper ibi
 ipsa censetur in fonte Filij hominum: Relinquitte
 infantiam, & vivite, & per viam prudentie ambulate.
 Item: Transi ad me qui concupiscitis me, & genera-
 tionibus meis adimplemini, iure, quod idem est, ab
 vberibus meis.

Certe in sola vel Urbe Romana plurimæ sunt
 celebres Ecclesiæ, partim Clero, sed maximo nu-
 mero sacris Religionibus addictæ, vbi sub tutela
 & vberibus Mariæ magnæ pascantur Religiosi &
 eius ope & nomine homines huius sæculi ab infan-
 tia & vberibus vitæ carnalis, ad veram sapientiam
 cohortentur & traducant, quia cupit omnibus
 monstrare se esse Matrem.

- Carthusiani possident Ecclesiam S. Mariæ An-
 gelorum.
- Dominicani servunt Deo in Ecclesia S. Mariæ
 de Minerva.
- Franciscani in Ecclesia agunt S. Mariæ de Ara-
 ca.
- Augustiniani inco sunt Ecclesiam Nostræ Domi-
 næ de Populo.
- Canonici Regulares S. Augustini Ecclesiam
 Nostræ Domine de pace.
- Carmelitarum in Ecclesia Nostræ Domine Trans-
 portum,

Bern. 4.
 de Assumpt.

4.
 E. M. V.
 iustis in
 hoc sculo
 exhibet
 vbera
 candida
 & rubi-
 cunda.

PANTE

Thron. 4.

Ma. 23.
 Lucas. 3.

B. M. V.
 & c.
 & c.
 & c.
 & c.

Quartò dicamus, quod Maria iustis exhibeat,
 tamquam Mater, vbera candida & rubicunda, &
 quibus liquorem exurgant omnigenæ virtutis, o-
 migenæque lac devotionis. Hinc ad eam tam-
 quam agniti candidi omni tempore accesserunt:
 qui virtute & pietate floruerunt: fuerantque hu-
 jus Virginis alumni omnes Sancti. Atqui aliqui
 eorum tantam celestis lactis copiam per Mariam
 suserunt, ut eam etiam aliis communicare possent,
 eosque eodem lacte alere. Testis est S. Augusti-
 nus, cui illud inscribitur: Hinc lac for ab vbera. Hinc
 pastor & vulnere. Testis S. Domitius, Franciscus
 Benedictus, Ignacius, Xaverius, Carolus Borro-
 meus, qui mirum zelum, & miramque devotionis
 suavitatem hauserunt de virgine fonte & vbera;
 eamque in alios refuderunt magnâ charitate &
 fecunditate. Hi sunt Nazareni à Virgine Nazarena
 geniti & alii, de quibus dici potest. Candidiores
 sunt, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo
 Saphyro pulchrioribus. Puritate vitæ nivei referunt,
 nitore & suavitate devotionis emineat quasi lac-
 te, charitate & favore ebulliantur, celesti
 conversatione saphyro similes sunt. Sed vnde
 hæc omnia? Quia Nazareni sunt. Iesu etenim Na-
 zaræo consecrati per Mariam, ab ea candore lactis
 sui divini sunt educati & imbuti: Iesuque Filij
 Mariæ esse sancti, non possunt non esse
 floridi & purissimi.

Ceterum, qui de horum Nazaretorum & Filio-
 rum Mariæ numero esse cupit, & vberibus eius fa-
 eratissimis communicare, oportet ut ab vberibus
 mund, carnis, & peccati se separet, hoc est, à volu-
 ptuaria, & impia, aut impura vita: Quæm necesse
 scientiam, & quem intelligere facies auditum & abla-
 tos à lacte, avulsos ab vberibus. De quibusdam
 conuenit Dicitur: Inundationem maris quasi
 lac fugerit. Hi sunt qui in amaritudine peccato-
 rum suorum hærent, & oblectantur, quasi lac su-
 gerent, in salisque voluptatibus. Hos etiam Ma-
 ria à suis repellit vberibus, & à suavi suo lacte nisi
 animi munditiam & saltem relinquant foetida
 coactentia. Peccatores quidem recipit, sed si pec-
 catores Matrem se eis offendit: sed si filialem ani-
 mam induant.

Religiosi Montis Olivæ inhabitant Ecclesiam
Nostra Domina de la Nova.
Servitæ fruentur Ecclesia S. Maria de Via.
Partes Societatis Ecclesiæ S. Maria de Strada
Patres Oratoij agunt in Ecclesia S. Maria de
Vulicella.

An non horum omnium Mater est Maria. An non
per eos sibi plurimos generat & laetatur Filios? An
non de excelso vertice per vocem eorum multos
revocat à perditionis via ad sua vbera? O ergo Ma-
ter cœcunda. Mater amabilis, Mater admirabilis,
Mater pulchra dilectionis & agnitionis, Mater sancta
Spei, sive pro iustis, sive pro peccatoribus! Tota
spes nostra, post Vulnera Salvatoris, sita est in vbe-
ribus huius Matris.

Quis pos-
sit esse par-
ticeps v-
berum.
E. M. V.

E. M. V.
qua cor-
poraliter
Filio suo
præfuit
spiritu-
aliter ex-
hibet ad-
optivis
Prov. 31.

Porro qui Mariam desiderat experiri vt Matrē,
& vberum eius participes esse, debet se velut in-
fantem omni auxiliis destitutum, nudum, fameli-
cum, ad vbera anhelantem, coram ipsa constituere,
& necessitatem ac miseriam suam cum humili-
tate cognoscere, cum fiducia exponere, nec enim
tuo pietatissimæ Matris officio deesse poterit. Di-
cat ergo pius & humilis Christianus: O Maria,
Mater benignissima, & amantissima ecce ego Fi-
lius tuus, velut infans qui nec incedere potest, nec
sistere, omoi pro fus auxilio indigeo: quin
ergo manus preendis, & brachia extendis, qui-
bus adiuves me ad ambulandum, ne forte eadem
& offendam ad lapidem pedem meum? En omni-
sum virtute nudus, frigore spirituali confectus,
panniculus meritorum, & fœcibus donorum
me involve vt Filium, & calore spirituali me refo-
ve, ne peream. Ecce sum siccus & famelicus
omni alimento carens: ne denegas suavissima v-
bera tua infanti tuo, indigno quidem, sed ramen
maximè indigoloac devotionis mihi exhibe ex
vberis amoris.

Certe Maria quæcumque officia Matris exhi-
bit Filio suo naturali corporaliter, eadem Filij
suis adoptivis exhibet spiritualiter. Portat eos in
vlnis suis amantissimè, & circumdat brachijs pro-
tectionis. Vestit eos pannis virtutum, quia om-
nes domestici eius vestiti sunt duplicitibus, nec timet do-
mum suam à frigoribus vlnis. 3. Lactat eos sacris suis
vberibus, ne sit aut famo iniretæ, vt iā diximus, si
instillans liquorem candidam pietatis. Circum-
spiciam eis procurat spirituales cordis, lingua,
mauum & pedum, hoc est, operum & af-
fectuum, verborumque superiorum refectionē
eis iudicat. 5. Offert eos Patri æterno munus gra-
tiam, inquit, currum & columbarum, offert, in-
quit, cum Filio suo in templo circumcisus Virgini
debetur, quia enim excellentiā, tam gra-
cultro mortificationis. Quando eos Herodes
persequitur ad necem, Mundus, Caro, Diabolus,
novit subducere pro vident à maternā, & ad ver-
sus hostes protegere. 7. Si quando ab ea discedant
& deviant, eos requirit maternā sollicitudine, vt
reducatur ad domū paternam, hoc est, ad adē di-
vini misericordia, & eos instruit, fovet, educat, de
vberis, quandoquidem suis confidet de sem-
per.

donec evadat in Virum perfectum, in mensuram
plenitudinis Christi. Denique sicut Filio suo
affuit in morte cum compassione: ita non deest
eis in hora extremitatis sed suo affuit auxilio &
interventione. Ac sicut corpus Filij de cruce in si-
num accepit ita animas eorum de corpore exun-
tes inter brachia materna suscipit, Mater pietatis
& vitæ. An non in his omnibus multipliciter
stendit se Matrem? Nemini se denegat Matrem,
qui se exhibet Filium.

Ephes. 4

LECTIO X.

Thema: Sumat per te preces, qui pro nobis natus
suis esse tuus.

EX his verbis satis constat contra hæreticos,
quæ ratione ad Mariam recurramus, quia sci-
licet per preces suas potens est apud Deū, & apud
Filiū suū impetrare quod petimus. Non ergo
ei attribuius divinitatem, aut supremam Deoq;
debitam adorationem & cultum, vt ipsi volunt.
Hinc Ecclesia distinguit triplicem cultum. Vnum
vocat cum Theologis & SS. Patribus Cultum La-
maris. Et hic soli Deo debetur, tanquam lumina
Materiat, iterum omnium Creatori & primo Prin-
cipio, vni et foris domino. Alter est Cultus
Dulcis, qui debetur Sanctis: his enim veneratio-
nem & cultum debemus propter sanctitatem, &
dona varia gratiæ & gloriæ, quæ à Deo excellen-
ter participant, tanquā ab auctore gratiæ & glo-
riæ. Vltique eos à nobis honorari, & coli, & invo-
cari, tanquam amicos & secundarios Mediatore
post Iesum Christum, qui principalis Mediator
in d & vnicus Mediator est per Sanguinem suū,
quia solus potuit offerre pretium condignum red-
emptionis nostræ, & lytrū reconciliationis. Hoc
enim dicit Apostolus, Vnus est Mediator, qui semet
ipsum dedit in redemptionem pro multis. Non autem
excludit alios Mediatore, sed indicat non esse ta-
les qui redemptionis dedunt pretium, quam vis
& de Sanctis dici possit, quod Moyses de se: Ego
medius & sequer fui inter Dominum & vos. Lex
quoque dicitur ordinata per Angelos in manu Me-
diatoris. Quis ille Mediator, nisi Moyses? Cur ergo
obijcere, quod non cognoscant preces nostras,
quandoquidem in Speculo divini essentia pos-
sunt cognoscere necessitates nostras, & quæcum-
que eos spectant, alio qui per te dā beatitudine eos
sunt negandū est. Tertius Cultus Hyperdulcis, dicitur,
inquit, à Theologis. Et hic est cultus qui Deo parat
quam, eos cum Filio suo in templo circumcisus Virgini
debetur, quia enim excellentiā, tam gra-
cultro mortificationis. Quando eos Herodes
persequitur ad necem, Mundus, Caro, Diabolus,
novit subducere pro vident à maternā, & ad ver-
sus hostes protegere. 7. Si quando ab ea discedant
& deviant, eos requirit maternā sollicitudine, vt
reducatur ad domū paternam, hoc est, ad adē di-
vini misericordia, & eos instruit, fovet, educat, de
vberis, quandoquidem suis confidet de sem-
per.

E. M. V.
reddet ut
mediario
tem apud
Deum res
quæri do-
cet.

1. Tim. 2.

Deut. 5.

Galat. 3.

Lib. 10.
de civi-
c. 1.

& mente Ecclesie. Etenim dicit S. Augustinus. La-
triam nostram, ubi cumque sanctorum Scripturarum posi-
tum est interpretati sumus servitium; sed ea servitium
qua debetur hominibus, alio nomine grecè nuncupari
solet. Latra vero secundum consuetudinem qua locu-
ti sunt, qui nobis divina eloquia condiderunt, aut se-
per, aut frequenter. Et penè semper, ea dicitur servitium
qua per se ad colendum Deum. Hæc S. Au. ultimus
Similiter & nos dicimus, Duliam more Theolo-
gico, & secundum mentem Ecclesie, appropriari
venerationi & cultui, pro qui impenditur Sanctis,
sicut & Hypoculiam cultui qui Mariæ Desiparæ
solum impendi, idque conforme est Elogio eius:
Multi filia congregaverunt divitias, sed supergressa es
vniuersas. Nec honor qui datur Sanctis, aut Vir-
gini Mariæ, derogat honor Dei; quia in illum re-
fertur, sicut amor proximi non derogat amor Dei,
sed in illum tendit, & in illo includitur. Vult ergo
Deus eos honorari ut amicos suos & Principes a-
pud se potentes, sicut in illis honoratur ipse, si-
cut & Rex in suis amicis & Principibus: sic hono-
rabitur, quem Rex voluerit honorari.

Pror. 31.
Honor
qui datur
Sanctis
aut B. M.
V. honor
Dei non
derogat.
Esther.

MANTE

Itaque non est negandum Mariæ Desiparæ no-
men Mediatricis, quamvis principaliter Christo
Domino conueniat nomen Mediatoris; ipsa est ce-
nim Mediatix ad Mediatorem, inquit S. Bernar-
dus, let. Signum Magnum Vbi sic dicit: Opus est Me-
diatore ad ad Mediatorem; nec alter nobis vi-
lior quam Maria. Ideo ei capimus. Sumat parte
diator di-
ciur.

1. Christus est mediator, qui posuit substantia-
le medium & vinculum, quo duæ partes extreme
distantes confocierentur; nam divina & humana
natura in eo coniuncta sunt.
2. Christus est Mediator, quia mediis est inter
Deum & homines ratione situs simul beatus est,
sicut Deus, simul viator, sicut homines,
3. Christus Mediator propitissimè, partes dissi-
dentes & inimicas reconciliando, satisfaciendo
partibus, & amicitiam reintegrando & perfici-
endo.

In hac similitudine declarat Theodoretus. Si-
cut qui duos quospiam manibus inter se confi-
geres vult reconciliare, se medium interponens,
hunc quidem dextrâ; aliam sinistrâ tenens, ad a-
micitiam deducit & coniungit: ita ipse cum divi-
nam naturam humanam vniuerit, inuolabilem pa-
cem conciliavit.

S. Anselmus particularitè id declarat; sic dif-
ferat: Erant homines mortales & peccatores; Deus ve-
ro, eius erant conciliandi ut possent saluari, immorta-
lis erat & sine peccato. Oportet autem ut Mediator
inter eum & homines haberet aliquid simile Deo
& aliquid simile hominibus, ne in utroque hominibus
simili, longè esset à Deo: aut in utroque Deo si-
mili, longè esset ab hominibus: Et ita Mediator non
esset, sed inter mortales peccatores & immortalè in-
sum, apparuit mortalis cum hominibus, in sum cum
Deo. Hæc S. Anselmus.

MARIA Mediatix est ad Patrem, cuius genit-
Filius tibi consubstantialem, quæ & in vterofuo
coopetata est vinculo illi quod coniungit utram-
que naturam diuinam & humanam; quapropter &
ipsa potest ponere manum in ambobus, hoc est, ho-
minem potest cum Deo reconciliare.

Apud Patrem pro salute nostra interuenit, sicut
sapiens illa mulier Thecutis apud Davidem pro
salute Absalonis, eandemque propositionem cen-
terur ei facere, Ingressa ad Regem mulier cecidit
super terram, & ait: Serua me Rex. Qui Rex: Quid
causa habes? Quæ respondit: Ancilla tua aus-
cussit alter alterum, & interfecit eum. Et ecce con-
gens tota cognatio, aduersum ancillam tuam, ait,
Trade eum qui percussit fratrem, ut occidamus eum
pro anima fratris sui, & deleamus heredem, & qua-
runt extinguere semillam meam. Optima propositio,
& à proposito nostro haud aliena Maria habebat
duos Filios, vnum naturalem, Christum, alium
adoptivum, & genus humanum, Infortuitus ad-
uersus fratrem suum genus humanum, & interfecit
in agro, quapropter metetur condemnationem à
regia iustitia; sed interuenit Maria in misericordia,
ut Mediatix sapiens, & rogat ne hæres eius puus
deleatur, & extinguatur planè generatio sua,
quasi semilla, aut lucerna quæ ei supererat. Obi-
net autem quod tam pic tamque sapienter petitâ
Rege & Patre æterno.

Interecedit quoque apud Patrem hæc Me-
diatix, sicut olim Esther apud Regem Ahasuerum: Si
inueni gratiam in oculis tuis, dona mihi animam pro
qua rogo. Et populum meum pro quo obsecro. Traditi-
nim sumus, ut conteramur, & regulemur, & percamus.
Hæc noster est, cuius crudelitas reducit in Regem,
pessimus iste Aman. Impetravit Esther quod peti-
bat, impetrat & Maria contra hostem nostrum pesti-
mum, contra Diabolum qui nititur perdere genus hu-
manum, Extendit Rex Virgam auream, in signum
benevolentie, erga Esther. Extendit erga Mariam
Æternus Rex Virgam auream elementarie, quoties
ad eum accedit ut Mediatix. Imo promittit ei di-
midiam partem Regni sui. Si enim Regni eius par-
tes duæ dici possint. Iustitia & misericordia, eius
quodam ratione subiacet dispositioni misericor-
dia, ut eam quibus optat, impetietur.

Interecedit quoque apud Spiritum Sanctum, B. M.
qui Consolator dicitur, & Paraclytus, siue Advo-
catus, quia ipse eam constituit ut Advocatam, &
donis suis replevit, ut fieret Consolatrix afflictorum,
ut eam Ecclesia. Quapropter per eius intercessio-
nem rogamus à patre liberari tristitia, & æter-
na perferunt iustitia.

Interecedit autem maximè apud Filium, iure
quodam Materno. Quapropter hic dicimus: Sumat
per te pecces qui pro nobis natus tulerit esset. Apud
eum eius preces summe sunt efficaciæ; & plus valent
quàm omnes preces, tam Angelorum, quàm homi-
num simul sumptæ. Mater enim Dei dignior est ut
exaudiat.

Exaudiatur a Deo, quam fiat omnes homines & Angeli simul. Nempè dignitas maternitatis, & celestis qui pro nobis natus est eius, licet by, pro per illam coniunctio & consanguinitas cum Deo hanc precellentiam iure suo deposcit. Quid quis coniunctior est Deo & gratior, eo efficitur est eius in eternum. Maria autem incomparabiliter est omniibus electis gratior, & coniunctior.

Adde quod specialiter ad hoc sic electa & evocata, ut pro peccatoribus intercederet, ita ut redderetur quod per eius preces fieri mundus, alioquin qui vultus & periturus, quod etiam ostendit vi-

pro peccatoribus. B. M. V. specialiter evocata qui vultus & periturus, quod etiam ostendit vi-

Escher. 4. dicitur. Quis vultus & periturus, quod etiam ostendit vi-

B. M. V. est obligata, ut pro peccatoribus oraret.

8. p. 9. 1. n. 3. In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

8. p. 9. 1. n. 3. In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

8. p. 9. 1. n. 3. In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

8. p. 9. 1. n. 3. In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

Lib. 1. de laudib. Virg. etc. 5.

Exempla varia.

mus, quod ipsa propter nos Mater Dei est. Et sic dicitur Angelis simul. Nempè dignitas maternitatis, & celestis qui pro nobis natus est eius, licet by, pro per illam coniunctio & consanguinitas cum Deo hanc precellentiam iure suo deposcit. Quid quis coniunctior est Deo & gratior, eo efficitur est eius in eternum. Maria autem incomparabiliter est omniibus electis gratior, & coniunctior.

Interim, ut concludamus, advertendum est his verbis: Qui pro nobis natus est, ut est usus, rememora- ri nobis magis Dei dignationem qui cum Filia esset Dei ab æternitate, fieri voluit propter nos ex mul- ere Filius hominis in tempore, ut nos faceret Filios Dei factus homo. Hanc dignationem num- quam satis digna memori & grata mēte possumus recolare. Hinc B. Ludgardi declaravit Deus, nihil sibi gratius esse, quam si & corde & corpore incli- nentur homines, quoties illud audiunt. vel teme- morant. Tu ad liberandum suscepit virum non horruisti Virginis uterum. Qui quidem verus idem significat quod ille noster ad Virginem directus: Qui pro nobis natus est, ut est usus.

Porro, quā effica sit apud Virginem & Chri- stum, eximo cordis pronuntiatu hic versus: Mon- strate esse matrem, etc. aliquot exemplis potest de- clarari. Nā præterquā quod diximus hunc versum in ore S. Bernardi ita fuisse diluciosum, in eius que corde in bilosum, ut illo sic orante, Mater Dei para- ei lac instillavit de vberibus: etiam de nonnullis legi- mus per hanc orationem impetrasse peccatorum suorum remissionem, & multa beneficia.

Audietur Tufelino. 4. Historie Lauretanæ A. dolescens quidam chyrographo suo fidem & animā Sa- rana obtinuerat, si possit potiri congressu mulieris, quam perdidit amabat. Postea penitentia ductus, Lau- retan venit, confitetur, ad continentiam se paratum se esse Matrem: Sumat per te preces, qui pro nobis natus exhibet, si modo per se salvis. Monet Sacerdos, ut per triduum ieiunio, cilicio, & cinis corpus affigat. B. Virginis epem implorans, pollicetur se eo triduo, ad idipsum sacrificium oblaturum. Triduo ex alio, Sa- cerdos optimum ratus, ante ab solutionem chyrogra- phum à Damoni extorqueri, ne quid omnino turis in illum, haberet: monet ut Virgini sacrum in- homo, Matris Dei non fore dignitatem adepti. gressus, precibus & lachrymis inter ad recipiendum chyrographum. Morem gerit ipse salvis sua avi- dus, speratque forti fiducia se posse impetrare. Pro- ceptis ad nem elevarat, ut te Dominam habeat & ve- neretur omnis creatura, inquit S. A. l. c. 1.

In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

In hoc etiam sensum intellexit huius Hymni Excell. hanc versum Alphonfus Tostatus. A. n. l. c. 15. piscopus Sic enim ait Nū, 23 q. 9. De B. Maria dicitur

de lapsum. Vix sibi credens pro gaudio, Virgini cui stetit gratias agit. Sacerdotem egressus adit Sacerdotem exulans, scriptum ostendit receptum Virginis Matris benedictio. Illud autem erat tot tantum, in Christi, & in illum qui scripserat, divi & execrationibus refertum, ut facile apparet ab illo Dei & hominum hoste dictatum. Hæc Turkelius sup.

Legimus quoque in Vitis Fratrum Eremitarum S. Augustini c. 20. quemdam puerum submersum, & mortuum deportatum fuisse ante imaginem B. Virginis in quoddam Conobium. Cantantibus autem Religiosis Hymnum Ave Mariæ Stellæ, cum pervenissent ad illum versum, *Monstra te esse Matrem*, subito puer reviviscens surrexit. Hoc miraculum commemorans, & verborum horum efficaciam ponderans quidam Frater Ordinis, cum periculum mortis incurreret, insequentibus se latronibus, non habens aliud refugium, intra segetes se projecit; & per hunc versum devota mente B. Virginem pro protectione invocavit. Sic factum est, ut licet prolixum & accesserint ad locum, nequaquam tamen eum reperire possent, Virgine cum protegente & abscondente.

Frequens etiam fuit hic versus in ore & corde Beati Stanislai à Kostka, qui cum ab infantia animam Filij in B. Virgine inidisset, solebat eam in omni sermone suam Matrem appellare: idque tanto cum sensu & simplici ingenuitate, ut audientibus partem suæ suavitatis aspergeret. Vicissim ergo se illi B. Virgo Matrem multoties præstitit blâdissimam: sed tum maxime cum ægotanti apparuit, & puerum Iesum quem sinu gestabat, in eiusdem lectulo collocavit. Unde & animam illius vberitima consolatione perfudit, & corpori valetudinem reddidit; sique digrediens indixit ut Societatem Iesu ingrederetur, in qua obijt Novitius. Hinc Proceres Poloniæ nomine totius Regni hoc Elogium quasi vitæ compendium statuerunt:

Elogia B. Stanislai à Kostka.

- Inveni castissimo nobili, humillimo, diviti paritero,*
- Reverum humanarum contemptori, sui ipsius Villoriam acerissimo.*
- Qui à patre Iesu & eius Matre ager meruit visitari:*
- Qui à duobus Angelis, præsentis S. Barbaræ, meruit respici posse Cæli,*
- Qui Poloniæ nascens, Ordinem Religiosum vivens,*
- Romam moriens, suâ gloriâ Cælum petens illustravit,*
- Evocatus ex hac vita, morte suâ prædictâ, abiit, obiit,*
- Anno ætatis 18. Christi 1568. 14. Augusti.*
- Ob gloriam admirandorum post mortem operum à Clemente VIII. Beati appellatione est donatus, à Paulo V. publica imagine & lampade ad sepulchrum auctus, &c.*
- Quid de S. Theresia dicam? Hæc duodecimum*

agens annum, cum matre sua orbata esset, & inde doleret; ante Mariæ imaginem fufus lachrymis oravit, ut Mater vicem gerere dignaretur. Et quid poterat aliud dicere quam illud, *Monstra te esse Matrem?* Cum verò ipsa iam sub Materitate & protectione Virginæ Ordinis fuit ita crederet, quasi Mater in Israel, hoc est, Priorissam inter suas constituta, in Cathedra Prioris in choro, seu Oratorio, noluit præsidere; nisi Virginis Matris imaginem in ea prius collocasset, et tradens Conobij claves, ac dicens: *Tu Mater es: Tu Priorissa huius loci: Tua est Domus, Tua Religio, ego nihil sum tuum est regere.* Hoc verò ita gratum fuit Virgini, ut postea videret, sicut testata est, B. Virginem in eam sedem descendentem cum multitudine Angelorum, & ibidem præsentem toto tempore quocumque canebatur *Salve Regina*: Postmodum illi dixit: *Rede fecisti me hic collocando, nã ego semper ad ore præsentis vi Filio præsentem laudes quas hic tu Religiosa decantant; & Domus curam non sum relinquenda, ut Riberia in vita Theresæ lib. 2. c. 1. Quid erat hoc aliud, quâ promittere adimplendâ Theresæ petitionem istam: *Monstra te esse Matrem; sumat per te precibus qui pro nobis natus tuis esse tuus?**

Sed satis de pietate matris Mariæ, tam erga peccatores, quam erga pios. Si prolixiores hæc in re fuimus, jucundum est diutius immorari in vberibus Matris, ex quibus devotionis fugitur suavitas: sicut & in vulneribus Salvatoris, ex quibus fortitudo charitatis derivatur. jucundum est dicere cum Augustino: *Hinc lactor ab ubere, hinc pastor à vulnere.* Certè fons nostræ salutis compositus est; & commixtus lacte Virginis cum Sanguine Salvatoris. Hinc non insipide, nec ineléganter, aliqui depinxerunt in huius rei significationem Fontem in medio Paradisi, cui à latere dextro Christus Dominus addit, de vulnere lateris sui rivus emittens sanguinis, ad replendum & sanctificandum illum fontem. In latere sinistro cernitur & Mariæ rivus lactis deducens ex ubere, qui & in eundem insuunt fontem. Omnesque ad illum sic lacte & sanguine commixtum fontem invitatur, vel ad bibendum, vel ad se abluendum. Subscribuntur autem hi versus:

- Dum fuit à Christi benedictio vulnere sanguis.*
- Et dum Virginium Lac pia Virgo premit:*
- Lac fuit & Sanguis, Sanguis coniungitur & Lac.*
- Sic fit Fons vita, Fons & origo boni.*
- Fit Fons, qui totum à peccatis abluit Orbem.*
- In quo mundatur commaculatus homo,*
- Fit Fons, rore suo illi succurrere natus.*
- Quo Orci purgans flamma sitre facit.*
- Omnes ergo sitientes venite, & emite absq; commu-*
- ratione in D Lac. Vinu præbebit vobis in hoc*
- fonte Christus, Sanguinis sui vinum: Lac præbe-*
- bit Maria cum Christo, absque vlla commutatione,*
- quia solum desiderium requirunt & pretium boni*

bonæ voluntatis. Miscuit viam suam Sapientia cum lacte Matris suæ: miscuit Mater Sapientia Lac suum sanguinitatemque vino Filij sui: Bibite & inebriamini ebriissimi: simul & comedite, quia ibi invenietis Ferum cum melle, vinum cum lacte. Agnoscite Pastorem & Nutritorem vestrum, Matrem & Nutricem vestram. Sic illa vestra est Mater & Nutrix lacte, & vestra Nutrix & Mater sit sanguine: quia illud lac & illum sanguinem, quo nutritivum Filium, vobis impendit, ita decernente Filio. Quapropter finaliter concludendum est cum devoto Virginitatis Filio Richardo à S. Victore, sic Virginitatem alloquente: *Carnalia in te ubera sunt Christus, & Maria, ut spiritualia per se nobis fluere in te concrevit lac divina misericordie, & ex te nobis profuixit. ipsa prius repleta es, & ex te nobis descendit abundantia.* Ita Richardus Victorinus.

LECTIO XI.

Thema. Virgo singularis.

B. M. V. Multipli titulo singularem Virginitatem dicit ostendit. 1. Quia Mater est & Virgo. 2. Quia omnes omnium virtutes habet per excellentiam.

Multis de causis Maria dici potest Virgo singularis. Primum quidem, quia Mater est & Virgo, quod nulli alteri convenit. Secundum, quia omnes virtutes quæ in ea reperiuntur, licet videantur etiam alijs quibusdam communicata, in ipsa tamen habent quamdam excellentiam, & singularitatem ac eminentiam. Audi S. Bernardum ser. 4. de Assumpt. *Sic laudauero in Maria virginitatem, multa tibi Virgines post eam videntur offerri. Si humilitatem predicauero, invenietur & aliqui qui docente Filio eius, mites facti sunt & humiles corde. Si magnificauero eius misericordiam multitudinem, sunt aliqui misericordia viri etiam & mulieres. Vni est in quo nec primam similem visa est nec habere sequentem, gaudia Matris habens cum virginitatis honore. Maria privilegium est singulare, non dabitur alteri. Sed ne in hoc solo privilegio videatur excellere Maria; quod Virgo sit post partum, in partu, ante partum (quod triplici litto & terra miraculo eruptente ostendit B. Egidius S. Francisci socius cuidam Ordini. PP. Prædic. Concionatori.) Adit insuper S. Bernardus: *Verum tamen non hoc tantum, sed ceteras quoque, virtutes singulares prorsus invenies in Maria, que videbantur esse communes. Quæ enim vel Angelice puritatis, virginitatis illi audeat comparari, que digna fuit Sacrarium Spiritus Sancti fieri, & habitaculum Filij Dei? Digna plaud Virgo quæ respiceret Dominum, cuius decorem concupisceret Rex cuius odore ab illis aeternum patrum sinus attraheret accubitu.* Itaque, sicut in Maria fides & spes eminent supra omnem fidem & spem Patriarcharum, zelus & charitas ultra zelum & charitatem Apostolorum, patientia & constantia ultra patientiam & constantiam Martyrum, sapientia & lumen ultra sapientiam & lucem Doctorum, devotio & pietas ultra omnem pietatem & devotionem Confessorum? Ita eminent castitas & puritas in ea ultra omnem puritatem Virginitatis, ideoque rectè Virgo singularis.*

gularis dicitur, quia in ea tanta est puritas, quanta sub Deo maior nequit intelligi, ait S. Anselmus. nec veniali vquam impuritate infecta fuit, quod de alijs Virginitatibus non potest dici. Tertio, Virgo singularis est Maria, quia prima virginitatem creditur voluisse, nullo precedente vel consilio, vel exemplo. Ipsa autem exemplar se alijs exhibuit, quod intuerentur ad imitationem, quamvis affecetur non sint eius perfectionem. Quarto, Virgo singularis est Maria, quia eius Virginitas adeo efficaciter fuit ad gratiam, ut vel eius solus intuitus posset in alios efficaciter influere constitutur, ut tradit S. Ambrosius lib. de Institut. Virg. Nemo vquam eius virgineo decore offendi potuit ad concupiscentiam, sed potius impelli ad castimoniam.

Quinto, Virgo singularis est Maria, sicut in gratia & virtutum omnium perfectione, ita & in gloria consummatione. Hinc & de eam illud singulariter potest intelligi: *Vna est Columba mea, perfecta mea, una est Mater mea, electa genitrici mea.* De hac re sic loquitur Guericus Abbas, Discipulus Bernardi, *Vacate & videte, quoniam Iesus est Deus. Viso consuetudine, prorsus ineffabilis gaudii summaq. deliciarum, omnibus qui diligunt Iesum, sed pre omnibus illi que genuit Iesum, qui sicut singulariter data est gratia Dei generandis sic & prerogativa gloriantur in eo que genuit Omnium singularis & incomparabilis gloria Virginitatis Matris videte Deum Regem omnium in diademate carnis quo coronavit eum, & Deum agnoscat & adoret corpore proprio, & corpus proprium videtur glorificatum in Deo.* Huc etiam refert S. Bonaventura in Speculo Virginitatis illud. *Multi filie congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Sic enim ait tibi. Filia Agnes, filia Lucia, filia Cæcilia, filia Agatha, filia Catharina, & multæ alie filie, in ultæ alie Virgines sanctæ congregaverunt divitias virtutum & gratiarum, divitias meritum & præmiorum, sed Maria superexcellens supergressa est universas. Supergressa est in natura, supergressa est in gratia, supergressa est in gloria. An non ergo vides, quam sit Virgo singularis.*

In symbolam singularis Virginitatis Mariæ, singularis que eius gloria, in templo S. Mariæ Majoris Romæ in Vigilia Assumptionis soliti fuerit Romani ingentes cereos offerre, & accendere sub vesperam, qui postquam totam noctem usque ad ipsius festi diei horam sextam, vel nonam, incens fuerant, in veniet atur eiusdem esse ponderis cum illo quod habebant ante quam accenderentur. Ita refert B. Petrus Venerabilis Abbas Cluniacensis, S. Bernardo coævus l. 2. Mirac. c. 30. *Asseritque miraculum istud continuè per centum annos durasse, & suo tempore adhuc durare.* Id symbolum fuit incorruptæ & æternæ Virginitatis Deiparæ, quia illam rectè designat cereus albus & ardens, qui ab Ape Virgine conficitur.

Certe hic in Belgio fecimus cereum Arebati ardere continuè, nec consumi, isque Virgini est secretus.

3. Quia prima omnium virginitatem voluisse creditur. 4. Quia Virginitas illius nequaquam offensus sed multi ad castimoniam provocati gloria consummatione. 5. Est Virginitas perfecta singularis in gloria. Cant. 6. Sermon. 4. de Assumpt.

Prot. 31.

Conti- nus miracula in cereis B. M. V. oblati.

feratus, & ab ea de celo delatus, symbolum vique etiam Virginæ eius gloriæ & integritatis. Sic & hic patet quam merito iste titulus ei attribuatur.

Virgo singularis.
Postremò, *Virgo singularis* Maria, & Virginis singularis amatrix. Hinc illa Virginæ sibi famulos deponere visa est, etiam visibili amoris symbolo.

Sic legitur in vita S. Roberti apud Surium 1.9. Aprilis, gravidæ eius Matri apparuisse gloriosam Dei Matrem, autem gestantem annulū, & his eā verbis affatam: *Volo enim quem gestas in utero filium mihi annulo deponere. Hic dicit abscessit. Evigilans Matrem, quid sibi hoc vellet, animo perturbata, & qualis ille præiudicatus esset, eū gaudio cogitabat tacita, Offensionem autem Dei Matris iteravit, & eadem prorsus verba repetivit, ut quod de Samuele in scriptura legitur, tanta rei veritas clarior appareret. Robertus ubi matris, altiusq; est, eam viam egit, qua S. Virginis sponsam decorat, in cuius honorem Monasteriū Molismentis constituit: & ipse Abbas gubernavit. Ita ibi.*

Habes & de S. Egmano teste Ribad. in vita illius qui eam puritatis præcipue studiosus esset, ut eius per omnem vitam servandæ legem sibi statueret, corā imagine Virginis Deiparæ castitatis votū emisit, & se commendans imperat. patrociniō Virginis, eam sibi in sponsam elegit. Utque fœdas iniquæ stabile fore declararet, Angulo cui inscripta erat Angelica salutatio, in Imaginis digitū iactato, eam sibi deponat. Nec frustra: x eo enim tempore, utiple ante obitum confessus est, quoties clementissimæ Matris opem imploravit, toties eā expertus est. Hic autē annulus, mox à morte cælitus ei redditus est, & digito eius impositum ut eam tunc Virginis agnosceretur sponsam.

Notū quoque est de B. Hermanno, qui Ioseph dicitur esse teste Surio 7. Aprilis, quomodo Deiparæ & Virgo singularis quadam nocte ei appareas specie pulcherrimā Angelis comitata, eū deponatit. Unus enim Angelorū, dextram Hermanni apprehendens, & manū B. Virginis copulans, his verbis eam illi deponatit: *Hanc ego Virginē tibi tradō sponsam, sicut olim fuit deponata Ioseph, ut nomen sponsi pariter cum sponsa acciperet, & de cætero Ioseph vocaretur cui Virgo: Porro Filium meum, sicut & sponsa meo Ioseph portatus est in Ægyptum, ut idem omnis & similem nominis honorem obtinens.*

Adiciamus & hic, quod auctor Scalæ Cæli refert, in gratiā Virginū, ut ad eā quæ *Virgo singularis* inritulatur: confugiū habeant & fiducia. Quadam mulier nobilitate, sed inopis: duas suas filias instruebat in amore B.V. Et quia ob paupertatem timebat eis corruptionē facili, ad A. B. Virg. eam adduxit, & dixit: O Domina, Virgoq; singularis, has meas filias virginis tibi offero. Et quoniam habeo quo eas alā quicquid iuris in eas habeo, totū tibi do. Acceptisq; manibus puellarū, in signū vere donationis cōiunxit manibus Virginis. Vix res esset ex Orato in inveniētiq; ad fores domus, ne invenirent eā cū libras, quibus secreto ab ipse erat. Patris autē. De his Mater vestes precu-

vis filibus, & de necessariis providit abūde. Quidam oculo maligno hoc considerantes, murmurabant, credentes de meretricio id obvenire. Mater murmuris huius popularis cōscia, vocat eas, & dicitur ad matrem vestram Mar. Virg. & in state oratione & festu, ut in familia vestra subveniat. Peregerūt id deusitissime, & ita in quodā festo Virginis, dū Verbi Dei prædicatione interessent, in præsentia plebis Angelus extulit de celo duas corollas de rosis albis pulcherrime sortis, dixitq; Istas vobis mittit Virgo Maria, Mater vestra, in signum virginitatis. Hoc miraculo commotus Princeps loci ibidem præfens, duo monasteria construxit in honorem Virg. in quibus has duas cōstituit Priores. Hæc auctor Scalæ Cæli, Ord. S. Dominici Theologus.

Ex his omnibus satis patet, quomodo Maria Virgo sit singularis multiplici titulo, tū quia sola Mater & Virgo, tū quia in virtutibus omnibus singularitatem habet, tū quia in virginitate habet nulla de coloratā veniali macula, tum quia prioritatem habet in Virginitate voto, cæterarumque Virginum est Exemplar, Dux, Mater: Proteritū singularis & Amatrix Deniq; in Virginitate prætorio omnes superexcellit. Est igitur unica Columba, unica Electa, unica Dilecta, unica a omnes supercollans, unica Phoenix, per antonomasiam Virgo omnibus sæculis compellanda & compellanda. Audi S. Epiphaniū. *Quis unquam aus quo saculo, ausus est proferre nomen Sanctæ Mariæ. & interrogatus non statim intulit, Virginis vocem? Abrahæ impostum est Epithetum: Amicus Dei. & non dissimulatur: tacet vero ut Israel vocetur, & non alterabitur. & S. M. A. R. I. E. vox, VIRGO, & non mutabitur; inopollatantem permansit. Hæc S. Epiphanius.*

Si de S. Getrude dixit quodā Christus: Ego totus sum illius, quia toto affectu inter brachia eius velut in carcere me inclusit, ac tali amore divinitatis meæ illi sum inseparabiliter unitos, quali in eodem metallo confusa vitæ ignis vivunt aurum & argentum. Ista est Columba mea, fellis ex parte: ista & Liliū electum, quo nare delectator, iludque manibus gestit: Ista est Rosa mea, quam feci suavis simam. Cum hominum sceleribus offendor, offensas, itaq; meas in ipsa conquiescens remitto, placor, & amore ipsius odona peccata innumera multitudinis hominum. Si, inquam, hæc omnia dixit Dominus amator Virginum de Getrude, Virgine electa & dilecta; quanto magis dicere potest, & verissima sunt, de Virgine singulari, electissima & dilectissima super omnes Virgines?

Quia hæc singularis Virgine S. Ineffosus singulari amore & devotione coluit, eiusq; singularem Virginitatem publicè & cōtra eius hostes propagavit: Ideo eum donavit Virgo Casula celestis, aqua dono singulari, quo sua virginitate facta selēperet & specialitè pietate posset celebrare, quotquot in anno recurrunt. Scq; eum legitur allocuta: *Accipe munusculum de manu mea quia oculos fides fixis in meo servitio semper tenens permansit: & in laudē meam diffusa in labiis tuo gratia dulciter in. Exaltū corū huius ægri.*

WANT

Aspinxisti. Ita testatur Iulianus Toletanus & alij. Igitur MARIA, quandoquidem Virgo singularis est, ideo simul est Virgo veneranda, Virgo prædicanda, & quidæ omni tempore, quia omni tempore eius splendor & beneficentia super nos elucet. Hinc notat celebris Iurifonsultus Hostiensis, festa Virginis præcipua totum per annum esse divisa, Annūciatio celebratur in vere. Assumptio in æstate, Nativitas in autumno, Purificatio in hyme, ut quatuor anni tempora singulari B. V. patrocinio defendatur. Itē ut fiat velut quatuor gemmæ in corona anni constitutæ. Itē ut quatuor B. V. festivitates totum annum faciendant, sicut quatuor flumina Paradisum irrigabant. Præterea, ut sicut venti principales quatuor mundi partes perflant, sic quatuor festi dies Deip. Virg. quatuor anni tempora illustrent & exornent; & nos eiusdem Virginis meritis & precibus per quatuor anni tempora recreamur, & servemur incolumes. Hæc Hostiensis. Immo veteris Ecclesiæ singulis hebdomadis unum diem dedicat Virgini. Sabbathum scilicet, quod immediate Dominicum diem antecedit. Unde Durandus in Rational. l. 6. c. 79. huius rei mysticam rationem indicans, sic ait: Sabbathum est ianua & introitus in diem Dominicum, quæ est dies requies, & significat vitam æternam: quia vero Dispara est nobis Terra ad regnum cælorum, quod per diem Dominicum significatur ideo de illa solemnitatem in septima die, quæ diem Dominicum præcedit. Addit idem, quod Constantinopoli visibatur imago Virginis, quam tegebatur veli tota hebdomada: feria autem sexta post Vesperas nullo mortalium movente attollebatur, omnibusq; exhibebatur conspicuam imaginem, donec celebratis in Sabbatho Vesperis, iterum ante eandem imaginem devolveretur. Sic hoc miraculo cælesti invitabantur homines ad singularem Virginis singularis cultum. Hinc etiam Alphonsus Salmiron vnus ex Societatis Iesu Patriarchis & Socj primis S. I. patij, singulis Quadragesimæ Sabbathis, etiam si aliud festum deprecarent, concionabatur de B. Virgine, Oprimantibus oblitiscerentibus, & in S. Matris amore & pietate crescentibus. Diximus etiam supra in Ronea Valle Angelos singulis Sabbathis ad fontem canere solitos, *Salve Regina*, qui inde dictus est, *Fons Angelorum* Virgo ergo singularis Virgo veneranda est, oratione, abstinentia, opere aliquo miserico cordiæ, maxime in Sabbatho: Virgo prædicanda est ore, calamo, aut alio quovis modo, maxime in Sabbatho. Iste die lumen fidei & constantiæ elucit in Virgine hac singulari singulariter, dicitur: recte iuxta crucem, dumq; alij Fideles & Apostoli vacillantur: *Non extinguetur in nocte lucerna eius.* Hinc & illo die candelarum accensarum lumine ei Fideles cultum exhibent.

Virgine nostra perfectionem habent & eminentiam, specialiter tamen sit hic mentio mitratis seu mansuetudinis eius, quæ sane eximia in ipsa est, & amorem nostrum ad le tencritudinis quadam allicit blandissimè, ac omni laude digna effulget. Multæ virtutes effulgebant in Moyse, à mansuetudine tamen specialissime commendatur, iuxta illud: *Erat Moyses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra.* Hinc Matix sorori suæ & Aaroni fratri, sibi obre tantibus & iurgantibus non respondit, sed Dominus eum suscepit tendum, & pro eo respondit, ac punivit Marix lepra. Interim Moyses, ut suam hæc in re ostendeter mansuetudinem, etiam pro sorore detre gratrice oravit, & sic sanitatem ei impetravit: Ecce altera Maria lōge mitior Moysè, & mansuetudine præstantior, excedens in hac virtute non solum omnes homines qui morantur in terra, omnesque mulieres & Virgines, sed & omnes qui morantur in cælo. Equidem verum est de Moyse, quod S. Ambrosius dixit: *Quantus Moyses à populo illarum absorbebat iniurias & contumelias, & cum Dominus vindicare velleret in insolentes, se tamen pro populo ferebat frequenter, cui indignationi divina plebs subduceret. Quam miri sermone post iniurias appellabat populi, consolabatur in laboribus, delinibat oraculis, fovebat operibus. Et cum Deo constanter leguoratur, homines tamen humili & grata appellatione affari solebat.* Certe Moyses erga Deum instar Leonis se gerebat, resistebat eius ira & vindictæ, manus ligando fortissima deprecatione, insistendo constanter, ita ut potius optaret deleri de libro vitæ, quæ populū Dei profligari promiscua internecione. Interim erga populū quasi Agnus agebat cura mansuetudine: Sic sibi totius plebis mères devinxerat, ut plus, ut in pro mansuetudine diligenter, quæ pro factis admiraretur, inquit S. Ambr. Præterea etiam dicit de eo Ecclesiasticus: *In lenitate sua Sanctum fecit illum, & elegit ex omni carne.* Quid de Maria Virgine dicemus, quæ hoc titulo honoris decoratur: *inter omnes mites & profectodum in terris ageret, longè maiores devoravit & absorbit iniurias & contumelias, tum in Filium suum, tum in se ipsam, quam nunquam Moyses. Et hoc noone lenitate & mansuetudine sua? Vidit quæcumque in Filium autè & post crucem scelerata potius sunt, & imitatrix Filij etiam pro crucifixoribus eius oravit, & pro persecutoribus suis se apud Patrem & Filium impendit.*

De mansuetudine B. M. V. & de illam didicerit.
Num. 22.
Ecl. 45.
B. M. V. in terra omnium mitissimum

Festivi. stat. M. V. d. festi. butio.

Diei Sabbathi B. M. V. singulariter assignandi.

v. Horii. Pass. 103. tr. 1. lec. & in fine.

Pro. 32.

LECTIO XI.

Thema. *Inter omnes mites*

Mocis quidem virtutes, ut iam dictum est, in

sti consumi, sicut milites Elia iubente devorari? An non plusquam Chore, Dathan, & Abiron quidam peccant in Deū & Christū eius? Cur ergo subito non plectuntur? Quia scilicet Maria, *in omnes mias apud Filium & Patrem interuenit, ne vindictam cito evibret in capita impiorū, sed expectet ad poenitentiam.* Sic mediatrix est lenitate sua, ut mitiget iram, & divinam flectat iustitiā precibus suis, longe magis quam moyses, qui quidē mitissimus erat inter homines, qui morabantur in terra. Attamen *Egyptium interemit, & sepelivit in sabulo, Tabulas Legis Divinae confregit, gladium ex acuta in vituli adoratores, & gravissimē antea Egyptiū afflixit acerbissimis plagis.* Ipsam ergo Mariam prae Moysē Deus in lenitate eminentissimam fecit, & elegit ex omni carne, ut intercedat pro omni carne, & quidem efficacissime.

Hæc est Virgo inter omnes mitis, in cuius sinu omnia ferocitate deposita, & mitigata est. Vnicuique sive Rhinoceros, per quem significatur in Leticis factus Filius Dei, Potentia Patris. Hæc est

Pro. 31. Lex clementia in lingua eius quia continet pro nobis clementiam implorat. S. Greg. Moral. c. 13. ita populi cor, ut mansuetum redderet.

Hæc est Virgo, inter omnes mitis, quæ est quasi gnum celeste nobis benivolentissimū. Dicitur Astrologus, quod Sol à signo Leonis ad signum Virginis transiens, clementius influat. In signo enim Leonis ardeat vrit, at in Septembri signum in- & nos, quod Dominus antea ut Leo rugiens ple- & nos, quod Dominus antea ut Leo rugiens ple- & nos, quod Dominus antea ut Leo rugiens ple-

Virgo veniens, placatior factus est, & vberius clementiam impertit. Immo inter cœli signa tria constituant Astrologi inter se coniūta, Leo, Virgo, & Libra. Hoc si Maria accommodare licet, restet dixeris, quod sicut per Leonem ira Dei, ita per Libram Animum despondet, dum Filius videtur eam in- & autē convertat in misericordiam. Hoc atque ab i-

Virgo B. M. V. lenitatem & mansuetudinem Virgo nostrat? Respondet primo, ab antiquis suis Parentibus potius scire quod hæreditario eā elicitisse, & si benedicta sit. Nonne ipsa est Filia Jacob Patriarchæ? Et quam homo lenis fuit ipse, quamque benignæ conversationis, quam natura mansuetus, præ fratre & reficere: & si scintilla adhuc erat spei in lino eorū suo Elan, homine sero & agrestis? Ideo meruit Jacob fumigante, in flammam debere lenire, ut reatē benedictionis præ illo à Patre obtinere, & cū prius in eis gratiā nō autē eos terriere debebat. Hinc ergo hæreditatem lenitatis, & primitias benedictionis simul primarum possidere. Hinc etiam in ipso promeruit Beatissima Virgo, inter omnes miti. Filia Jacob, non Elan.

Resp. 2. Respondet secundo. Nonne iosa est Filia David? Et vnde potissimum commendatur David in sacris Lucei, nisi à mansuetudine? Nonne monetur po-

steri eius Deū sic orate: *Memento Domine David & omnis mansuetudinis eius?* Hæc est virtus, quæ eum effectit Virū secundū cor Dei. Equidē in Davide lucebat iustitia in actionibus, patientia in adversitatibus, pietas in orationibus, charitas in negotiis, veritas in promissis, fides, & alie innumere virtutes: tamē quasi mansuetudo inter his omnes chorū duceret, sic orare monetur: *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis eius.* Multiplex vtiq; & commendatione dignissima fuit mansuetudo eius, toties probata per suos persecutores, maxime per Saulem, quem sua mansuetudo etiam furentē placavit, cū posset eum occidere, & sic inimico carere. Vide sermoē mansuetudine plenū, per quē mansuefecit Saulem etiam vsq; ad Iachrymas, 1. Reg. 24. Hoc admirans S. Chrysostomus, sic ait: *Quid Davide beatus, qui brevis temporis momento sic hostem à furore convertit, & animū nactus sanguinis sitientē repente à lamenta cōpūit? Non ita miror Moysē ē saxo fontis aquarum elicitum, ut Davidem ex oculis lapidatus educerem lacrymarum fontem. Ille vicit naturam, hic vicit animū decretum. Ille virga percussit lapidem, hic sermo*

virga percussit lapidem, hic sermo dicitur. Ille virga percussit lapidem, hic sermo dicitur. Ille virga percussit lapidem, hic sermo dicitur.

*Si ergo Maria Regia Filia Davidis est, hæret eam in ea mansuetudinis eius & mititatis, illaque virtus in ea promicuit tum olim in terris, tum modo in cœlis, quia omnes etiam hostes sua civitate & ad se allicere cupit benignitate & mansuetudine. Et vide in terris quam mansuetē Filium alloquitur quasi tantum sollicitudine & anxietate: Fili, cur festi- & anxietate? Attendē eam, quam mitis & quam nuptijs argueret, dicens: *Quid mihi & tibi mulier? An asperius quidpiam respondet? Absit. Hoc solum cum lenitate mini-**

*stris ait: Quocumque vobis dixerit, facite. Respondet tertio, quod Maria nō solum erat Filia Jacob, & Filia Davidis, hæres eius mansuetudinis, sed etiā erat Mater illius, qui ob mansuetudinem dicitur esse Agnus. Nō potuit ergo hunc Agnū mansuetissimū ad victimā portandum pigrescere, nisi illa Mater, quæ & illi similis foret in lenitate & suavitate, de qua etiā per Prophetā scriptū erat: *Nō au-**

dietur vox eius furis, non erit tristis, neq; turbulentus, calami quassati nō confringet, & lino fumigati nō ex- & lino fumigati nō ex-

Summa scilicet suavitate peccatores, quasi calamos cōquassatos, debebat ad fiduciam evigere & reficere: & si scintilla adhuc erat spei in lino eorū

*ritate, & despiciere, Hoc & Christo & Mariæ eius Marti cōvenit, quia virtuosus est vox illa: *Discede à me, quia mitis sū & humilis cor dē.* Filius etiam dicit: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, Ego respiciam vos. Ipsa autē Mat. in clamat: *Trāsite ad me omnes qui cōcupiscitis me & generationibus meis adimple-***

WANTTI

Et ne quis absterreat, adiungit: Spiritus meus super mel dulcis, & haec dicitur mea super mel & fauam. Ipsa ergo est Apis sine oculo, melle plena luavillimo, quod quidem offertur gustandi omnia accedenti ad se, cum quo & illuminantur oculi, quasi melle lonathae & fortificatur mens & animus, quasi melle Sampsonis, de quo dixit: *Fortis aggressus est dulcedo.*

I. Reg. 14
Iudic. 14

Merito
mansue-
tudinem
& casti-
tatem à
B. M. V.
postulā-
dam ad-
cet

LECTIO XIII.

Thema: *Nos culpis solutos, mites fac & castos.*
Via parum est, Virginis laudes & virtutes decantare, nisi & eas imitemur, ideo eam rogamus, ut sua intercessione nos faciat suae confessoris castitatis & mansuetudinis, impetrata remissione peccatorum. Atque sub his virtutibus multae aliae continentur eis affines & annexae: mititati enim humilitas est confederata, modestia, benignitas, misericordia, patientia, charitas; Castitati continentur est sobrietas, temperantia, mortificatio, patientia, pietas. Haec ergo omnes virtutes etiam hic implicite petimus, per merita Virginis castissimae & benignissimae, specialiter tamen & explicitè sit mentione mansuetudinis & castitatis, quia haec virtutes opponuntur duobus vitijs Iræ & Luxuriae, quibus maxima pars hominum abripitur, quibusque multè peccant. Unde illae virtutes magno opere sunt necessariae, & valde in Scriptura sacra commendatae, sicut & vitia ei aduersa detestantur frequenter sanctae Litterae. Ita namque cum sibi adjuctis filiabus, Porta est latissima inferorū, sicut & Luxuria cum suis. De quibuscum fuisse tractare rim in Tuba Sacerdotali, hic non repero, sed illuc Ledorem remitto, qui, quae sibi opportuna visa fuerint, poterit hoc loco reponere.

Matth. 5
Epsal. 141

Mansue-
tus &
mitis,
quis di-
catur?

Iam porro moderatur mansuetudo, & vitia ex illa ortum ducentia compescit, ac in sua radice succidit. Hinc dicuntur *Beati mites quia possidebunt terram illam* illi in illicet terram, de qua scriptum est: *Tuas spes mea portio mea in terra viventium.* Hi sunt mites, qui dominantur passionibus animi & perturbationibus inde oriundis, qui cedunt improbitatibus, & vincunt in bono malo. Mansuetus & mitis, inquit S. Chrysostomus ille est, qui, cum provocatus fuerit, nec malum cogitat facere, nec facit. Magna plane virtus, si non lædas, à quo læsus es magna fortitudo, si etiam læsus dimittas: magna gloria, si, cui potuisti nocere, parcas. Sic vincis in bono malo. Verè ergo mansuetus aliorum iniquitates in sui læsionem redundantes tolerat, & prunas ardentes charitatis congerit super capiteorum, quibus succedantur in cordibus, & temperant à malis. Verè mitis non est turbulentus, nec litigiosus, aut contentiosus, aut iracundus, nec in eum lædit, lædentem non repercutit, sed potius exasperantem mollit, & in spiritus suavitate ad cor reducit.

Merito ergo postulamus à Virgine Maria, quae inter omnes mites audit, vt. os suis precibus & me-

ritis mites afficiat, & mansuetudinem veram impetret. Est enim mititas fructus Spiritus Sancti, fructus eximia charitatis. Est quoque beatitudo, ob altissimam perfectionem; & haec ideo tanquàm secundum Beatitudinis gradū in scala perfectionis ponit Christus. Est deniq; virtus laude dignissima conferens animam, de qua Ecclesiasticus: *Fili in mansuetudine confirma animam tuam.* Est iana, per quam variae virtutes ingrediuntur in animam, atque ex illa oritur pax & tuta animae serenitas, ita vt mitis animus sit quasi speculū, in quo reflexerit imago Dei, & superior serenitas caeli, quae intadā manet à nebulis, nubibus, turbidibus fulminibus in aere inferiori excicatis. Animus enim mitis quasi caelestem statum affectus, iacturam tranquillitatis non patitur, propter rerum humanarum perturbationes & agitationes.

Mititas
est fru-
ctus Sp̄-
ritus S̄c̄-
ti.

Ecccl. 10.

Adde quod mansuetudo, dum tollit cordis duritiam, reddit illud aprum divinae inspirationi & doctrinae: *Docet mites vias suas.* Tales enim, dum nihil asperitatis in corde alunt, non resistunt Deo inspiranti, docenti, ducenti & dirigenti, patientes sunt, & docibiles. Et ob hoc igitur Beati dicuntur. Certe hi sunt imitatores Salvatoris & Matris eius, ita vt dicat S. Bernardus. *Qui mitis est & humilis corde, quomodo damnabitur? Absit, vt inveniantur expers salutis, qui imitator est Salvatoris.* Impetra igitur aobis, o Maria, vt simus sine felle, sine veneno, sine aculeo, vere mites, non contentiosissimi non irasci, non linguosi, non vindictae avidi, non maledicentes pacifici & tranquilli, non reddentes malum pro malo, sed bonum pro malo, sicque simus filij Columbæ, & filij tui imitatione felices. Impetra quoque, vt divinis non simus rebelles inspirationibus aut doctrinae sed in mansuetudine suscipientes instum nobis verbum interitum & exteritum, imo & aeternum; vt dirigamur ab eo in viam pacis, in viam veritatis, in viam aeternitatis.

Mansuetudo red-
dit cor a-
prum di-
vinae in-
spira-
ti-
o-
ni. Epsal.
24.

Serm. 29.
in Cant.

Iac. 1.

Castitas
carnis
passiones
modera-
tur.

Vtcrius, Castitas moderatur carnis passiones. Et hæc plane necessaria est in omni statu. Nec enim est solum castitas virginibus necessaria, aut viduis: sed etiam coniugalis castitas requiritur, quæ non excedat limites coniugales, & conjugales affectus. Quia autem illa nonnulli carent, exundant in passiones brutales cum proprijs coniugibus, non sine gravi peccato: aut etiam, quasi Equi emissarij, in alienas hincinunt uxores, & per verba, vel potus, vel contactus illicitos explorant eorum voluntatem, quasi lædentes, interim pessima volunrate suo & alieno thoro illudentes. O MARIA, quæ & Virgo & Coniux fuisse, impetra his Coniugibus castimoniam coniugalem & domesticam pacem. *Mites fac & castos.*

Tantum autem potest Virgo hæc singularis, vt etiam ad imitationem sui nonnullis impetrat post passionem & fidem coniugalem castitatem & continentiam perfectam, à thoro & contactu immunitatem. Notum est a. Iuliano & Basilissa, de Elzeasio:

Comite & Delphina, ac multis alijs, de quibus vi-
de Candela. Myrtil. de Matrim. O quam admirabilis
Virginitas in omni statu! O quam admirabili-
lis nonnullorum castitas, per Mariæ auxilium, e-
tiam in statu coniugali, in quibus renovatum est
miraculum Rubi in igne illi.

*Castitas non
est nisi
subsidio
B. M. V.
E. 170.*

Sed de castitate communi agamus, & dicamus
hanc non esse tutam nisi subsidio Virginis; ideoque
pro eius tutela & securitate, ad ipsam recurrere so-
liti sumus, quocumque periculum evadere optatum,
ac facietis vocant. Ab his nos absterrens salvia-
nus, & alludens ad illud: *Stultus per risum operatur
scelus*, sic ait l. 6. de gubern. *Dum inter turpes de-
corosa videmus, scelera committimus. Et quidem scel-
era non minima, sed ab hoc ipso pericula, quia cum
videantur specie parva, rebus sunt exitu pestilenti-
sima. Propterea etiam scribit Sidonius Apollinarius
cuidam nobili & aulico. Vnicuique proba, gaudeo, admi-
ror, quod castitatis affectu continentia, iugis impidi-
corum, praesertim quibus nihil pensi, nihil iuncti est in
appetendis & garrendis insipientibus; quique quod
verbis inuercundis aurium publicum reveren-
tiam incensant, & granditer sibi videntur faciant.*
Hæc ille eleganter, & prudenter.

Quantum vero Virgini purissimæ Mariæ displi-
ceat vel minima impuritas, docere potest quod in
vita S. Domitici l. 2. c. 13. legitur. *Cum Roma in Ec-
clesia Fratrum pro more pernoctare in oratione, me-
dia, nocte ingressus Dormitorium ibidem precis ef-
ferret, vidit tres miræ pulcherrimas Virgines, unam
quas Reginam, cuius alia dua late claudabant, quarum
una serebat stulam, altera aspergillum porrige-
bat, Regina in medio gradienti. Transiens hac Regina
cum Virginitibus per Dormitorium, singulos Fratres qui
elevant aspergebant, crucis signo signabat. Vnicuique
terius aspergebant, sine benedictione. Hæc notans
Dominicus, ob viam Regina ad lampadem Dormitorii,
et prostratus ad pedes ait. *Obsecro, indica, Jesus tuus
quamam sis. Cui illa: Ego sum Mater inferiorum, quæ
quocumque vesperi patris mentibus amocatis. Cuius, dicitur
Eia ergo Advocata nostra, profero me coram Filii,
orans pro Ordinis huius conseruatione. Interrogans
rursus, quamam illa sint commites? Respondit Maria Ca-
tharina. Et Cecilia. Cœcepta exinde fiducia querit
cur Fratrem unum sine benedictione praeterierit? Res-
pondit, quia non se gereret ut decebat. Disparentem
Virgine, Vir Dei secum hæc rumina bat. Sequenti luce
Fratres convocans ad Capitulum feruenti sermone
monet ut Matrem Dei adament, cuius erat mirificis
tentationes, elidebant, & fugabant à se: *Discede in
solationibus recerentus. Postea Fratrem illi blandis
felix, inanes sunt vires tuae qui à muliere visus es.
alloquens, repente à culpa alienum; fasebatur tamen,
Hæc exprobratoria verba ob superbiam non su-
stinens cogebatur abscedere.***

STANTI

Habet hæc cœlestem virtutem Beatissima Ma-
ter, qua nos contra insidias serpentis protegat, iam
ab initio promissam illis verbis: *Ipsa conteret caput
serpentis. Et tu insidiaberis calcaneo illius. Inimicitias
ponam inter te & mulierem, inter seminem tuum & se-
men illius. Semen Virginis non solum est Christus,
sed etiam omnes spirituales eius filij, fratres Chri-
sti. Hi contra serpentem & eius malignas sugge-
stiones, qua semen eius venenatum sunt, virtute
Matris huius pugnant, & cum ipsa serpentis ca-
put conterunt.*

Mat. 3.

Abimelec olim, cum mulier è turri eius caput
obtrivisset, partem lapidis molaris in eum intor-
quens, insaniebat & clamabat ad armigerum su-
um: *Interfice me, dicitur quod à femina visus sum.*
Similiter id non potest ferre Dæmon. Quare Bre-
mi Patres olim solus vel hisce verbis Dæmonis
tentationes, elidebant, & fugabant à se: *Discede in
solationibus recerentus. Postea Fratrem illi blandis
felix, inanes sunt vires tuae qui à muliere visus es.
alloquens, repente à culpa alienum; fasebatur tamen,
Hæc exprobratoria verba ob superbiam non su-
stinens cogebatur abscedere.*

Mat. 9.

Merito ergo ad hanc Virginem singularem, sin-
gulariter contra affectus concupiscentiæ, & astus Sa-
tanæ confugium habentes, dicimus ei: *Nos culpis
solutos, mites facti & casti. Debemus autem eam de-
precari pro perfecta castitate, tam mentis & cor-
poris. Adeam, in-
te, calli cordis, casti corpore, casti lingua & ore
casti*

*Ad illa
precari pro
perfecta*

casti auribus, casti manibus, omnibus denique ca-
tractorium, simulans amicitiam, & spargens vene-
fidi membris: quia scimus re castimoniam adamare
num, semitansque discordiam inter Deum & ho-
in filiis suis, & in membris mysticis Filij tui, qui
mitem. Serpentes; dicuntur habere linguam tri-
eximiam castitatem in tuo dedicavit corpore &
sulcam, vel bisulcam italem elegit Sato, vno sibi lo-
mente, quam vult nos prosequi sacro honore, &
venenato Evæ cor & corpus inficiens, & interfi-
sincera imitatione. Esto igitur nobis exemplar, i-
cians animam. Imitatores, eius sunt bilingues &
dea, & speculum, non solum nobis propositum ex-
detractores, corda inficientes, & interficientes.
terius ad imitandum: sed etiam meritis & preci-
pellissa sua & venenata loquela. An non ergo me-
sibus influens interius ad perficiendum quæcumque
rito Maria, Evæ contraria, os bilingue se detrac-
ad hanc imitandam castitatem necessaria sunt, vt
tans proficetur?

LECTIO XIV.
Thema. Vitam præsta puram.

Quanto
per B. M.
V. puri-
tatem vi-
ta amet.
Et quam
diligen-
ter illi
studendū
erov. 8.
Non sufficit nos castos esse & mites, sialijs
vitijs sumus implicati & contaminati; per
quodlibet enim vitium Filio Virginis & virgini
odibiles reddimur. Quapropter ipse Filius sapien-
tia Patris, immo & Matris Sapientia Mater intro-
ducitur loquens, & dicens: Superbiam, & arrogan-
tiam, & os bilingue, & vitam pravam ego detestor. Et
rant ergo, qui sanctissimæ Virginis precibus ali-
quas quotidianas se putant placere, & vitia ei dis-
plicitia non conantur corrigere & extirpare.
Non possunt ei grati esse, quæ humilitate m com-
per est professa, qui superbiam & arrogantiam nō
corrigunt, & characterem Satanæ hostis Mariæ e-
corde suo non eradunt. Non possunt ei placere,
qui odia, dissensiones, detractiones seminant;
qui Virgo pacis amatrix est, & os bilingue dete-
statur. Quid est os bilingue nisi os illius qui aliter
coram homine, aliter in eius absentia loquitur? Ao
nō sic detractores, an non sic adulatores se gerūt?
An non multi ore simulant amicitiam, corde te-
gant inimicitiam? Quid iterum est os bilingue, ni-
si os perversum, & perversum loquens, os mendax
& fraudulentum.

Maria itaque odit superbiam, quia, ipsa electa
est propter humilitatem, sicut & Eva electa est ob
superbiam id quod superbia perdidit, humilitas in
illa recuperavit. O verba humilitas, inquit S.
Augustinus, que Deum hominibus peccatis, vitam
mortalibus edidit, Cælum innovavit, mundum puri-
ficavit, Paradisum aperuit. Et hominum animas ab
inferis liberauit! O, inquam, vere gloriosa Maria
humilitas, que porta Paradisi efficitur, Scala Cæli
constituitur! Facta est certe humilitas Maria Scala
cælestis per quam descendit Deus ad terras: Quia re-
spexit humilitatem ancille, ecce eam beatam dicunt
omnes generationes. An non ergo merito odit ar-
rogantiam & superbiam?

Odit quoque & detestatur os bilingue, quia ta-
le os assumpsit serpens, sive Satan in serpente, vt
deciperet Evam & Adam primos parentes, & in-
duceret cum posteris suis in ruinam. Assumpsit e-
nim os perversum & fraudulentum, mendax & de-

Viterius, cum sit Mater non solum pulchræ di-
lectionis, sed & Timoris sancti, Timor autem Do-
mini odit malum, ideo dicit se quoque detestari om-
nem viam pravam, hoc est, omnem pravitatem, pravam-
que reperitur in via, seu actione, & conversatione
nostra, omneque in nobis peccatum, maxime pec-
catū pravæ consuetudinis: Est enim consuetudo
prava quasi via distorta & immunda, quam odit,
quia illum genuit, qui est Veritas Via & Vita. Qui
itaque peccata peccatis accumulavit, & in virgi-
neo putant se obsequio posse permanere, aberrat
Quibus assimilabimus homines generationis hu-
manæ? Similes sunt Philistæis, qui vauu genu sic te-
bant coram Arca Domini, & alterum coram idolo
suo Dagon. Quid enim aliud agunt illi, qui Ma-
riam, Arcam fœderis Domini honorant, & simul
peccato, idolo Satanæ obsequantur? Dicamus illis
idem, quod Elias, & queque claudicatis in duas par-
tes: Vt queque dividitis infantem? Reddat uter-
que Mariæ lux. Non potest dividi amor noster, in-
fians cordis nostri, vt pars detur Mariæ, pars de-
tur Veneti, aut Concupiscentiæ nostræ. Non
potest in eodem cordis lectulo collocari amor
Mariæ, & libido Concupiscentiæ. Non se compa-
ratur Christus Filius Virginis, & cupido Filius
Veneti. Ad J. Thom. Kempis: Dilectio S. Mariæ ex-
pellit omnem affectum carnalis concupiscentiæ, & donat
refrigerium castimonie. Dilectio S. Mariæ facit mun-
dum contempnere. Et Christo humiliter servire. Di-
lectio S. Mariæ ab omni mala societate conservat. Et
pia conversatio spiritum informet. Dilige ergo
S. Mariam, & percipies spirituales gratias in voca-
Mariam, & obtinebis victoriam. Hæc pius cultor
Virginis.
Amat itaque Maria puritatem conscientie in
servis suis & filiis, vultque vt servi sint Christi sui.
duplici signati charactere fidei & gratiæ, vt pos-
sint dicere illi: O Domine, ego servus, ego servus.
tuus, & deinde adijcere. Ego filius Ancille tuæ. Ne-
mo huius Ancille. Domini filium se dicat, qui
habet solum fidem, careatque signaculo gratiæ &
charitatis. Nemo se eius filium dicat, qui ad eius
similitudinem, per gratiam, amorē, imitationem,
non adfuerit, & vitam puram ducere non procura-
rit. Quia autem hanc vitam & conscientie puri-
tatem per nos assequi non possumus sine auxilio
cælesti, ideo ad eam recurrimus, & dicimus:
vitam præsta puram.
Nihil certe Christiano debet esse magis cordis

Ioan. 1. 1.

1. Reg. 1. 1.

Serm. 2. 1.

Am. 1. 1.

1. Cor. 1. 1.

1. Cor. 1. 1.

& curæ, quam vitam agere putam, putam confer-
re animam, & puram gerere conscientiam. Hoc
frequenter monet Apostolus. Sic enim loquitur:
*Finis præcepti est charitas de corde puro, & conscientia
bona, & fide nõ ficta. Quasi dicat: Omnis finis insti-
tutionis Christianæ, & legis Evangelicæ scopus,
in eo est, ut inducat homines ad bonam conscien-
tiam, siue ad bonam vitam, ve interpretatur S. Am-
brosius quæ bona vita consistit in charitate vera,
& à puro corde promanante, in spe bene conscia,
in fide sincera & perfecta, non vacillante, nec si-
mulata, aut mortua. Rursus eodẽ cap. exhortans
Timotheum, & in eo omnes Christianos, ad vi-
tam puram & bonam, hoc est, verè Christianam,
subdit: Hoc præceptum commendo tibi, Fili Timothee
ut milites bonam militiam, habens fidem & bonam
conscientiam. Quam quidam repellentes, circa fidem
naufragaverunt, hoc est, bonam conscientiam pu-
ramque vitam negligentes, vel asperrantes, etiam
permissi sunt naufragium fidei facere, ut notum est
de multis hæreticis.*

2. Tim. 1.

Vita bo-
na seu
pura in
quibus
consistat.

1. Tim. 2.

Prov. 4.

Mat. 5.

Psal. 23.

Psal. 14.

Eccle. 31.

Prov. 20.

Job. 4.

Ex verbis potè Apostoli satis colligitur, Chri-
stianum putam vitam à corde puro originè debere
ducere: Propterea etiam monet Sapiens *Omni cu-
stodià custodit cor tuum quia ab ipso vita procedit* Quasi
dicat: Iugè diligentè præterva mentem tuam ab
omni cogitatione impura, & ab omni affectione
iniqua & noxia, & exerce eam in affectionibus
sanctis; quia ex cordis puritate vita gratiæ deriva-
tur in omnem actum exteriorem. Sicut ex corpo-
reo corde dependet & oritur vita naturæ, ideo
que fito operum est membranz involuero, me-
nitumque collatum & peccatoris muro, ut pariat
præcipuam vitæ causam & originem: ita à corde
spirituali, quod est mens, pendet ac pullulat vita
gratiæ, & præfectus in ea, Hinc tam sæpè factis in
litteris commendatur puritas cordis, ut simul cõ-
mendetur puritas vitæ. Huc spectat illud Salva-
toris Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt
Et illud Propheta: *Quis ascendit in montem Domini,
aut quis stabit in loco sancto eius: Innocens mani-
bus & mundo corde, qui non accepit in vano animam
suam.* Et rursus alibi: *Quis habitabit in tabernaculo
suo: Quis ingreditur sine macula, & operatur iustitiam.*
Ecce vita pura, quam hic petere iubemur.

Vita utique gratiæ, quæ sola verè vita est, & per-
ducit ad vitam gloriæ, vitam consummatam &
perfectam, ubi nihil erit coinquinatũ. Quid pro-
dest homini vivere, si non contingat ei bene vive-
re, & postmodum æternum vivere: *Beatus vir qui
inventus est sine macula, hic verè vivit, dum purè
viviit: beatum est in spe, postmodum in re, dum
æternum dabitur ei vivere.*
Sed dicere hic quispiam potest, quomodo pos-
sum agere vitam puram, quandoquidem & ipse
Sapiens dicat: *Quis potest dicere, mundũ est cor mo-
um, purus sum à peccato?* Apud Job quoque legitur:
*Si in angelis suis reperit pravitatem, quanto magis
qui habitant domos luteas, & terrenum habent fun-
damentum: Et rursus apud eundem Quid est homo
vs immaculatus sit, aut iustus appareat natus de matre Job. 15.
licet: Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis, &
cui non sunt mundi in conspectu eius.*
Certè fatendum est homini ex origine sua mul-
tam impuritatem adhaerescere. Et licet in baptis-
mo abstergetur impuritas, & splendor ei gratiæ
donetur, manet tamè fragilitas magna, quæ post-
modum hæc puritas perdi potest, & gratia diffi-
pari, splendorque evanescere. Huc refert quidam
ex antiquis illud. *In conspectu sedis tamquam mare
virreum simile crystallo.* Sic enim dicitur. *Memento
frater, quod caro sumus. Mare illud quod S. Ioannes
vidisse se dicit, virreum fuisse describitur, & idè in
nobis eisd periclitatur, aut frangitur. Lubrica via est
seculi huius, glaciali iniquitate conficta: quam cũ
immodica concupiscentia soluerit calor, facilius est ad
lapsum vitæ quamque miserorum. Hæc Bacharius an-
tiquus scriptor. Hanc igitur fragilitatem indi-
cant scripturæ supra citatæ. immò & incertitudi-
nem gratiæ nostræ, de qua non facitè debemus
gloriam, quia nec fundum cordis nostri perfecte
cognoscimus, ut possimus scire an in gratia simus,
multò minus an in ea perfecte abimus; quia inlat
crystalli vitrei faciliè nobis excidit, & elidit.
nisi probè & iugiter advigilemus. Mare est Bap-
tismus. Gratiæ Baptismi ut vitreum splendet, sed
fragilis est.*

Viterius, cum putam vitam agere monemur,
ad vertendum dupitem esse puritatem vitæ Chri-
stianæ. Vna est à veniali, altera est à peccato mor-
tali. Puritas & immunitas à veniali peccato viz
haberi potest in hac vita, propter immunditiam
& pulverulentiam eius; iam & pulvis venialis de-
hæti pedibus etiam Apostolorum adhaesit. Ideo venialis
lavit eis pedes Dominus, & dixit: *Qui lotus peccato
est, non indiget nisi ut pedes lavet.* Sic nec hi comi-
nec hæstellæ, nec hi sancti penitus mundi fuerit in
conspectu eius, licet confirmati fuerint in gratia
per Spiritum sanctum, postquam nutaverant in
passione: *Ego confirmavi columnas eius.* Hoc de A-
postolis int. preteratur S. Augustinus. Nempè mul-
ta sunt quæ hoc in seculo delictorum venialium
nos caligine obvolvunt; ignorantia, concupiscentia,
inclinatio & contumacia, & cetera d. prava, volubilitas li-
guæ, æggravatio corporis, sollicitudo nimia. Hæc
omnia depriment nos ad terrena, & pulvere salte
veniali adpergunt. Interim non desunt varia con-
tra hæc remedia, ut impuritatem hæc absterga-
mus. Ad id enim servit aqua benedicta, unctio pe-
ccatoris; memoria passionis, compunctio cordis, cõ-
fessio oris, devotio erga Virginem, frequentatio
orationis, Rosarii vel Scapularis cum pio affectu
basulatio; & idè Virginis affectu humili & devo-
to dicere debemus: *Vitam præstam puram.*
Quantum ad immunitatem & puritatem à pec-
cato mortali, huic omnino advigilandum est. Et
certè nonnulli totam vitam suam ab omnium
copertaverunt sed hi pauci sunt, quia in hoc seculo
magis,

MANENTI

Ap. 4.

Epil. de rebus
endit
fit ad lo-
nar.

Vita pu-
ra ut
duplex
Vna à
veniali
peccato
Vna à
mortalis

Psal. 14.

Alia à
peccato
mortalis

gimus, quasi in Sødema quadam, non solum scin-
 tibus, sed & igne circumdaci. Inimò sumus hic velut
 in Ægypto quadam, grauilissimis tenebris & plagis
 afflicti: & quia cælum non respicimus; & Dei vo-
 cem audire differimus, sequitur quadoque pri-
 mogeniti mors, hoc est, animæ, quæ quolibet
 mortali peccato interficitur. Videmus quòd non-
 nulli inclinati sunt ad iram, aliqui ad gulam, alij ad
 auariciam, plerique ad libidinem, multi quoque
 ad superbiam & inuidiam; & quia hiæ passionibus
 non occurrunt per mortificationem, illis obse-
 quuntur per animæ deplorandam mortem. O
 quam multi putrefcunt tamquam iumenta in ster-
 core suo! O quam multi defixi sunt in facibus suis,
 & non reuertantur! O quam multi vestimentum
 habent mixtum sanguine pauperum! O quam multi
 conscientiam habent maculosam, in sicut panni men-
 struati! O quam multi variorum peccatorum vi-
 ceribus luiti putidi & derubati? Et tamen his o-
 mibus Maria cupit succurrere, vt vitam eis præ-
 stet puram: quia nec deignatur lordes nostras, nec
 vulnera, nec faeces, aut vicera. si ad eam compun-
 cto corde velimus recurrere.

Sopho c. 1.
Ija. 9.

B. M. V.
omnibus
viciam
prestare
puram est
parata.

c. 1. Mo.
nil. ex
Revel.
Brigit.

Orat. 2.
de dormit
Virg.

studio & amore complectamur, easq; socias adhiben-
 mus frequens ipsa Virgo ad famulos suos veniet, & sa-
 cum honorum omnium agmen trahet, Christum Fili-
 um suum, omnium Regem ac Dominum, in cordibus
 nostris habitantem assumet. Explicans autem que-
 nam sint vitia, quæ fugere, quæ virtutes, quas am-
 plecti nos oportet, dicit ibidem: Ipsa casta sum, &
 amatrix casti sum, si eum corpore mentem cauiam ha-
 buerimus, eius gratiam possidebimus. Egit istum. &
 omnes caro, os animi motus. Ab horret ingluuiem, im-
 puras cogitationes fugit, quasi factus viperarum.
 Turpia ac leuissima verba ac canitica reijcit. Odit ir-
 tumorem, inuidiam ac similitate non admittit, su-
 perbia factus animo hostili resistit. Paulo post idem
 iubiit: Horum autem contrarij deletantur, cum pu-
 ritate ac pudicitia illi palestre conuenit, pacem ani-
 mi que ueritatem complectitur, charitatem, miseri-
 cordiam, humilitatem, tamquam alumnas suas suis
 uicibus fouet. Et sicut ornate dicitur virtutum, ita omni
 uirtute deletantur, quasi particulari sua nota. Hac
 ille.

LECTIO XV.

Thema. Iter para tuum.

Notum est Christiano hic peregrino esse, & De varijs
 itinere debere laborare ac contem-
 plari quietis & felicitatis perpetue. Hoc e-
 quenter inculcat sacra littera: memores nos red-
 dunt peregrinationis nocte, vt simul desiderium
 excitent lupinæ gratiæ. Hinc illud Psalmista: Ad-
 uena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes Pa-
 tres misere misit mihi vt refrigerer, priusquam ab-
 eam, & amplius non ero. Quasi dicit: Ego sum hor-
 spes prope diem discessurus ad mortem, & pere-
 grinus in terra habito, sicut Patres mei expectant
 habitationem cælestem. Et quia coram te sum su-
 spirans, da mihi quietis aliquid & orij, gratiam que
 refrigerij, quæ uires mihi suppedientur, vt pietate
 conualecam; priusquam ex hac mortalitate ab-
 eam, quando amplius non ero in uis, nec operari
 valebo, quod meæ conducatur salutari.

De varijs
itinibus
vita hu-
nus &
vix, &
quæ duce
B. M. V.
sit inuen-
da.
Psalm. 38.

Contosimter Psalmista dicit Apostolus Petrus:
 Obsecro vos tamquam aduenas & peregrinos, abstr-
 nere à carnalibus desiderijs, quæ militant aduersus
 animam. Omnis homo ad uena est nascendo, qui
 compellitur migrare moriendo, inquit S. August.
 q. 91. in Levit. Peregrini autem officium est, pacifi-
 ce transire, ad patriam anhelare, & redire ac tuto it-
 nere, quantum fieri poterit, peregrini omniaque im-
 pedimenta forti, constantia superare; æstum, frigus,
 famem, sitim ferendo.

Cæcærum, variæ sunt viæ, variæque itinera, quæ
 nos ab eitate faciunt à Patria, & ad mortem du-
 cunt. Quare monebat Sapiens. Ne delesteris in semi-
 tis impiorum, nec tibi placeat malorum uia. Hoc ex-
 plicans Hugo Cardinalis, sic subtiliter dicit: Ne tibi
 placet uia malorum, quia lutoza est in luxuria,
 vitia prompto animo vitemus, virtutes autem omni-
 sis, tenebrosa in iracundijs, spinosa in auaritijs, petrosa
 in in-
G

1. Pet. 2.
Prou. 4.

in detractoribus, cauermola in simulatoribus, monose
superbis. Impedimenta multa salutis & offendicula
reperiuntur in via qua ambulamus, multaque peri-
cula, ideoque merito in ea requirimus Duce[m] &
Lucem, ac propterea Mariæ dicimus. *Iter paratu-
m* Conquereretur David. *In via hac quâ ambu-
labam, absconderunt superbi laqueum mihi.* Et tu-
sus: *Luxta iter scandalum posuerunt mihi.* Postumus
& nos idipsum conqueri. Dum enim currere cupi-
mus per viam mandatorum Dei, vel per semitam
consiliorum eius, multiplices hostes occurrunt, &
obstacula ponunt, vt vel impingamus & labamur,
vel saltem retardemur. *Latet coluber in via cerastes
in semita, mordens ungulus equi, vt cadat ascensor
eius retrò.* Immo prædonibus via est obnoxia, qui
non solum spoliare nos nituntur, sed etiam enecare.
Via ista non minus periculosa est, quam illa,
quæ describitur in Evangelio ab Hierusalem in Ier-
icho. Nota sunt Dæmonis, Catinæ, Mundi, asul-
tus & insidiæ, quibus circumvenitur & à recto
ac angusto itinere abstrahimur, vt latas virtuosæ læ-
tuli vias sequamur, quæ quibsdam floridæ videntur
& iucundæ, sed præcipitium est in fine, teste
Sapiente: *Est via quæ videtur homini recta, & no-
uissima eius ducunt ad mortem.* In hac via Caro cum
Veneris milite prædatur quod pretiosum est. In hac
via munda cupiditas diuitiarum oculis offendit
caliginem, vt non advertatur præcipitium. In hac
via mille dolos & offendicula tendit Satan, ita vt
non liceat facile pertransire, nisi simus, instar ani-
malium mysticorum, quæ describuntur apud Eze-
chielem *plena oculis ante & retrò.* Immo oculi no-
bis sunt necessarii dextrorum & sinistrorum, sur-
sors & deorsum, vt quoquod versum respicientes
nobis caueamus.

Gen. 49.

Psal. 141.

Prov. 14.

Itineris
Israelit
ni, & vi-
ra nostra
via copia
ratio.

Psal. 141.

*Anxius ergo via contemque ducamque requiro,
Huic volo sit vita prouida cura mea.
Virgo Dei Mater, nostra spes certa salutis,
Si mihi in incerta duxeris, comesq; via.
Per medias acies, laqueos, mediosq; per hostes
Te comite & Virgo, se duce tutus ero.
Nil Caro, nil Mundus, Dæmon, famulusq; Ache-
rontis,
Ludere nil poterunt, se duce, se comite.*
Plonè simile est iter nostrum iueneri Israclitarum
ex Aegypto egredientium, & ad terram promissi-
onis contendentium. O quot obstacula sese eis op-
posuerunt! Ecce Pharaõ mox eos persequitur à
tergo. Deinde ante faciem Mare occurrit, & sese
opponit. Calor quoque diei & caligo noctis non
parum eis tædio sunt. Postea hostes insurgunt va-
rij, transiunt eis negantes. Vtcrius sterilis solitu-
do & insultum desertum ipsis denegat aquam &
panem, ita vt siti & egellate conficiantur. Deni-
que, serpentes igniuomi & pestiferi iter præcle-
dunt. Hæc autem omnia impedimenta superarunt,
primò per Virgam Moysis, quæ aperuit viam ma-
ris, vt in sicco ambularent per medium eius, & sepa-
rauit Pharaõnem in fluctibus cum exercitu suo, ac

postmodum conuertit petram in fontes aquarum.
Deinde per Columnam nubis obumbrantis in die
à fetore nimio protectionem sortiti sunt, & per
Columnam ignis flammantis in nocte caliginem
& tædium noctis superarunt. Præterea per brachia
Moysis extenta in oratione hostiles acies profliga-
runt; ac per eius vocem de caelo panem impetra-
runt; & cibaria in abundantia. Denique contra
serpentum motus medela eis exhibita est serpens
æneus in deserto exaltatus. In his præstis figu-
ra, in nobis veritas adimpletur peregrinatione
nostra.
MARIA se nobis ducem præbet, vt iter paretur
tum, donec ad terram promissam pertingamus.
Huic ipsa potest merito dicere illud, *Qui assem-
p-
danciam habet mei, barectabit terram, & possidebit
montem sanctum meum.* Et dicam: *viam facies præ-
bete iter, declinate de semita, auferite offendicula de
via populi mei.* Ipsa est Virga clemencie aperiens
nobis iter per mare, & ac fluctibus mergamur tra-
tans nos. Ipsa est Virga virtutis, hostes submergens.
Equitatus meus in curribus Pharaonis assimilati te
amica mea. O Virgo, tu es amica illa, quæ similis est
equitatu, quo Deus voluit Pharaõnem & omnes
eius curus ac exercitum profligare. Quomam verò
equitatu, quibus armis, quibus curibus vltus est
Deus, vt Pharaõnem subterteret? Totus equita-
tus, omnes curus, omnia arma, nonnulli in Virga
mare percutiente consistunt, vt funditus profligantur,
& parti viri, quæ sapore discretissimus fixum, sicco po-
pulum pede inasino inuere tranjmisit et; vni in
sub eiusdem Virga nutum redeunte natura, Aegypti-
nus exercitum vndarum concordas obrueret, vt lo-
quitur Tertul. Virgam autem hanc Mariæ typum
gestillit, iam sæpè diximus. Ipsa quoque est, quæ è
petra & rupe aquam nobis producit in peregrina-
tione necessariam; immò & panem de caelo addu-
cit, quo reficiamur & fortificemur contra omne
tædium & lassitudinem. Ipsa nobis seruit vt Co-
lumna ignis de nocte, Nubis de die, ad protegen-
dum, & iter præmonstrandum. Ipsius brachia in o-
ratione extenta qui quiddam, impetrant, victo-
riamque de inimicis nostris certam reportant. Deni-
que, ipsa contra serpentes ostendit nobis Filium
iuum, serpentis instar in cruce eleuatum, in quem
oculos & fiduciam jaciamus; ideo namque cruci
semper aditans depingitur. Præterea rursus et iure
reperimus. *Iter paratum, vt videntes Te sum, san-
per collate mar.* Quasi diceremus: Esto nobis Virga
directrix viam aperiens, esto Virga hostes con-
tens, esto Virga aquas consolationis deducens. Sint
brachia tua exte, vt vincamus; sit oratio tua & vox
thica, vt panis cælestis non deficiat; esto Dux via
in nocte, vt in die, esto Columna nostra duplex.
Si granet ipsa dies astu, si Roicida Nubes?
Quando premunt tenebra, Fulgor & ignis erit.
Antiqui dixerunt Mercurium Deum ac Ducem
esse viatorum, ac Præsidentem Indicemque viarum.
Quapropter cum colobans, vt feliciter auspica-
ceptus

Psal. 141.

Can. 1.

Lib. 4.

B. M. V.

nobis
Columna
ignis de
nubis de
die.

Mercuri-
us viator-
um Dux.

tenetur & perficerent iter suum; eiusque imagini
sera offerebant & lapillos, in via transeuntes in qua
collocata erat. Solebant autem Mercurio statuam
erigere in locis ambiguis, in bivijis, vel trivijis, ad in-
dicanda viarum diffinitima. Quare in trivio tria ei
dabant capita, & cuique intuebantur quoniam
quodlibet caput, & quaerit via per caput indicata
euceret. Hinc Adagium, *Mercurius Bisrons*, vel
Mercurius Triceps, quia solitum in ambiguis & an-
cipites. Adjacebat autem itarum cumulis lapidum,
quos offerrebat viatores, vt notior fieret itarua,
eamque hac ratione honorabant. Hinc & illud:

Prov. 26. *Qui mittit lapidem in aceruum Mercurij, sic & qui
tribuit inipienti honorem.* De hoc Aceruo, & hac
Statua Mercurij, Praxidis & Dei viarum sic habes
apud Alcitraum, in Emblemate, cuius scriptum est:
Qua Dij vocat eundem,
In trivio Mons est lapidum, supereminet illi
Trunca Deo, effigies, peccatores facta tenus.

B.M.V. *Mercurij est igitur facies, super e viator
Serra Deo, rectum quatuor monstrat iter.
Omnes in trivio sumus, atque hoc tramite viis.
Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.*

Preses viarum & Index. *Ostendit certe nobis Deus viam, quam debemus
inire per MARIAM. Hac est Præses viarum & In-
dex; hæc lo. o Mercurij, obis est, procul fictus
Deus. Hi qui hætant incerti & ambigui quod ge-
nus vite amplecti debeant, ad Mariam recurrant,
& dicant: Ostendite mihi viam in qua ambulem. Illa
eis non decit, quasi post tergum mouens, & cir-
cens: Hac est via, ambulate in ea. Quicumque gra-
tue negotii, in suscipiendum habet, non auspicetur
nisi Matre auxilio invocato, & consilio; non am-
bulabit in tenebris, nec avertetur. Ipsa nempe tu-
tulum iter demonstrat & parat cunctis suis; & vi-
que ad extremum via non desinit, vt feliciter ad
optatum Portum appellat. Matrem enim præbet
non solum vt ducat, sed etiam vt introducat in lo-
cum æternæ securitatis. Hinc multis eam in fine vi-
tæ affuisse legimus, iter eis parando tutum contra
tentationes Demonis tunc frequentiores & vali-
diores, & postea in gloriam victores introducen-
do. De qua re cum iterum alibi a nobis dictum fuerit,
paucæ tantum hic exempla adijcimus ex factis
historijs, & gestis Sanctoium.*

Isa. 50. *Et appaui legem in extrema vite periodo
S Antonio de Padua recitanti in eius honorem
hymnum, O gloria, a Domina; cui hymno mira pie-
tate addictus erat, quia virtute illius sapius Sata-
nam, & eius tentationes supererat. Appaui autem,
& inire consolata est eum, impetrauitque ei Filij
sui visioem ante discessum ex hoc mundo; sic que
rata serenitate & pace ingressus est viam viuifica-
cantis, Maria parante et ieritutum, & ostendente
ei Iesum suum.*

B.M.V. *Sic S. Antonius Episc. Florentinus cum morte
luctans sæpe tepecebat illud: Sancta & immaculata
Virginitas, quibus te laudibus offeram. Idem verò
hoc recitasse putatur, & repetisse crebra voce, tum*

Exemp. *quod Virginitatem tota vita conseruasset, tum
quod ei cum morte luctanti B. Virgo adesset. Cum
autem Fratres coram eius lectulo Pfal. recitarent,
& ad illud pertraxissent: Oculi mei ad Dominum
semper, quoniam ipse euellat de laqueo pedes meos
manus & oculos eleuans, illum ipsum vestium re-
perit, nec vitia locutus est. Sic feliciter iter suum
peregit, adiuuante eam & ducente Maria, pedelique
eius de laqueo euertente, ad eos dirigendos in viam
pacis & æternitatis.*

*Notum est & de S. Dominico, quomodo ei a
Christo & B. Virgine Scala candidissima demissa
sit & celo, in cuius ima parte sedem inueniens, in
Cælum euectus est, Christi & Deiparæ manibus
Hilsoniani alibi reuoluit. Non repeto etiam de B. Re-
ginaldo, cui sacram vocationem Deiparæ proprijs
impedit manibus, vt præpararet ei iter tutum, &
luctatorem faceret contra omnes aduersarias Po-
teltates.*

quod Virginitatem tota vita conseruasset, tum
quod ei cum morte luctanti B. Virgo adesset. Cum
autem Fratres coram eius lectulo Pfal. recitarent,
& ad illud pertraxissent: Oculi mei ad Dominum
semper, quoniam ipse euellat de laqueo pedes meos
manus & oculos eleuans, illum ipsum vestium re-
perit, nec vitia locutus est. Sic feliciter iter suum
peregit, adiuuante eam & ducente Maria, pedelique
eius de laqueo euertente, ad eos dirigendos in viam
pacis & æternitatis.

Notum est & de S. Dominico, quomodo ei a
Christo & B. Virgine Scala candidissima demissa
sit & celo, in cuius ima parte sedem inueniens, in
Cælum euectus est, Christi & Deiparæ manibus
Hilsoniani alibi reuoluit. Non repeto etiam de B. Re-
ginaldo, cui sacram vocationem Deiparæ proprijs
impedit manibus, vt præpararet ei iter tutum, &
luctatorem faceret contra omnes aduersarias Po-
teltates.

Quid de S. Clara dicam? Cum in extrema ægrotet
agrimadine, vna ex Sanctimonialibus & F. i. natus
suis in spiritum eleuata, vidit turbam Virginum in-
gredientem, quarum quæque aureum sericum in ver-
tice gerebat. Gradiebatur inter eas quædam celsior, ex
cuius corona tantus splendor radiabat, vt noctem in-
diei lucem intra domum converteret: accedens autem
lectulum, in quo Clara iacebat, iuuuissimum ei & a-
mantiissimum exhibuit amplexum. Mox protulere
Virgines miræ pulchritudinis pallium, palmis adorn-
atum, quo Clara corpi se tegatur, & thalamus conde-
coretur. Sequenti die anima eius sanctissima egressa
est hoc pallio adornata. Dicebatque in extremis ani-
ma sua silenter: Vade securus, quia bonum habes con-
ductum itineris, quæ te creauit, sanctificauit, custodi-
uit, dilexit, tecum est. Nec ab ea longè aberat glorio-
sus conuictus. Nam se vertens ad Sororem sibi mini-
strantem, & interrogantem cui loqueretur, dixit: Lo-
quor anima mea benedictæ. Mox, subiunxit: an non
vides iuxta me Reginam gloriæ? Paulò post in sinu Regi-
næ & Matris suæ spiritum reddidit. Hæc in eius vita.

Memorie quoque proditum est, S. Hydungem,
Ducissam Polonæ, Deiparæ fuisse deuotissimam.
Vnde & hæc eius extrema fuisse morientis verba:
Maria Mater gratiæ, Mater Misericordiæ, tu nos ab
hoste proteges. & hora mortis suscipe. His dictis, os o-
culoque clausit. Memoratu verò dignum est, quod
eius in morte contigit. Gestare conueuerat imagi-
nem quandam Deiparæ, vt se per illam ad devo-
tionem & imitatioem illius excitaret. Cum autem

Surius 16
O. Joh.

Con-

Concludo, & in gratiam Sacerdotum & Pastorum Virginem pietatem & gloriam in plebe promovere suggestentium instructione vel concione, ad discipulos: *Cupimus videre Iesum*. Er ipse Doadijcio hoc exemplum ex lib. Vitæ PP. Prædicatorum, ubi sic legitur: *Fuit in Conventu Metensi Frater quidam abnegatione & contemptu sui valde exemplaris, lingua Gallica & Theuonica seruenter prædicans, maxime in pagis inter pauperes. Hic ob amorem Virginis semper in fine sermonis aliquod miraculum de ea narrabat, ad faciendum sibi bonum ei, ut vulgari idiomate dicere solitus erat. Contigit autem eum grauius infirmari extra Conuentum iuuu, voluitq; uci ad Hospitale pauperum, licet Sacerdos loci ei iuuu esset, hospitium, dicebat. n. conueniens esse pauperi. Fratrem inter pauperes uerisari, uisere, & mori in ea agritudine cantam delictorum suorum tristitiam concepit, ut gemitus inenarrabiles eum plandiu emitteret. At cum morti appropinquaret, Fratrem sibi seruientem excitauit circa mediam noctem, tanta lætitia exultauit, ut in uulnere corde, ore, manibus erumperet, crebro repetens: *Bene uenerit Domina mea charissima. Quia non sedet Domina mea honoratissima? Ego sum Capellanus & pauper Prædicat. u. uisere. Hic sepe repetit, ut uoce cepit cantare: Tu Theophilum desperantem rediisti ad gratiam. Et hoc aliquoties repetit. Postea sublimi uocaturus erigens uocem cantabat: Congaudet Angelorum chori Virgini gloria. Qui cantus ex officio FF. Prædicatorum desumitur. Frater autem timens ne aliqui cantantem audientes minus adificarentur, humiliter dixit ei: Frater, est ne bonum quod uos facitis, sic audiri? Cui ille: Ne crede, mi Frater, me ob hypocritam id agere, sed à laude gloriæ Virginis non ualeo cont. nere. Instante hora mortis eum obtulit, ceret, re: itabat facies Matutinas coram lectulo, eumq; ad ultimum uersum Psalterij per gisset. Omnis spiritus lau. et Dominum, eleuans manum æger, sicutum, ut po. ut. in dicit. & exemplo S. Vincentij illud aliquoties e. re. etens, omnis spiritus lau. et Domin. m. spiritum rediisti. & migrasti n. Christum. Maria ei præparante iter tutum, ut uideret Iesum.**

Pf. 350.

Observandum secundò, etiam post eius ascensum, electorum in hac uita maximè esse desiderium ad eius uisionem: & quia sciunt se facillè hic eum non posse uidere, saltem quoad fieri potest per fidem & contemplationem eum intuentur, ad perfectiorem uisionem aspirantes. Hoc significare uidentur illa Pfaltis uerba: *Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Et iterum: *Quando ueniam & apparebo ante faciem Domini.* Fuerunt mihi lacrymæ meæ pannes die ac nocte, diem dicitur mihi quotidie ubi est Deus tuus. Audi S. Gregorium deplorantem quòd ad Pontificatum erectus sit, ubi iam contemplationem non ita potest. Sic enim loquitur: *Alia quietus mea gaudia perdisi, & intus cor meum, ascensisse exteriori uideor. Conabar enim quotidie, extra mundum, extra carnem fieri, cuncta phantasmata corporis ab oculis meis abigens, superna gaudia incorporealiter uideri. Et non solis uocibus, sed totis medullis cordis ad Dei speciem anhelas, dicebam: Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram. Nihil autem in hoc mundo appetens, nisi peritiam, uidebar mihi in quodam rerum uertice fixa, ut in me penè crearetur impletum, quòd per illam te, super altitudines terræ. Hæc de se S. Gregorius. Nota zelum, nota desiderium.*

Observandum tertio, beatitudinem nostram essentialem & primariam consistere in uisione Dei, siue diuinitatis, ex qua oritur perfectissimus eiusdem amor & fruitio consummata: Secundariam autem beatitudinem consistere in uisione faciei Christi & humanitatis eius, non solum secundum oculum spiritualem intellectus, sed etiam secundum oculum corporis post resurrectionem. Quapropter Homo tunc ultra Angelum habebit duplicem portionem, intus & foris cum contemplans oculos cordis & corporis: & sic erit quasi alter Benjamin, quia Christo Frater est ex utraque parte, ex parte scilicet Patris & Matris; Angelus uerum solum potest dici Frater Christi ex parte Patris æterni, sicut & cæteri fratres erant fratres Ioseph solum ex parte Patris sui.

Propterea ergò Mariæ specialiter dicimus: *Et Iesum benedictum, fructum uentris tui, nobis post hoc exilium ostende.* Electus nempe illum in gloria ostendet, etiam secundum humanitatem glorificatum, ex quo iudicabit illis haud uerè gaudium. Ex hoc ipsum est quod hic perimus: *Iter para sumus, ut uidentes Iesum, semper collatemur.* Quid est semper collatemur? Certe in hoc seculo letitia, si quandoque

LECTIO XVI.
Thema *Vi uidentes Iesum*
Semper collatemur.

De dimersa uisione Iesum desiderio & arueris beatorum gaudijs. Ante aduentum, Agg. 2. Gen. 49. In aduentu. I. 45.

Pro pleniore horum uerborum interpretatione obseruandum primò, summum fuisse desiderium ab initio mundi omnium Sanctorum, Patriarcharum & Prophetarum, immò & Angelorum uidere Iesum in carne: Hinc dictus est, *Desideratus cunctis gentibus. Item: Desiderium collum æternorum.* Cælum & Terra, omniaq; elementa, uidebantur eum ingemiscere, & quodammodo eum parturire. Hinc & in eius aduentu omnia ad lætitiã & plausum ad uocantur uoce Prophetarum: *Rorate cæli desuper, nubes pluant iustum, aperiantur terra & germinet Saluatorem.* Et iterum: *Lætetur cæli & exultet terra, commoueat mare & plenitudo eius, gaudebunt campi & omnia quæ in eis sunt, exultent.*

WANTU

doque adest, non potest diu durare, sed mox succedit tristitia, & extrema gaudij lacus occupat. Imo vix citius hic parum gaudium repetitur, sed ferè fere aliqua est mixtura: Postquam autem hanc vallem lacrymarum pertinsumus, & peregrinationem iungere turo & lecto compleuimus, tunc letitia erit perfecta, erit pura, erit perpetua in societate Christi, Virginis, & Angelorum, & Electorum omnium. Ibi ergò semper collatamur, socij & participes gloriæ & gaudij eorum.

Quod si vel hic pa & sincera meditatio gaudiorum, quibus Maria percipit fuit, dum adhuc in terris ageret, afficit animum pium gaudio & exultatione, quam sublimius afficiet animum participatio gaudiorum, quibus perfunditur in caelis: Sed & illorum nonnullas guttulas optat & hic refundere in corda sanctorum. Audi quod hac de re legitur in vita B. Anthonij Cornibout. *Septem gaudia, quibus delibuta fuit Dicitur Virgo in terra agens, quatuor in memoria reuocabat, & in eorum p a recreatione, iuuuiter quiescebat. Eius autem de uotionem ad sublimiora transferre uolens Virgo Mater, ipsi in N. oecimo existenti apparuit, & huius affata est uerba: Quia dilecti mei meditari tantum ea gaudia quibus in hoc mundo sui felicitate affecta. Recole etiam ea, quòd us nunc firmo in caelestibus. Quia autem essent ipsa sic declarant.*

Septem gaudia, quibus B. M. V. in caelis perfruitur.

1. Primo gaudio, quòd cum assumeret in caelum, supra quam sperauerat uel cognouerat, imò supra quam dici uel assumari potest, miso em mibi gloriam pararam tu ueni: ita ut solius gloria mea plenitudo percellat omnimodam gloriam Sanctorum omnium & Angelorum.
 2. Secundo gaudio, quòd sicut dies à Sole, sic tota gloria caelestis à mea beatitudine, copiosius effluens, letitia perfunditur.
 3. Tertio gaudio, quòd omnes Curia caelestis eius mihi morem gerunt, & Regi sui Matrem uenerantur.
 4. Quarto gaudio, quia summa Majestatis, & maiestatis est uoluntas: & quacunq; placuerit mea uoluntas, summa & insuisiua Trinitas benignissimo & paratissimo fauore uis conuenit.
 5. Quinto gaudio, quòd secundum uoluntatem meam arbitrium mihi seruientibus in hoc saeculo & futuro merces rependantur.
 6. Sexto gaudio, quòd super choros Angelorum exaltata, speciatu praerogatiua proxima sum SS. Trinitati, Sanctorum omnium iucundam societatem obtinens.
 7. Septimo gaudio, quòd omnino certissima, quòd gloria mea nunquam decrecet, nunquam deficiet. Cum hac B. Virgo famulo suo dignanter reuerasset, ual faciens ei, ab oculo euauit. Ille uo. d. Domina tua roboretur admonitionibus, deinceps ad seruiendum ei de uotior est effectus. Hec in eius uita.
- Horum omnium gaudiorum participes sunt electi omnes in Societate Iesu & Mariæ, ideoque ad eam Societatem adspirantes dicimus: *Irer paratum, ut uidentes te, um, semper collatamur.*

Advertendum itaque multiplicem esse letitiam in caelis ex multiplice occasione, ita ut propterea dicatur seruo fidelis: *Intra in gaudium Domini tu.* Ipsum uempè gaudium ad eò immenium est, ut non tam ipsum intret in gaudentes, quam ipsi gaudentes intrent in gaudium, uelut immergentes se in pelagus gaudij & letitiae. Est enim eis occasio gaudij infra & supra, ante & retrò, à dextris & à sinistris.

Matth. 21.

Dicitur & causa gaudiorum qua Sancti in caelis habent

Primo Deum uident supra se, ex cuius uisione, ut dicimus, Beatitudo essentialis dimanat. Vident Patrem, Filium, Spiritum sanctum, uident diuinam essentiam beatitudinis omnis Fontem, & in ea uident omnia mytheria. Vident & Christum, cuius uel solo radio in monte percepto Petrus exclamauit: *Bonum est nos hic esse. Faciamus tria Tabernacula.* Quanto uerò amplius est, totum illum Solem uandique radiantem facientes perfectissimè contemplati.

Matth. 17.

Secundo, à dextris & sinistris societas est eis Sanctorum, & cum Matre Christi, Patriarchis, Prophetis, Apostolis, Martyribus, Confessoribus, uirgibus contortum. Si in hoc saeculo uerum est illud: *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare Fratres in unum,* ubi tamca boni permixti sunt malis: quid erit, ubi nullus decit bonus, nullus permixtus malus? De hac societate dicebat S. Augustinus. *Hoc illa beata & gloriosa ciuitas in se magnum habebit bonum, quòd nulli superiori nullus inferior inuidebit. Sed sicut nec in corpore uisus oculus est, qui dignus est, nec pes, qui cecus, cum membrum utrumque continent carnis pacata compago: sic erit puratissimo concordie uinculo ei, qui manu bonum accepit, obstrictus, ut sibi sufficit animam, quod minus accepit. Ibi Ioseph cum fratribus suis inebriabitur ab uertate domus Dei & torrente uoluptatis: nec tamen fratrum quispian Benjamin inuidebit portionem suam duplicem.*

2.

Pf. 32.

L. 1. de Ciuitate

3.

Tertio ante se uidebunt cœtus Angelorum, qui sibi adhuc uiuentibus multiplex adiutorio iuerunt, & nunc uelut ministri Dei in suis officijs decentissimè & honorificentissimè circumstantes, in eam regem ministrant, & in uiratos ad eam in admittationem rapiunt, ita ut illud dicant quod Regina Saba Salomoni Regi: *Beati serui tui & hi qui assistunt coram te omni tempore.* O quanta cœtos afficiet letitia Angelorum uisio, cum quibus in æternum collatari dabitur, & in saecula saeculorum laudare & amare Deum!

3. Reg. 10.

Quarto, infra se uidebunt Demones deuictos, & Christiani nominis hostes: & exinde eis etiam exurget gloria & letitia. Alligabunt sancti Martyres suos hostes uelut in compediibus, & manica serent, & conculcabunt eos in camino ignis: *Ut faciant in eu uictum conscriptum, gloria uac est omnibus Iosio.* Sancti eius. In cuius rei figuram quidam Reges Aethiopicorum, qui afflixerunt populum Dei, comprehensi sunt, & uinctis manibus ac pedibus, à plebe uulcerunt conculcati. Hi symbolum gresserunt

4.

Pf. 149.

Iosio.

Primo, Sit laus Deo Patri, tamquam Patri Mariae, simulque tamquam Patri eiusdem cum ipsa Filij. Sit decus Christo, tamquam Mariae unigenito Filio sicut & Patri. Sit laus Spiritui sancto & honor, tamquam eius Spontio & Fecundatori.

Secundo, Sit laus Deo Patri, de cuius ore prodit primogenita ante omnem creaturam per praedestinationem & electionem. Sit laus & Summo Christo decus, qui cum oleo laetitiae praecolortibus replevit per diuinam vocationem & vniouem. Sit laus & honor Spiritui sancto, qui cam exornauit omnibus suis donis.

Tertio, Sit laus Deo Patri, propter Mariae creationem. Sit Summo Christo decus, propter Matre redemptionem. Sit Spiritui sancto honor, propter Mariae Inuestigationem. Sit Trinitati inuidua laus inuidua, propter Mariae glorificationem.

Quarto, Sit laus Deo Patri, qui suam Mariae communicauit potentiam. Sit Summo Christo & Filio Dei decus, qui suam ei communicauit sapientiam. Sit honor Spiritui sancto, qui suam ei communicauit bonitatem.

Quinto, Sit laus Deo Patri, qui cam constituit omnium nostrorum Matrem. Sit Summo Christo decus, qui cam diuini sui operis & redemptionis constituit Adiutricem. Sit Spiritui sancto honor, qui cam voluit esse salutis & sanctificationis nostrae Mediaticem.

Hae omnia ponderans, sic Mariam alloquitur S. Cyrillus Alexandrinus. Per te Trinitas sanctificatur, per te Crux pretiosa celebratur & adoratur toto orbe terrarum. Per te exultat Caelum, laetantur Angeli & Archangeli, fugantur Demones. & homo ipse ad Caelum reuocatur. Per te omnis creatura idolorum errore detenta conuersa est ad agnitionem veritatis, & fideles homines ad sanctum Baptisma perueniunt, atque in toto orbe terrarum constructa sunt Ecclesia. Te adiutricem gentes veniunt ad perueniendam. Quid plura? Per te unigenitus Dei Filius, vera illa Lux, effulsit saeculis in tenebris & umbrae mortis. Per te Prophetae pronuntiaverunt, per te Apostoli salutem gentibus praedicauerunt. Quis poterit tuarum laudum encomia explicare Maria Mater & Virgo? Haec ille, Epinicia canens Mariana post victoriam reportatam de Nestorio eius hoste.

Omnia verò haec encomia Mariae in Trinum & vnum Deum refluunt, vt diximus, quia Maria opus est perfectissimum totius Sanctissimae Trinitatis ad extra, post humanitatem Filij: ideoque hic concluditur per haec verba: Tribus honor vnus; quia cum opera Trinitatis ad extra sint indiuisa, singulis Trinitatis personis ex hoc opere suo perfectissimo aequalis prouenit & inuidua honor.

Hoc significarum videtur S. Virgini Gertrudi, de qua sic legitur, li. 4. cap. 12. Inspirationum diuinae pietatis. In die Annuntiationis Dominice, sub Matruini, dum cantaretur Aue Maria, vidit tres riuulos effluentes, procedentes à Patre, & Filio, & Spiritu

sancto, cor Virginis Mariae suavissimo impetu penetrare & de corde ipsius riuulum effici impetuosiore suam originem repetere. Intellexit autem ex illo in fluxu Sanctissimae Trinitatis, hoc Beatissime Virgine donatum quod ipsa est potentissima post Patrem, sapientissima post Filium, benignissima post Spiritum sanctum. Agnoscit etiam, quod quoties Saluatio Angelica cum deuotione recitatur, praedicti riuuli efficaciori impetu superabundantes, circumfluunt Beatissimam Virginem. Et ex altero refluunt cor eius sanctissimum; scilicet cum mira delectatione repetunt Fontem suum. Ex illa autem redundatione, vna quadam gaudij & aeternae salutis resurguntur in omnes Sanctos & Angelos; & insuper in illos, qui in se re commemorant illam saluationem, per quam renouantur omne bonum in singulis, quod nunquam per saluiferam incarnationem Filij Dei sunt adepti. Haec ibi. Itaque a Maria gratia, gaudium, laetitia in nos quidem profluit, ac in beatas animas; refluunt autem tota laus & gloria in Sanctissimam Trinitatem, tamquam in originem & fontem omnis gratiae, gaudij & laetitiae, laudis & gloriae, quae in Maria reperitur, ac per eam alijs communicatur. Sic recte post omnes eius laudes & praeconia hic canimus & repetimus:

Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus,
Spiritui sancto
Tribus honor vnus.
Concludo ergo hoc Opusculum Mariane Laudis verbis Viri pietissimi nostri saeculi, & dico: A te Augustissima Regina, quam sine fructu nullus implorat, etiam atque etiam reuerenter oro, vt hoc quaecumque obsequantia erga te mea testimonium ratum habere velis. Non sum ego Ephrem, fateor, vt cum illo dicere audeam: Dignare me laudare te, Virgo sacrata: Nec sum Damasceus, vt nouos Hymnos discitatus tuae spondeam: nec Ildaphorus, vt ob susceptam pro te certamina proprio munere cohonestet. Satis praemy retulero, si me albo tuorum, non dicam amicorum, sed filiorum, sed clientulorum & seruorum salutem adscribis patriis.

FIAT, FIAT.

OPVSCVLVM II,
MARIAE AVGVSTAE FIMBRIAE
VARIEGATAE.

Sive
DE VARIIS CELEBRITATIBVS
& Congregationibus Beatissimae
Matris.

Racolare institutum est plerisque in locis, vt Virginis Deiparae laudes singulis mensibus specialiter decantentur, siue in Sodalitate Rosarii, siue in Sodalitate Cat-

Honora
ria Ne
storium.